PASSOVER ISSUE

BIALYSTOKER STIMME

Published by the

BIALYSTOKER CENTER & HOME FOR THE AGED

228 EAST BROADWAY • GRamercy 5 - 7755—7756 • NEW YORK 2, N.Y.

NEW YORK **APRIL, 1970** 253 **No. 306**

Ornamental Seder-Plate, featuring episodes of the ancient Jewish Exodus from Egypt, with quotes from the Haggadah.

PASSOVER GREETINGS

EAST N.Y. INWOOD FISH

206 Front Street — New York, N. Y.

Extend to all their Friends and Customers
Best Wishes for
A Happy Passover

MR. & MRS. BERELSON

Wish their Relatives, Friends,
Bialystoker kinfolk and all Israel
A Happy and Joyful Passover

MR. & MRS. ISIDORE GREENSTEIN

Wish their Relatives, Friends,
Bialystoker kinfolk and all Israel
A Happy and Joyful Passover

MR. & MRS. RUBIN BLUM

Wish their Relatives, Friends,
and Bialystoker kinoflk everywhere
A Happy and Joyful Passover

Passover Greetings from . . .

LEO FLEISHMAN

50 Lovell Lane — New Rochelle, N. Y.

Best Wishes . . .

for a Happy and Healthy Passover
to All Israel

MORRIS SOLNET

Passover Greetings to
Family, Friends and Bialystoker kinfolk
from

MRS. SHANA LIEBERMAN

3401 BALMORAL DRIVE
Sacramento, California

Max and Ella Brinker

Wish their Mother

CLARA WAGNER

All their relatives, friends, sisters of the Bialystoker
Ladies Auxiliary and all Bialystoker kinfolk
A Happy and Joyful Passover

MR. & MRS. PAUL NEWDOW

Wish their Sisters, Brother, Friends,
Bialystoker kinfolk and all Israel
A very Happy and Joyful Passover

ROSE SIMON

Extends Heartiest Wishes for
A Happy and Healthy Passover

MR. & MRS. THEODORE PEARL

Extend to their friends, relatives,
Bialystoker kinfolk and to all Israel
A Happy and Healthy Passover

Best Wishes . . .

for a Happy and Joyful Passover
to All Israel

J. ORTMAN

7 East 48th Street — New York, N. Y.

DR. H. RUBIN

Los Angeles, Calif.

Wishes all his Friends
and Bialystoker kinfolk
A Happy and Joyful Passover

Passover Greetings to
Family and Friends
from

MRS. KATIE SMITH

5635 NETHERLAND AVENUE
Riverdale, New York

BIALYSTOKER STIMME

Published by the

BIALYSTOKER CENTER & HOME FOR THE AGED

228 EAST BROADWAY • GRamercy 5 - 7755—7756 • NEW YORK 2, N.Y.

NEW YORK | APRIL, 1970 | No. 306

TIMELY TOPICS

by AARON CHAIT

PASSOVER, OUR VERSION OF FREEDOM FROM WANT, WORRY AND FEAR

A year elapsed and, time and again, we welcome the great guest, the festival of Passover. The world around us trembles in the panic of the "worries of today" and the "anxiety and fear for tomorrow." Hysteria of war has engulfed continents and nations, including our own State of Israel that fights gallantly for its survival.

Contrary to this background of tense nerves, our Home is the blessed spot of tranquility where worry, want and fear do not mar the horizon of life.

We exert all possible efforts to provide for our aged residents a wholesome environment of security and comfort all year round and particularly on the eve of Passover, so as to give them peace of mind and the genuine joy of the Holiday.

We have prepared a bountiful Passover and our aged residents will relive at our seder tables the genuine atmosphere of their own homes and families in their younger years.

For the abundant supply of the Passover essentials in food and other commodities we are greatly indebted to our volunteer campaigners of the Passover Drive. They helped us finance the Holiday in our Home as well as assist our needy kinsmen in New York and overseas, particularly, in Israel.

We thank all our coworkers and friends and we bid them, as well as our entire membership, Bialystoker kinfolk everywhere, the State of Israel and Jewry at large, a happy and kosher Passover.

"BIALYSTOKER STIMME" MARKS ITS GOLDEN JUBILEE

We fondly announce that the "Bialystoker Stimme" now enters into its 50th year of publication, a significant milestone in the annals of our own press.

Recently improved with many new features, artistically designed and illustrated, this publication is our most popular and effective medium of contact with our kinfolk and with the wide world.

We hope that upon turning a new leaf in its glorious history the "Bialystoker Stimme" will continue to be our faithful messenger and carry out its great task of destiny in a world of brotherhood and peace.

BIALYSTOKER CONVENTION TOUR — NEXT ON OUR AGENDA

It is with a sense of pride that we break the happy tidings of our first historic Bialystoker Convention Tour to Israel. Details are published on another spot in this issue. This twofold-event, Bialystoker World Conference and a Group Tour to Israel, highlights our schedule for the summer and underscores—in a tangible form—our cordial attitude towards Israel. Both, the Tour and the Convention, will offer an historic opportunity to meet Bialystoker kinfolk from all over the world and to see the Promised Land, a crowning achievement for which we have longed and waited many years.

Bialystok in America facing Israel, a dream that will now become a reality.

THE DAVID SOHN MEMORIAL HALL IN ISRAEL

The Bialystoker World Convention in Israel will be highlighted by the official dedication of the "David Sohn Memorial Social Hall" in the building of the Hebrew High School in Tel Aviv that has adopted the name of our annihilated hometown Bialystok.

This dedication ceremonial will be a most significant act of historic value, since David Sohn of blessed memory, our Great Founder, Leader and Executive Director for half a century, was closely attached to Israel.

It will be a well-earned post mortem tribute to David Sohn and a challenge to every Bialystoker Jew who will set his foot over the portals of this Hall and socialize with people of his kin and kind.

HOME AND FAMILY BIALYSTOKER STYLE

Passover Message

by ELLY TARLOFSKY, *President*
Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged

On the Eve of Passover, I fondly greet all our officers, directors, members, staff and residents, Bialystoker folk and our fellow-Jews everywhere, with the traditional Hebrew salutation of "Shalom" (peace)!

In the Book of Exodus, Bible relates that the Paschal Lamb was eaten in unison by the family-unit within the confine of their home "beth avoth." Incidentally, this term is used to denote homes for the aged in Israel.

Our Bialystoker Home and Infirmary is the living specimen of such principle. Ours is the "People's Home," where the officers, directors, administration and staff blend with the residents and patients into one inseparable and mutually-dedicated family. We are united by the common Passover-goal of harmony, happiness, respect and love, and by the joint desire to achieve the 4 freedoms: from worry, from want, from discord and from petty selfishness. Our motive is alterior: to share and to serve.

To attain this sublime goal we have pledged our lives, our fortune, our time and our efforts. We have made this Home and Infirmary an ideal place for the aging American in years of grace to enjoy companionship and comfort, security and care in the finest sense of the word.

While the outer facilities are perfect in compliance with the most modern standards of architecture and technique, beauty and decorum, convenience and comfort; while the services, both domiciliary and medical, are excellent, we have further succeeded in achieving the greatest blessing: an atmosphere of a happy family in a modern Home, where mutual concern and love reign supreme.

I am proud to serve as President of so wonderful an Institution, and I call upon my colleagues on the Administration and on our vast rank and file to help carry on this great humanitarian task and promote the welfare of our Home and Infirmary along the blueprint-lines, drawn by our Great Founder David Sohn of blessed memory to whom we pay homage on this 2nd anniversary of his demise.

It is in this spirit that I thank our officers, directors and members, administration and staff for past co-operation, and I bid one and all a Happy and Healthy Passover with progress and prosperity in the United States, peace in Israel and throughout the World.

FROM THE DESK OF OUR ADMINISTRATOR

MRS. ETHEL INGBERG

The need for bed expansion is ever present in our daily administration of caring for the elderly. Statistics tell us that our life span has increased considerably. The proof in this is the fact that although age 65 is the minimum for admission, our average applicant is age 78 and some still older.

In behalf of our Officers and Board of Directors, I, therefore, proudly announce the purchase of the building adjacent to our Home. We have been most fortunate to acquire this property. Expansion is foresight and a necessity in working and planning for the future.

The need for the recent extensive alteration to our present building was long overdue. We have eliminated the vast dormitories that were a thing of the past. Today we attempt to meet the needs of our residents by providing privacy for each resident not only a private room with a bathroom but also for family visits and public areas in order to share programs and activities with other residents. Due to these added conveniences we decreased our bed capacity. Our new property, in time, will allow us to expand much needed office space and increased bed capacity and services. We are also proud to be the only old age home left on the Lower East Side, that can accommodate men, women and couples. Due to the fact that many aged wish to return to familiar surroundings of their earlier years, we now find ourselves with a long and ever increasing waiting list for admission. At what point and where shall the line be drawn as to who shall enter and who shall be denied admission? In interviewing the applicants and their families and while discussing their personal problems, we realize that for many we may never be able to alleviate their burden. This often is heartbreaking. Therefore as our long range goal we project and hope that the added facility will in the near future aid us to solve this problem, for those in need.

We are certain all our members and friends will rejoice with us at our good fortune. Side by side, we will face the challenges of the future to overcome this serious problem of bed shortage for our needy aged. True, financing is and will be a major problem but we are confident that with the generous support of our many friends, we will achieve our goal of becoming the "Bialystoker Geratric Center" of the Lower East Side.

OUR INSTITUTION

OUR PASSOVER DRIVE

We wish to thank all our Passover Drive Campaigners and Volunteers for the successful effort in donating, raising, and turning over to us the collected funds for the Drive. The proceeds of the campaign helped us cover the expensive holiday budget at the present spirally-mounting cost of living and provide for all needs that have made the Passover for our residents and for other recipients of our aid—a bountiful holiday.

OUR SUMMER EMERGENCY CAMPAIGN

As always, we proclaim at this time our Summer Emergency Drive. This seasonal Drive helps us raise funds to cope with the crucial problem of the summer months and vacation-period, when all other sources of revenue are drained and when our activities are at standstill. We appeal to our Directors, members, and volunteer campaigners to call for our Summer Emergency raffle books and to start the Drive in the City, in the mountains, at the seashore, or wherever they may spend the summer months.

OUR CLOSING MEETING, A FAREWELL TO THE BIALYSTOKER CONVENTION-TOUR DELEGATES

Our closing meeting of the season is scheduled for Sunday afternoon, May 24, 1970, at which we will conclude the business of the year and we will part for the summer vacations. This time, however, the closing meeting will play a double role, since also an official farewell to all participants in our Bialystoker Convention-Tour to Israel. We will give the delegates a hearty send-off and escort them on their way to the Holy Land and to the Bialystoker World Convention in Tel Aviv with our good graces and warmest blessings. Invitations to the meeting will be mailed at the due time.

A FEW ENCOURAGING LINES FROM MORRIS FREEDENBERG

We receive many laudatory letters on our work and service, but limited space does not permit publication of every single correspondence. We deem, however, that the following lines merit publication, as they give expression to a general feeling about our Home.

The letter came from our member and donor, Morris Freedenberg, a noted educator engaged in New York's school system, and reads as follows:

"Dear Mr. Tarlofsky, President, Bialystoker Home and Infirmary for the Aged.

I am pleased to remit the enclosed check, representing the annual interest on the Building Fund Loan, made to your Home, and I ask you to accept it as a contribution to your cause.

May I, again, commend the Home for the wonderful work, it is doing, in caring for the old folks, and for my mother, in particular."

Mr. Freedenberg is the proud son of our lifelong meritorious director, pioneer and coworker, the late Sam Freedenberg, and of our resident, Hon. President of the Bialystoker Ladies Auxiliary, Goldie Freedenberg. The letter speaks for itself and no comments are necessary.

DORA BYKOFSKY MEYERSON, OUR LIAISON OFFICER WITH ORGANIZATIONS

We compliment our esteemed Director, Vice-President of the Bialystoker Ladies Auxiliary, Mrs. Dora Bykofsky Meyerson, for her untiring efforts in procuring aid from various labor organizations. Mrs. Meyerson was successful in enlisting the support of many labor groups in our behalf. Influential in the labor movement, she prevailed upon the officers of the respective organizations to give us sizeable grants for our work. We hope that Dora and her husband, Isaac, will carry on their beneficial service to our Home in good health for many more years to come.

Our Director, Counsellor HARRY P. SOLOMON Honored By His Congregation

We heartily congratulate our esteemed Director, Counsellor Harry P. Solomon, upon the testimonial that was tendered in his honor on March 1, 1970, by the Men's Club of Congregation Shaare Torah in Brooklyn.

Counsellor Solomon, a noted attorney, is the out-going President of the above men's club. He is also the Chairman of a Draft Board in Brooklyn, and is one of the most illustrious personalities in the community.

Counsellor and Mrs. Harry P. Solomon regularly attend our board meetings and respond warmly to our appeals. We also immensely enjoy the frequent talks of Counsellor Solomon at board meetings on various occasions.

OUR CHANUKAH FESTIVAL AND ELECTION MEETING OF NEW DIRECTORS & OFFICERS — A SUCCESSFUL AFFAIR

SCENE FROM THE CHANUKAH CELEBRATION RALLY. Our Treasurer, Morris Masin, hands candle to Mrs. Claire Novick, spouse of our Acting President, Judge Philip Novick, while our Controller, Albert Frolich, looks on. In the background—the Giant Chanukah Menorah of our Home.

An over crowded auditorium and lobby far beyond our expectations was the radiant setting of our 1969 annual Membership Meeting, Chanukah Festival and concert and party on Sunday, December 7, in the afternoon.

The place was filled to capacity with standing room only, yet, the assembled members and friends enjoyed a gay and impressive afternoon.

Our Acting President and Chairman of the Nomination Committee, Judge Philip Novick, submitted the list of our new Board of Directors and the slate of new Officers. The Board and the Officers were unanimously elected. Following are the names of our Officers for 1970:

President: Elly Tarlofsky.

Hon. President: Jacob Cohen.

Acting President: Philip Novick.

Vice-Presidents: Morris Eston; Abraham Ginsburg; Martin Ginsburg; Mrs. Rose Goldberg; William Kasenetz; David Zakim.

Honorary Vice-Presidents: Rubin Bindler; Mrs. Rose Kass; David Lubin; Mrs. Rose Rubin; Sam Shapiro; William Weiner; Sol Wiener.

Treasurer: Morris Masin.

Controller: Albert Frolich.

General Secretary: Izaak Rybal-Rybalowski.

Chairman, Board of Directors: David J. Goldberg.

Vice-Chairman: Rev. Harry Feinberg.

Rec. Secretary: Hyman Mann.

Trustees: Mrs. Jean Gellis; Sol Gold; Abraham Gordon; Harry Katz; Hyman Lazar; Archie Lynn; David Pincus; Harold Talin; Joseph Warick; Simon Weinberg.

Executive Director: Mrs. Ethel Ingberg.

Public Relations Director: Rabbi Aaron Chait.

Medical Director: Dr. J. I. Migden.

Greetings were delivered by our Acting President, Judge Philip Novick, Counsellor David J. Goldberg, Chairman of the Board, Morris Masin, Treasurer, Rabbi Aaron Chait, Public Relations Director, Ethel Ingberg, Executive Director and Izaak Rybal, General Secretary.

Auction of the Chanukah Menorahs and an appeal for Chanukah donations was made by Mr. Rybal and the response was most heartening. The traditional Menorah lit by the purchasers of the candles brightly illuminated the platform of our auditorium.

Rev. Harry Feinberg the Bialystoker cantor with the golden voice pronounced grace over the Chanukah candles and chanted appropriate liturgical selections. The concert was supplemented by a splendid performance of our Bialystoker soprano singer, Mrs. Yetta Eisner and young Bialystoker virtuoso-pianist, Michael Rubin, son of our kinsman and member, Joe Rubin.

Our Culture Director, Louis Silver, Executive Director of the Workman's Circle Home, delivered a warm address and introduced the guests from Argentina, Mr. & Mrs. Samuel Chesler. Mrs. Chesler brought regards from our kinfolk in Buenos Aires and Mr. Chesler made a debut with a very impressive poem. The affair was concluded with a lavish fete of Chanukah latkes and other delicacies.

HYMAN AUGUST,
An Untiring Campaigner

We compliment our worthy director, Hyman August, for his tireless efforts in canvassing and soliciting funds for our Home, particularly in the pre-Passover period. His personal donations, collections from others, memorial recommendations and other forms of support are deeply appreciated.

WELCOME, MORRIS ESTON!

We were happy to greet our esteemed Vice-President, Mr. Morris Eston, upon his reunion with us, following a prolonged illness.

Mr. Eston is one of our most dedicated officers and successful campaigners. He solicits and turns in substantial donations from his friends in addition to his own sizeable contributions.

We wish Morris and his lovely spouse, Alice, good health and good luck.

"BRONX LEAGUE" IN ACTION
by RAE SIDERMAN
Fin. Secretary

Regular Bi-monthly Meetings

Our Organization holds regular meetings every second and fourth Wednesday of the month in private homes of officers and members. This arrangement makes for closer intimacy of our rank and file and "homier" atmosphere. We thank the hosts for hospitality.

The Celia Brasch Memorial Luncheon

The Annual Memorial Luncheon in blessed memory of our Founder and First President, Mrs. Celia Brasch, and her daughters, Dorothy Seitz and Florence Perlman of cherished memory, was well attended. The surviving family, Jeanette Cohen, Claire Glick, Louis Seitz and Louis Perlman, participated and responded with generous donations.

The Rose Landsman Memorial Gathering

The blessed memory of the recently deceased Mrs. Rose Landsman, member and donor of our Organization over the years was consecrated at a special Memorial Gathering. The daughter, Sylvia Brodsky and the sister-in-law, Eva Farbstein, participated. Both daughters, Sylvia Brodsky and Gloria Gelbard, joined our organization and responded with charity to our Home.

Our President, Mrs. Lillian Shabotsky

Our President obliged us with her home and served as gracious hostess for a meeting of our League. She helps us with leadership, philanthropy and service. Many thanks!

Happy Anniversaries and Birthdays

To all who marked this joyous occasion in the bygone season, and many more returns.

Our Floridians

Warmest salutation to our Floridian members: Sarah Lazaroff, Sylvia Cooper and Ann Schatz who bear us in mind with their donations.

Guest from Los Angeles, Calif.

We enjoyed the visit of our former Bronx resident and member, Mrs. Esther Jerusalimsky who is living in California. She arrived here to see her family and attended our meetings, while in New York.

Salute to our Honorary Members

We hail our Hon. Members: Celia A. Perlmutter and Jeanette Feldman Krupnick who donated in memory of their late parents, Sarah Alpern and Mary Weinstein—respectively.

Thanks to the Nathins

Pauline, Louis and Dr. Donald for donations through Ben and Rose Kessler. The Nathins are among our grand benefactors.

Get well, Rubin Fisher

Speedy recovery to our Ambassador, Rubin Fisher. Hope you will soon be with us in the company of your lovely wife and our dear Treasurer, Fannie.

Speedy Recovery

To Vice-Presidents Ray Kramer, Meyer and Anna Schneer.

Our New Rec. Secretary Mollie Rubin

Congratulations upon assuming this important task. Bravo and good luck!

Happy Passover

To our members, Bialystoker kinfolk, Jewry everywhere, one and all we bid a healthy and enjoyable Holiday.

OATH OF OFFICE ADMINISTERED TO OUR NEW LEADERS AT A GALA INSTALLATION MEETING

THE OFFICERS AND ADMINISTRATIVE TEAM. Standing l. to r.: Louis Silver, Rabbi Aaron Chait, Mrs. Ethel Ingberg, Izaak Rybal, Judge Philip Novick and Counsellor David J. Goldberg. Missing: Elly Tarlofsky who was away in Florida.

An impressive ceremonial of induction into office was staged on Sunday, Jan. 11, 1970, as our new officers were publicly introduced and installed.

Installation was performed in groups by Acting President, Judge Philip Novick, Chairman of the Board, Counsellor David J. Goldberg, Culture Director, Louis Silver, and General Secretary, Izaak Rybal. Photos portraying the impressive scenes were taken on the spot.

The installation applied to the officers elected on December 7, 1969, whose names are listed in a pertinent report published in this issue.

The newly installed officers pledged allegiance to our Home and Infirmary and promised to work diligently for the good and welfare of the Institution.

GET WELL WISHES TO OUR OFFICERS AND DIRECTORS

A number of our officers and directors have been afflicted by illness and some were confined to hospitals during the bygone period.

We extend our best wishes for a speedy and complete recovery to: *Morris Eston* and *Sam Shapiro,* Vice-Presidents; *Morris Masin,* Treasurer; Rubin Fisher, Director, former Secretary of our Board, Ambassador of the "Bronx League" and liaison officer with the "Bialystoker Cutters Club"; *Albert Frolich,* Controller.

We pray and hope that they will enjoy good health and continue their teamwork in our Institution.

Our Treasurer, MORRIS MASIN Guest of Honor at Mirrer Yeshiva Testimonial

We proudly record that our distinguished Benefactor, Morris Masin, was chosen this year as the Guest of Honor at the annual banquet of the Mirrer Yeshiva that was held on November 3, 1969.

Mr. Masin, the "Vilner Jew with a Bialystoker heart" is active in many religious and philanthropic Jewish Institutions, and we are very fond that our Treasurer enjoys the recognition of the American Jewish community and the high regard that he truly deserves.

WELCOME, JOE SLOANE!

We welcome back our esteemed director, Joe Sloane, who was ill for some time.

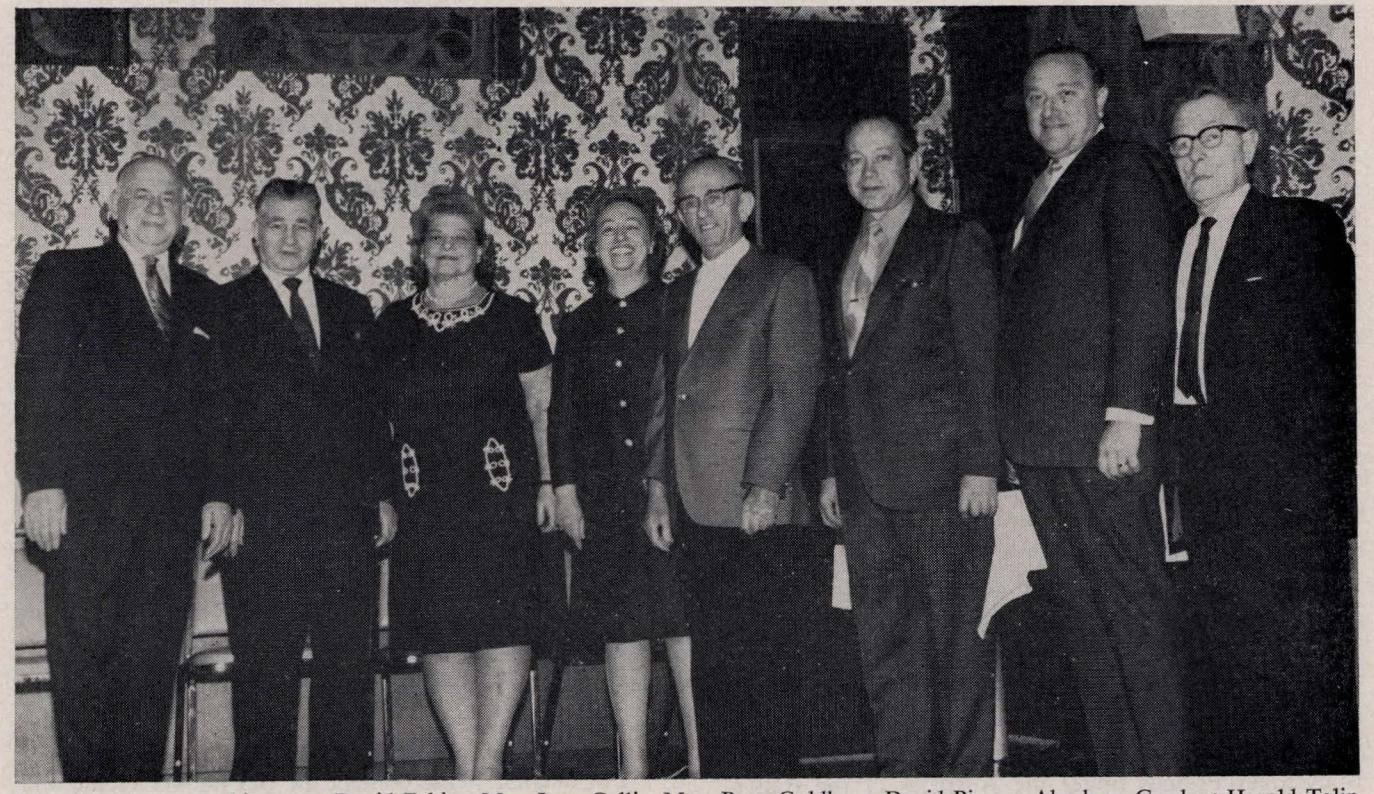
Joe performs vital services, particularly as our committee-man and comfort messenger at last rites.

BOARD OF DIRECTORS LEADERSHIP TEAM FOR 1970

L. to r.: Judge Philip Novick; Rev. Harry Feinberg; Counsellor David J. Goldberg and Hyman Mann. Missing is our President, Elly Tarlofsky.

VICE-PRESIDENTS AND TRUSTEES FOR 1970

Standing l. to r.: Archie Lynn; David Zakim; Mrs. Jean Gellis; Mrs. Rose Goldberg; David Pincus; Abraham Gordon; Harold Talin and Simon Weinberg. Missing: Sol Gold; Counsellor Henry Katz and Joseph Warick.

OUR BOARD OF DIRECTORS ENDORSES THE BIALYSTOKER AMBULANCE PROJECT

Group-photo of our Directors and Officers at the dedication exercises of the First Bialystoker Ambulance to the State of Israel. Standing left to right are: Archie Lynn, Sam Solash, Hyman Babich, Rabbi Aaron Chait, Izaak Rybal, Philip Kassel, Louis Silver, Rev. Harry Feinberg, Mrs. Jean Gellis and Rose Goldberg (in the window), Counsellor David J. Goldberg, Mrs. Ethel Ingberg, Mrs. Mary Zakheim and Meyer Zakheim. (The Ambulance is in the background).

The purchase of the First Bialystoker Ambulance for the State of Israel by the "Club Bialystoker Friends" evoked general interest and enthusiasm among our officers, directors and our wide rank and file.

Members and directors contributed generously to this vital project and even our kinfolk in Philadelphia and in Chicago raised substantial funds for this purpose.

Transfer of the Ambulance by a Committee of the "Club Bialystoker Friends" to a representative of the American Red Mogen David for the State of Israel took place in an official ceremony at a meeting of our Board of Directors. The Board endorsed this laudable act of the "Club Bialystoker Friends," hailed the Organization for this wonderful initiative and expressed gratification upon this tangible evidence of lasting loyalty to the State of Israel that has become a Bialystoker tradition over the years. The Ambulance was displayed for public view in front of our building. It bears the inscription: "Presented to the People of Israel by Club Bialystoker Friends under the Auspices of the Bialystoker Center of New York."

A NATION-WIDE MEMBERSHIP DRIVE — OUR CHALLENGE AND GOAL

Our Institution gained general acclaim, as an ideal place for the aging American in pleasant surroundings, warm environment and excellent care.

Since we serve the public to the very best of our ability, we feel that we have a justified claim on public support from American Jewry, at large.

We, therefore, proclaim an all-out Nationwide membership drive and we solicit the enrollment of friends and supporters to share with us in our great humanitarian service.

For details, please contact the Bialystoker Home and Infirmary for the Aged, 228 E. Broadway, New York.

OUR BIALYSTOKER LADIES AUXILIARY

A DYNAMIC ORGANIZATIONAL UNIT

Passover Message

by BELLA STOKES, *President*

On the threshold of Passover, I warmly greet all our officers and members and I compliment one and all for a job well done in the bygone season.

In the tradition of the Bialystoker Womanhood of yore, we pursue the course of dignified social philanthropy. We help shoulder the burden and we proudly share in the attainments of our "Pet Charity," the Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged.

A public-spirited brand of women of valor and merit, our ladies brave hazards of weather, distance, health, transportation, family commitments and attend regularly our weekly meetings every Monday afternoon at this Home. They ring doorbells, canvass for members and for funds, solicit merchandise and help conduct our annual bazaars, contribute on their own and procure donations from their friends, run luncheons and affairs, serve on visiting committees to hospitals, on comfort-bringing teams to grief-stricken families and act as dispensers of aid in distress. Hence our Ladies Auxiliary is the Home's "right arm," a role and a part that we are very proud of.

We seek the affiliation of all Jewish women through enrollment into our rank and file. For a gratifying service to your fellow-people, and true satisfaction of finest charity, performed on behalf of aging Americans in need of aid and care, please join our Bialystoker Ladies Auxiliary!

Fond to serve as the Auxiliary's President, I dispatch to the officers and members of our Organization, to the Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged, to Bialystoker kinfolk and to Jews everywhere best wishes for a Happy Passover, peace in Israel and throughout the world.

Annual Ida Aidak Luncheon

Held on November 12, 1969, the Affair was a huge success and netted a substantial amount in proceeds. Greetings were delivered by Rabbi Aaron Chait, Mrs. Ethel Ingberg and Izaak Rybal of our Administrative Team; Hilda Sloyer, Mrs. Hyman Babich and Berta Topolsky of the Ladies Auxiliary. Mrs. Aidak, decorated with a corsage, and her daughter, Ruth Winston acknowledged with thanks the honor conferred upon them.

The Nettie Wagman Luncheon

The Annual Nettie Wagman Luncheon was held on Wednesday noon, April 1, 1970, in our auditorium, as a traditional function consecrating the blessed memory of Benjamin Wagman, dear late husband of our Auxiliary's oldest Vice-President, Nettie. The Wagman Family, particularly her daughters, our director, Pearl Wilensky, Betty Zablowitz, Diana Wagman, sons Alex and Abe Wagman, responded warmly. Substantial donations were given by the Wagman, Zablowitz, Wilensky Family Circle, Ladies Charity Society, Ladies Chesed, etc.

Greetings were delivered by: Izaak Rybal, Ethel Ingberg, Rabbi A. Chait, Bella Stokes and Hilda Sloyer.

Songs and recitations were rendered by: Kate Erstein, Celia Marcus and Mrs. Hyman Babich. A sizeable sum was raised.

Hilda Sloyer

Our untiring Vice-President and hard worker who rejoined us after a long interval of sickness and is now in full swing of dynamic activity.

Life-Membership Awarded

During the past Season Life Membership in our Auxiliary was publicly awarded to the following sisters upon a contribution of $100 to our Organization:

Bella Stokes, President
Rose R. Goldberg
Nettie Wagman
Yetta Finkelstein
Rose Finkelstein
Libby Rosenbloom
Ida Rosenblum
Mollie F. Kolber
Ella Brinker
Ruth Blumberg
Betty Weinstein
Hilda Goldstein
Gerturde K. Summerfield

Among our life members also, Nettie Weinstein, who passed away on June 17, 1968. May her soul rest in heavenly peace.

The Life Members were decorated with special Golden Pins at the meetings of the Auxiliary.

Welcome to Ill Coworkers Upon Their Recuperation

We were happy to welcome back into our ranks and to greet at our meetings the following ardent coworkers who recovered from prolonged illnesses:

Yetta Finkelstein

Life-Member and generous donor who was ill for quite some time and is back with us; Mrs. Finkelstein has acquired tablets in our synagogue and beds in our Infirmary and is also inscribed on the David

Sohn Menorah as well as in the Book of Life.

Annie Adler

Our Vice-President and gracious benefactress who was ill, for some time. Mrs. Adler and her husband, Sam, have purchased beds and a wheelchair in our Infirmary, tablets in our synagogue, and have inscribed their names on the David Sohn Menorah as well as in the Book of Life. We are happy to know that the Adlers consider the dedication of a room in our reconstructed building.

Jennie Weissman

A dedicated sister and coworker, particularly during the annual bazaars who was injured by a fall and recovered from this accident.

We wish the above mentioned sisters and all those who were afflicted by illness, complete convalescence and good health.

Our Best Wishes to Rose Kass

Our dedicated coworker, Hon. Vice-President of the Home, Mrs. Rose Kass, is in Portland, Maine, sharing home and love with her daughter, Mrs. Brand. Though far away, she bears us in mind and sends frequent donations. We wish mother and daughter as well as their families good health and good luck.

Salute to our Officers

We hail our dedicated officers: Nettie Wagman, Annie Adler, Rose Goldberg, Hilda Sloyer and Dora Bykofsky-Meyerson, Vice-Presidents; Rae Siderman, Fin. Secretary; Ida Zalewitz, Rec. Secretary, and her dear husband, Isidore Zalewitz who does not fail to attend our meetings and is very active in our midst; Sarah Zalewitz, Treasurer; Julia Farber and Ruth Blumberg, Social Hostesses; Hanna Babich, Ella Brinker, Shirley Feinstein, Celia Plocki and Sarah Sunshine, Trustees; Berta Topolsky, Culture Director and Fannie A. Levitt, Associate Culture Director.

To one and all—good health and good luck!

OUR BIALYSTOKER ANNUAL BAZAAR

Laudatory mention among our activities deserves our most successful 1969 Annual Bazaar. Our sisters and directors have worked very hard to solicit and bring in merchandise and our counters, shelves and racks were very well stocked.

The Bazaar was stretched over 2 weekends; it opened on December 13 and closed on December 22. Full credit for the success achieved goes to the efficient Chairman, worthy Trustee of our Home, *Archie Lynn* and his dedicated Bazaar Committee, consisting of directors members of the Auxiliary and their husbands. They all spent long hours to serve as salesmen and salesladies behind the counters, to please the customers and to bring in the badly-needed funds.

We also express our heartfelt thanks to the contributors, individuals and firms who helped us with valuable gifts of various articles and goods.

Nutritionist Mrs. Millie Jacoby Enlightens Our Auxiliary on Food Values

The Ladies of our Auxiliary enjoyed on Monday, Nov. 17, an interesting talk by Mrs. Jacoby, Nutritionist, of the Gouveneur Health Service Program.

The lecturer, a food expert, explained the importance of a balanced diet and answered questions from the floor. She enlisted the attention of all listeners by her thorough presentation of the subject matter and by the demonstration of various food-specimens and charts.

The Ladies Auxiliary and our Institution are greatly indebted to Mrs. Jacoby as well as to the Directors of the Gouveneur Health Service Program, for this essential public service.

BLUMA SHAFER Announces Birthday

Our Charter Member, Mrs. Bluma Shafer, announced her birthday at a Ladies Auxiliary meeting: 21 plus.

Though advanced in age, Bluma is still young in spirit. We wish her many more happy returns.

Wedding Anniversary of The Sidermans

Our worthy directors, Harry and Rae Siderman, marked their 47th wedding anniversary at an Auxiliary meeting on March 16th. Many more happy returns!

Mazol Tov to the Zalewitzs

We wish a cordial mazol tov to oud directors, Ida and Isidore Zalewitz, upon their 43rd wedding anniversary. Ide is the Rec. Secretary of our Ladies Auxiliary.

Good Luck to the Feinsteins

Our Ladies Auxiliary gave a cordial send-off to Shirley and Hyman Feinstein at the meeting on March 16. The Feinsteins are settling permanently in Florida. Shirley, a very active member and worker in the Auxiliary, is the daughter of our late pioneer, Mrs. Pauline Siegel.

Welcome to the Sunshines

Our esteemed directors, Sarah and Victor Sunshine, are due back from their trip to Israel and we extend them a hearty "welcome home." The Sunshines are very active in our midst.

THE TARLOFSKYS, our President and First Lady, Observe Their 60th Wedding Anniversary

Fannie Tarlofsky

Elly Tarlofsky

March 19, 1970, marked a significant date on the family calendar of our President and First Lady, as Elly and Fannie Tarlofsky observed their 60th wedding anniversary, midst family and friends in Miami Beach, Fla.

We joined them over distance with a "mazol tov" message and flowers and we were with them in spirit, wishing them all the best.

Mr. Tarlofsky, a perfect gentleman, noted realtor, great philanthropist and communal leader, won general acclaim through his genuine nature, integrity, modesty and benevolence.

On his visit to his hometown, Kuznitza, he financed the restoration of vital public utilities, ruined by the war. He helps indiscriminately each and everyone in need.

Our Institution deems it a good fortune to steer under his leadership the affairs of the Home and Infirmary. He helped us rebuild our building, financed the reconstruction of our synagogue and personally supervised the job, as an expert builder. Mrs. Tarlofsky is his "silent social partner" in this great endeavor.

The Tarlofskys are blessed with a wonderful family: children, M. Arthur and Ethel Tarlowe; Sybil Tarlowe; Frances and Robert Nelson, and grandchildren, Bruce and Dana Gail.

We wish Elly and Fannie Tarlofsky many more happy returns in good health, as well as in prosperity to carry on their magnanimous charity to our Institution and to grace us with continued leadership, philanthropy and merit.

NANCY JANE SIEGEL and JOSEPH L. HARRIS Tied Knot of Matrimony

We extend a hearty mazol tov to Nancy Jane Siegel and Joseph L. Harris and their families upon their marriage on December 20, 1969.

Daughter of our friends, Mr. and Mrs. Sam Siegel of Kingston, Pa. and granddaughter of our esteemed director, Mrs. Celia Cohen and of our late Vice-President, William Cohen of blessed memory, the bride is a graduate of Wyoming Seminary and Syracuse University and will be employed as teacher in Syracuse. Nancy Jane is the niece of our esteemed members: Counsellor and Mrs. Joseph Engel of Forest Hills, N. Y. and Mr. and Mrs. S. Meltzer of Pottsville, Pa.

Nancy J. Siegel

The bridegroom, son of Mr. and Mrs. Arthur Harris of New York, an alumnus of the Syracuse University, is doing graduate work in accounting at the same university.

Charity in honor of the newlyweds was donated by Mrs. Cohen, the proud grandmother of the bride.

JACK GILBERT

Our Paint Provider

We extend our warmest vote of gratitude to our worthy director, Jack Gilbert, for the generous gift of paint, frequenty made to our home in substantial quantities. The supplied commodity saves us thousands of dollars and help beautify our building.

A blessed couple, Betty and Jack Gilbert are the sister and brother-in-law of our esteemed Vice-Chairman of the Board of Directors, Rev. Harry and Gertrude Feinberg. They are also active in the "Club Bialystoker Friends."

The Rose Goldberg Luncheon—
A Gathering of New York's Social Elite

Mrs. Rose Goldberg

Counsellor David J.Goldberg

Sunday, March 8, 1970, was the "social date" of our Auxiliary, directors of the Home and many personal friends of Counsellor and Mrs. David J. Goldberg, as our Vice-President, Rose Goldberg, drew a crowd of participants in her Annual Luncheon at our Home.

Counsellor Goldberg, Chairman of our Board of Directors, delivered the keynote address.

He was followed by his son, Gary who eloquently emphasized the continuity of 4 generations. "From this podium—said Gary—spoke grandpa, Philip Rosenthal, our meritorious President; from same pulpit delivers his message Papa Dave, our Board Chairman; now he takes a turn, and then hopefully newly born Andrew Neal will address the Bialystoker folk from this very spot. Bialystoker leadership and loyalty runs in the family"—concluded Gary and donated $150 to engrave the baby's name on the David Sohn Menorah along the Rosenthals and the Goldgerbs.

Warm greetings were also delivered by our Exec. Director, Ethel Ingberg, and General Secretary, Izaak Rybal. A raffle was drawn, door prizes were distributed and a substantial amount was raised with a contribution of the Goldbergs as the "lion's share" in the proceeds. Mrs. Goldberg, Guest of Honor, eloquently thanked all her guests and pledged continued cooperation for the good and welfare of our Home.

Mrs. Goldberg presented our Building Supervisor, Mrs. Bronia Levental Skorka, with a golden pin for the excellent luncheon.

Our Medical Board and Nursing Staff—
A Source of Pride

We may justly boast of our Medical Board under the capable leadership of our esteemed Medical Director, Dr. Jacob I. Migden.

Our highly qualified medical staff comprises a wide gamut of specialties, from podiatry through psychiatry. Service is rendered in the finest and most competent fashion.

We have on the premises well-equipped clinics, such as podiatry, dentistry, physiotherapy, ophtamology, etc. Patients are seen frequently and helped in their health problems.

The Board holds regular monthly Utilization Review and medical meetings. The Utilization Review Board evaluates cases with great precision and determines where the patients should stay, in the Infirmary or in the health related facility. It also decides about the administered medication.

Minutes of the utilization review and board meetings are kept accurately and they illustrate the very valuable exchange of opinion by experts in their field.

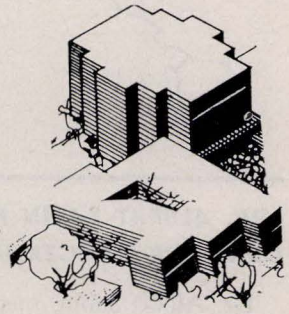
The nursing staff with Mrs. Sylvia Plung RN Supervisor of Nursing helps the medical staff, the doctors and the ocnsultant, to discharge their duties in the proper way. Charts are kept scrupulously, and a spirit of cooperation prevails throughout.

State and City Social Welfare surveys commend us on our great achievement.

OUR HOME AND THE COMMUNITY

(AN INTERRELATION SURVEY)

OUR HOME AND THE COMMUNITY

Community involvement became the keynote of our attitude and interrelation with the immediate vicinity, its institutions and social agencies. Our principle: to serve and to share, has been translated into effective action.

Musical Programs and Choral Groups

In the field of music appreciation, we arranged a Piano Concert for our residents with the gracious participation of *Miss Florence Hedges.* The Piano Recital, held on Wednesday, November 26, 1969, included classical renditions from the works of the worlds greatest artists of international fame, such as Beethoven, Offenbach, Martini, Tschaikowsky, Puccini etc.

A fine concert was rendered on Wednesday, February 15, 1970 in our auditorium for our residents and guests from the Educational Alliance and Henry Street Settlement by the Musical Team the *"Nora Helen Music Friends."*

Our O.T. assistant, Sally Weiler, was instrumental in this Project. Mrs. Nora Helen, Founder of the Group, delivered a warm address. The Program was diversified and superb. The performance was enjoyed immensely. We also had a performance by the Seward Park High School String Orchestra.

Henry Street Settlement and Educational Alliance

We work in unison with the Henry Street Settlement and the Educational Alliance. In fact, we have recruited volunteers from the Alliance who come to help us in various projects. Two volunteers visit our home each week and aide in conducting our Bingo Games. A third volunteer comes once a week to play to the patients in the Infirmary recordings called "talking books" from the Library from the Blind and the Jewish Braille Institute.

Our Bingo Program

We run Bingo Games for our residents, but also neighbors from the vicinity are welcome to join. We have also extended plans about Bingo in the future.

Visitors from Community Agencies

Our diversified programs attract visitors from many community agencies. We had guests from the Occupational Therapy Course of New York University, from the St. Vincent Hospital and from the Health Education Staff of the Beth Israel Medical Center.

Our Parties

We celebrated the holidays of Chanukah, Purim, Mothers Day, etc., with the participation of visitors from the neighborhood. We also have collective birthday parties for our residents.

FILMS SHOWN IN OUR HOME

Great credit goes to our Occupational Therapy Instructor, Mrs. Gertrude Pinto, for a number of films obtained and showed to our residents.

Great interest attracted the films on Israel that portrayed on the screen, "Israel Reborn" in its various phases of survival at peace as well as at war.

Commendation also goes to our O.T. consultant, Mrs. Jeniffer Thuel who interested university students in our work. In fact a student-girl from Pratt Institute, Miss Karen Retazzi, joined us in a course of ceramics. We have also obtained a kiln and accessories for ceramic products, as a gift for our Home.

Our Resident-Volunteers Get a Treat to "Fiddler on the Roof"

Through the good grace and intervention of Dr. Charles Lilienfield, our Medical Board member, we were fortunate to obtain a number of tickets for the popular show "Fiddler on the Roof." The tickets were given as a treat to our residents and particularly to those volunteers who help us with some manual office-work.

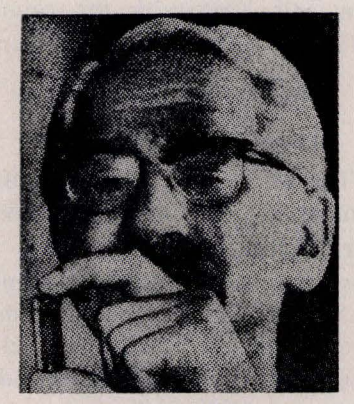
Performance took place on October 29, at the "Majestic Theatre" in New York. We provided door-to-door transportation, as well as snacks during the intermission. The group of residents was escorted and supervised by our staff members, ocupational therapy instructor, Mrs. Gertrude Pinto, her assistants: Mrs. Sal Kalin and Mrs. Sally Weiler, and by the orderly, Sol Mandelbaum. The residents had a grand time at the theatre.

A vote of thanks is also due to our Building Supervisor, Mrs. Bronia Lewental Skorka, who worked over-time and prepared a late hot-plate dinner for the residents and staff-escorts upon their return from the theatre.

Bialystoker Genius in Medicine and Allied Professions

DR. ALBERT SABIN PREDICTS CURE FOR CANCER IN 5 YEARS

Dr. Albert Sabin, formerly of the University of Cincinnati, world-renowned scientist, inventor of the live polio vaccine and healer of millions afflicted by this "crippler," works on a cure for cancer and predicted the possibility of finding the sought remedly within 5 years.

Dr. Albert Sabin

In a recent interview with the press, our world-renowned kinsman, Dr. Albert Sabin, new President of the Weitzman Institute in Rehovoth, Israel, defined our Jewish Nation as the world's elite in the sense of justice, charity and integrity.

He stated that to be a Jew is to feel Jewish toward our own brethren and the world around us in a pattern of decency, nobility and fair deal.

Dr. Sabin is the son of our late kinsmen Jacob and Tillie Saperstein-Sabin of Paterson, N.J.

DR. I. EPSTEIN of Texas, Military Chief Surgeon Visited Our Home

An expert in Thoracic surgery, chief of the Veterans Administration Hospital in Temple, Texas, Dr. and Mrs. I. Epstein visited our Home upon their return from a trip to Israel. Dr. Epstein happens to be the schoolmate of our Editorial Secretary, Rabbi Aaron Chait, in the Old Country.

Graduate of the medical school in the University of Praha, Czechoslovakia, Dr. Epstein and his spouse arrived to the United States as fugitives from occupied Czechoslovakia by the Hitler hordes in World War II. Here in America, he practiced

Dr. I. Epstein

medicine in a number of hospitals as an accomplished surgeon and was invited to serve as the head of the Veterans Administration Hospital in Temple, Texas.

His tour to Israel was also of professional nature as he delivered a series of lectures in noted hospitals in Israel, Turkey and Greece.

Dr. Epstein is the author of a number of medical articles in the journal of Thoracic surgery in St. Louis, Missouri, as well as in the "Diseases of the Chest," official journal of the American College of Chest Physicians.

He made a number of daring and successful chest operations during his medical career.

Dr. and Mrs. Epstein toured our building floor by floor, complimented us for our good work and especially for the excellent facilities, service and equipment of our medical department and joined our membership ranks with a substantial contribution.

Vote of Thanks to JACK & WOLF CO., Inc.

We publicly express our heartfelt gratitude to the gentlemen of the Jack D. Wolfe Co. for the gift of a kiln and necessary accessories to be used in our Home for the hobby-craft in ceramics.

We also thank our good friend Mr. Jack Ingberg, husband of our Exec. Director, Mrs. Ethel Ingberg, who was instrumental in obtaining this valuable gift.

BRONIA & JACK SKORKA

Our Valuable Assets

We commend our expert building Engineer, Jack Skorka, for his excellent maintenance of the building in an immaculately clean shape.

We also give credit our Building Supervisor, Bronia Lewental Skorka, for her efficient supervision throughout our building.

HAPPY EVENTS

BIRTHS

THE GOLDBERGS
Blessed With First Grandchild

We are very happy to break the great news that our dear couple, Vice-President and Chairman of the Board, Rose and Counsellor David J. Goldberg, became the proud grandparents of their first grandchild. The baby was born to Gary and Sandra Joy Goldberg on February 16, 1970, and was named Andrew Neal. Be it noted that the proud father, Gary, was brought-up in our lap in early childhood, when accompanying his grandparents, our late President and Vice-President, Philip and Mamie Rosenthal, of blessed memory, and afterwards his parents, the Goldbergs, to our Board meetings. Gary and Sandy were also recently our guests and recorded their names on the "David Sohn Menorah."

We pray and hope that Andrew Neal, who ushers in the third generation of the Goldbergs and the fourth generation of the Rosenthals, will, like Papa, become a Bialystoker Sonny Boy, a part and parcel of our family, will thrive in good health and good fortune and be a source of nachas to the Rosenthal-Goldberg Clan and to all of us as well.

To the baby, parents, and grandparents, Counsellor David J. and Rose Goldberg and Anne and Paul Alexander, Mazel Tov and good luck!

MR. & MRS. JACK GOLDEN
Announce Birth of Grandchild

Our esteemed directors and donors, Mr. and Mrs. Jack Golden of the Bronx broke the good news that they were blessed with the first grandson, Sol Manuel, born on February 1, 1970, to their children, Seymour and Meryl Golden.

We wish the baby, parents and grandparents "nachas" and good luck.

SONIA ABELSON
Blessed With New Grandchild

December 29, 1969 was a "lucky day" for Mr. and Mrs. Maurice B. Abraham, of Teaneck, N. J., as the Stork brought them a "welcome bundle," a new darling son, Stephen Gideon.

The baby is the cherished grandson of our esteemed member and donor, Mrs. Sonia Abelson of New York, and great nephew of our worthy directors: Diana Medvedev, Mr. and Mrs. Oscar Bramson, and our General Secretary, Izaak and Molly Rybal, and nephew of Dr. Herman Abelson.

We wish the infant, the parents, grandparents and the entire family "mazol tov and good luck."

Double "Mazel Tov" to
SAM and BELLA STOKES

Our esteemed Directors and donors, Sam and Bella Stokes, announced the birth of their second grandchild, a darling daughter, Leska, born to their children, Sonny and Sherman Stokes. The baby arrived on February 24, 1970.

Grandma Bella, a lady of valor and merit, is the President of our Bialystoker Ladies Auxiliary. We offer the lucky parents, grandparents, Sam & Bella Stokes and Sol & Buddy Aron, and to the brother, Brian Stokes, our heartiest Mazol Tov felicitations.

We also wish to break the good news that the grandparents, Sam & Bella, have observed on March 25, their 42nd wedding anniversary, and we wish them good luck.

We also warmly commend the Stokes Seniors and Juniors for recording their names on the "David Sohn Menorah" in the lobby of our Home.

Happy Birthday to Our
Vice-Pres., DAVID LUBIN

We lift our cup with a toast to our esteemed Vice-President, Mr. David Lubin, upon his recently-marked birthday.

David Lubin

One of our old-timers and a distinguished leader among the Bialystoker Cutters, Mr. Lubin helps us with traditional annual contributions towards our Annual Theatre Benefit, Passover Fund and also donates merchandise to our Bazaars.

Mr. Lubin also initiated and financed the erection of the symbolic Bialystoker Monument, the Wall and the Tower at the entrance to the synagogue in "Kiriat Bialystok," Israel, where the annual Bialystoker memorial rallies in the Holy Land are held.

Happy Birthday, Mr. Lubin, and many more returns in good health!

RUBIN BINDLER'S Birthday A "Shabbos Hagodol" Event

The Biblical "Shabbos Hagodol," a prelude of miracles, received its Bialystoker connotation through the coinciding birthday of our Vice-President, Rubin Bindler, that is marked with substantial charity to our Home.

Rubin Bindler

It has been an accepted tradition and practice in the Bindler family to celebrate Rubin's birthday with a fund-raising drive for our Home.

When initiated many years ago, this unique family-campaign was also shared by Rubin's brother, our late Vice-President, Sol, of blessed memory. Following his departure, it is carried on by Sol's children, the Liptons and the Harrowes.

The collection is sponsored by Rubin and Minnie Bindler and the family, with Ed and Bill "leading the band." The "lion's share" comes from the Bindlers, but the Goniondz-Trestiner, Rubin's kinfolk and friends supplement the proceeds with sizeable contributions.

Be it noted that upon retiring from business, Sol and Rubin imposed upon the new management this philanthropic commitment to our Home which is being fulfilled year after year with dignity and with honor.

Of course, the "Shabbos Hagodol" will also be the Bindler Calendar Date for Bialystoker charity, and we wish Rubin many more happy returns, his wife and family lots of "nachas" and all contributors good health and good luck.

Our Director CHARLES BERGER Marks a Double "Simcha"

Our esteemed director and dedicated coworker, Mr. Charles Berger, observed his 86th birthday on February 14, 1970, midst his family and friends. Modest and reserved, he declined the conventional prac-

Charles Berger

tice of elaborate birthday parties and announced instead his 86th milestone at our Board meeting on February 19, signifying same with a donation of $86.00 to our Home and Infirmary. In doing so, he lived up to a sacred pledge to add every year another dollar so as to match his charity to our Institution with his new mark of age. This fine act was witnessed by his dear family, children and grandchildren. Mr. Berger was presented with a birthday cake and upon blowing the candle, he made a wish to carry on his tradition of adding dollars, as he advances in years.

Mr. Berger was happily surprised by his granddaughter Margaret Blum, as she presented him with a unique cute birthday gift, a newly-born daughter that arrived to Dr. and Mrs. Stanley Blum on February 4, 1970, just 10 days ahead of great grandpa's birthday.

The baby, Wendy, a second child of the Blums, is the granddaughter of Charlie's son, Dr. Morris Berger who is a noted physician and illustrious name in the profession.

A double congratulation is, hence, in order, and we wish Charlie many more happy returns in good health,

MOLLIE TANNENBAUM Blessed with a Grandchild

We extend a hearty mazol tov to our esteemed friend, Mrs. Mollie Tannenbaum of the Bronx, who became the proud great grandmother of a newly-born baby in the family.

The "sonny boy," Michael Scott, was born on March 13, 1970 to Mr. and Mrs. Warner in Hawaii. The baby is the grandchild of our good friends, Mr. and Mrs. Sidney H. Robbins, who are the children of Mrs. Tannenbaum.

Grandma Mollie is active in the Bronx League and helps us with frequent charit yto our Home.

Our Member, SAMUEL KAPLAN Marks 95th Birthday

The 3rd Chanukah candle of this year summed up on December 5, 1969, nine and a half decades in the life of our esteemed member, Samuel Kaplan, who celebrated his 95th birthday with charity to our Home.

Born in Bialystok, Mr. Kaplan is the proud father of our good friend, Counsellor Arthur Kaplan of N.Y.-C., and brother of Lazar Kaplan and Alive Greenman, both in nineties.

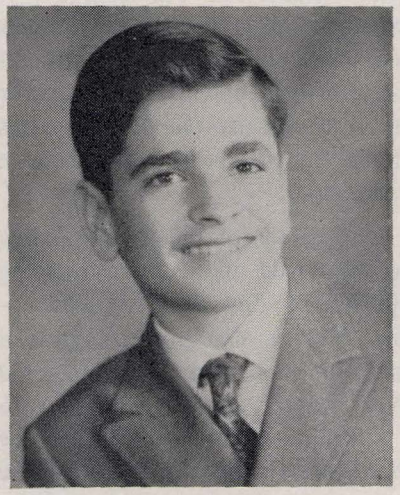
Thanks to THE LAZARS For their Passover Gift

We commend the Lazar Bros. for their traditional gift of eggs and fruit for the Passover Holiday in our Home.

Hyman Lazar is a worthy Trustee of our Home.

Bar Mitzvah of WARREN INGBERG Turns into a Gallant Bialystoker Event

October 11, 1969 was the happiest day for the Ingberg and Elowitz Families as Warren marked his 13th birthday and age of Bar Mitzvah. A capacity crowd of family, friends, and guests including a

Warren Ingberg

distinguished committee from our Institution turned out at Prospect Park Jewish Center to attend services and participate in the Bar Mitzvah celebration and kiddush.

Warren read fluently the portion of the law and chanted melodically the graces, and delivered a well-phrased speech.

The services were followed by a catered kiddush of delicacies and festive food. General attention was focused at the special Bialystoker table with the officers of both our Home and Ladies Auxiliary seated around.

Warren, a yeshiva boy at the Prospect Park Jewish Center who rates highly in his class and exhibits strict adherence to the Jewish Law and Ritual, is the proud son of our capable Exec. Director, Mrs. Ethel Ingberg and her dear husband Jack, and dear brother of Dennis and cherished grandson of Mrs. Anna Elowitz and of the late Hyman Elowitz, as well of Dave Ingberg and the late Sarah Ingberg of blessed memory.

The Ingbergs, generous contributors to our Home, extended also this time substantial charity in Warren's honor.

We wish Warren, his parents and family good luck and continued pursuit of traditional Judaism blended with the American way of life on the true pattern of modern Bialystok in this Country.

WILLIAM FARBER Celebrated His Bar Mitzvah

William Farber

The photo features William Farber, son of Milton and Edith Farber of California, who celebrated his Bar Mitzvah on February 10, 1969. Incidentally, his dad's Bar Mitzvah was celebrated in our Home. Father and son are part and parcel of our Clan.

ABRAHAM BERENS Celebrated His Bar Mitzvah

Saturday November 29, 1969 was the happy date for the Berezinskies of Miami Beach, Florida, as they celebrated the Bar Mitzvah of their son, Abraham, midst a gay crowd of family and friends.

Abraham read the portion of the Law and delivered a fine speech.

The parents, Mr. & Mrs. Sigfried Berezinski, hail from Bialystok. They lived a long time in Havana, Cuba and in the recent years migrated therefrom and settled in Miami Beach, Florida.

Noted in the community for their commercial abilities and charitable dispositions, they are also members and donors of our Institution.

The Bar Mitzvah boy is a nephew of our worthy Director and honorary President of the Ladies Auxiliary, Mrs. Ida Aidak, and great nephew of our dedicated directors, Ruth and Edward Winston. He is also a nephew of our member, Jacob Berens.

We wish the Bar Mitzvah boy, his parents and family, "nachas" and good luck.

JOEL POZNANSKI Marks His Bar Mitzvah

Gifted yeshiva-boy, Abraham Jacob (Joel) Poznanski marked his Bar Mitzvah on Saturday, Novem-

Joel Poznansky

ber 15, 1969, by the fluent reading of the portion of the Law and he excelled in the delivery of a Talmudic discourse, as his Bar Mitzvah speech.

A crowd of family and friends attended the "simcha."

Joel is the proud son of our esteemed friends and donors, Solomon and Bella Poznanski of Brooklyn. He attends Yeshivah Torah Vodaath and rates high among the students of his class.

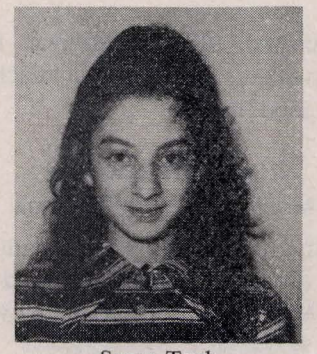
Mr. Poznanski is the owner and operator of the famous "Poznanski Bakery," he supplies our Home with

his bakery products, he also extends generous charity from his own funds and enlists the support of his friends in our behalf.

We wish the Bar Mitzvah boy, his parents and the family our heartiest Mazel Tov.

SUZAN TAUB
Celebrates Her Bas-Mitzvah

December 5, 1969, was the Great Day for Suzan Taub and her family, as she observed her bas-mitzvah at a gay party in the presence of her kin.

Suzan Taub

Gifted Suzan is the proud daughter of Dr. and Mrs. Herbert and Frances Taub of Flushing, N. Y., and the darling granddaughter of our esteemed directors and ardent coworkers, Victor and Sarah Sunshine of the Bronx. Her sister, Beverly Taub, celebrated her bas-mitzvah in a like manner a few years ago.

We wish Suzy, her parents and grandparents "nachas" and good luck.

JAMES & MARSHA ALBAUM
Tie Knot of Matrimony

We felicitate our young friends, Marsha and James Albaum, upon their marriage on November 30, 1969.

Marsha is the proud daughter of our esteemed Directors, Bernard and Gussie Kaganowski. A textile manufacturer from old Bialystok, Bernard was the cofounder and first President of our "Club Bialystoker Friends."

MISS STACEY SCHWARTZ
Observes Her Bas Mitzvah

The 13th birthday of Stacey Schwartz was gallantly marked midst a cheerful crowd of family and friends, as she observed her Bas Mitzvah on January 24, 1970 in Huntington, Lond Island.

Stacey Schwartz

Stacey is the dear daughter of our good friends, Joseph & Beverly Schwartz, and the proud granddaughter of our esteemed Directors, Julia & Sam Farber of New York.

We wish Stacey, her parents and her grand parents good luck.

"Simchos" in the
TOPOLSKY FAMILY

We extend a double Mazel Tov to Mrs. Pauline Topolsky upon the twin-simcha of a Bar-Mitzvah celebration of her grandson, Ira, and the wedding of her grandson, Richard, who recently returned from Vietnam.

Felicitation is made from the Home and Ladies Auxiliary. Pauline is a sister-in-law of Mrs. Berta Topolsky, Culture-Director of our Ladies Auxiliary.

MR. & MRS.
ALEXANDER PERLMAN
Unite in Nuptials

We congratulate our dear friends, Mr. & Mrs. Alexander Perlman, upon their marriage on November 15, 1969.

The bride, Sandra, is the daughter of our esteemed members and active coworkers in the "Club Bialystoker Friends," Jack and Miriam Golden.

STEWART ZAKIM
Marks His Bar Mitzvah

We extend a hearty Mazel Tov to Master Stewart Zakim upon his Bar Mitzvah on December 6, 1969.

The Bar Mitzvah boy is the son of our esteemed friends, Gerold and Phyllis Zakim of Wayne, N. J., and the grandson of our distinguished Vice-Presidents, David and Gussie Zakim of Paterson, N. J. David Zakim is one of our veterans and has to his credit many crowning achievements in service to our Home. He is also one of the leaders of the Bialystoker Relief Society in Paterson.

The names of the Zakim family are displayed all over our building due to the effort of Mr. David Zakim. He was also greatly helpful in the promotion of our building fund loan and the first to respond with a substantial amount. So was he the first to contribute towards the recently-purchased next-door Dental Clinic structure.

Bialystoker Couple Combine Fine Art With Tasty Food on the West Coast

We are pleased to publicize the acclaimed art-work of Edith Shifress, accomplished sculptress who turns out and displays items and figurines of great value at the Casino Steak House in Los Angeles.

Assisting her is Meyer Shifress, her devoted husband and dear uncle of Berta Topolsky, Culture Director of our Bialystoker Ladies Auxiliary.

Mr. Shifress has been ill for some time, and we wish him a speedy recovery and the talented couple continued good luck in the pursuit of their service of fine art and good food, harmoniously blended in their Casino Steak House, the assembly-place of famous artists and composers on the West Coast.

SAM & JULIA FARBER
Mark Their Golden Wedding Anniversary

We offer our warmest Mazel Tov felicitations to our esteemed Directors, Sam and Julia Farber, upon their Golden Wedding Anniversary on March 7, 1970. The happy occasion was celebrated at a meeting of our Ladies Auxiliary with a nice spread and impressive presentation of a testimonial plaque to the Farbers.

Sam and Julia Farber

Julia Farber is a charter-member of our Home and Ladies Auxiliary and she invested a lifetime in dedicated work for our Institution. At present she is a social hostess of the Auxiliary.

The Farbers are proud parents of: Milton and Edith Farber of California; Lawrence Farber, and Beverly and Jerry Schwartz of Long Island, and cherished grandparents of 4 youngsters; Roberta and William Farber, Stacey and Steven Schwartz. We wish the Farbers and their families good luck.

MR. & MRS. BENJAMIN KESSLER
Observe 6th Wedding Anniversary

We congratulate our dear friends and donors Mr. and Mrs. Benjamin Kessler of the Bronx, upon their 6th wedding anniversary on February 13, 1970. The Kesslers are members of our "Bronx League" and extend frequent charity to our Home.

Mr. and Mrs. Benjamin Kessler

We wish them good luck and many more happy returns.

MIRIAM FRIEDMAN and CHAIM STERN
Unite under the Wedding Canopy

We heartily congratulate Miriam Friedman, one of our office secretaries who entered the covenant of marriage with Chaim Stern, a talmudic student from Israel, on April 7, 1970.

Miriam, a graduate of Beth Jacob School, is the daughter of Rabbi and Mrs. Shmuel Friedman of Forest Hills, N. Y., a noted spiritual leader in the community.

Chaim is the son of Mr. and Mrs. Jeshaiah Stern.

Our Institution was represented at the wedding by a distinguished committee.

ALAN SLOYER
Observes his Bar Mitzvah

We extend a cordial "mazol tov" to Mr. and Mrs. Seymour Sloyer on the Bar-Mitzvah of their son, Alan, on March 21, 1970.

Alan is the nephew of our esteemed director, Vice-President of the Ladies Auxiliary, Mrs. Hilda Sloyer.

SHARON WAGMAN and MURRAY ZARIN—Engaged

We extend a hearty mazol tov to our esteemed director and Vice-President of the Ladies Auxiliary, Mrs. Nettie Wagman, upon the engagement of her granddaughter, Sharon, to Mr. Murray Zarin on March 21, 1970.

Sharon is the daughter of Alex and Helen Wagman and granddaughter of Mrs. Fay Gold.

Murray is the son of Sam and Paula Zarin.

MITCHELL B. VIDUR
Observed his Bar Mitzvah

We extend a hearty mazel tov to our esteemed Directors, donors and coworkers, Jack and Betty Gilbert, upon the Bar-Mitzvah of their grandson, Mitchell Bradley Vidur, on April 4, 1970.

The Bar-Mitzvah boy read fluently the portion of the Law and delivered an eloquent speech. He is the son of our good friends, Seymour and Dolores Vidur and the nephew of our Vice-Chairman of the Board of Directors and his lovely spouse, Rev. Harry and Gertrude Feinberg.

MEYER ZAKHEIM — Our Liaison With the "Bial. Cutters Club"

We give credit to our esteemed director, Mr. Mayer Zakheim, who is our "living link" with the "Bial. Cutters Social Club," a generous philanthropic affiliate.

Mr. Zakheim donates personally and also helps us with funds from the "Club."

GOLDEN WEDDING ANNIVERSARY OF THE *NOVICKS* A GALA PUBLIC EVENT

Standing from l. to r.: Rabbi Aaron Chait, Hyman Mann, Mrs. Rose Rubin, Counsellor David J. Goldberg, Mrs. Jean Gellis, Claire & Judge Philip Novick, Guests of Honor displaying Testimonial Plaque, Mrs. Ethel Ingberg, Morris Masin and Izaak Rybal.

The spotlight of our Board Meeting on November 25, 1969, was focused at a Bialystoker Family Simcha as the celebration of the Golden Wedding Anniversary of Judge Philip and Mrs. Claire Novick was turned into a gala public event.

The happy occasion was highlighted by a surprise presentation of an ornamental testimonial plaque to the Novicks upon the summary of a harmonious wedded life. The celebration was made by the Chairman of the Board, Counsellor David J. Goldberg, following a heart warming address by our esteemed Director, Counsellor, Harry Solomon.

Mrs. Gellis, our Trustee, pinned a corsage upon Mrs. Claire Novick and read a poem in honor of the couple that left an indelible imprint in the memory of all participants.

With the lights in our Auditorium dimmed, a presentation of an Anniversary cake to the Novicks was made by our Vice-President, Mrs. Rose Goldberg and our Administrator, Mrs. Ethel Ingberg. Philip and Claire blew the candle on the cake and made a wish for continued service to our Home in good health. A number of our officers and Directors voiced their congratulatory wishes to the Novicks.

The climax was reached when Judge Philip Novick, our Acting President, Chairman of the Administration Committee and legal advisor over the years, delivered the closing address.

Deeply moved he expressed gratitude to our Institution in his own name as well as on behalf of our Institution for the pleasant surprise.

He leafed through in nostalgic reminiscence the pages of their life and of its service to our Home and gave credit to his parents, our pioneers, Sam and Fannie Novick, for the true Bialystoker upbringing that they gave him. He also acknowledged the inspiring silent partnership of his wife, Claire, in all his activities over the years.

Judge Novick who incorporated our Institution and all Bialystoker organizations, who helped us clear our mortgage on the building and settle with our creditors in times of strain and stress, expressed his pride that he was among the leaders of our Home over 5 decades. He added that he also takes great pride in his gifted children and grand children who are very sympathetic to our cause.

Judge Novick and his family marked this simcha with charity to our Home.

The simcha of the Novicks, celebrated in the true spirit of Bialystok, was a display of our pattern that combines all Bialystok with the American Way of Life.

MORRIS SCHWARTZ OBSERVES 80th BIRTHDAY AT THE CHANUKAH FESTIVAL OF OUR INSTITUTION

Standing from l. to r.: Counsellor David J. Goldberg, Mrs. Ethel Ingberg, Morris Schwartz, Guest of Honor displaying the Testimonial Plaque, Rabbi Aaron Chait and Izaak Rybal.

The bell tolled 80 rings for our esteemed kinsman, member and donor, Morris Schwartz, of Brooklyn, N. Y., as he celebrated his 80th birthday by lighting a Chanukah candle at our Annual Chanukah Party on December 7, 1969.

This combined arrangement of a family simcha in conjunction with our public festivities was made upon request of Mr. Schwartz as a gesture of thanksgiving by Mr. Schwartz for his restoration to health after a prolonged serious illness.

Morris and Ida Schwartz, surrounded by a gay crowd of children, grandchildren and great grandchildren, were the guests of honor at our Chanukah Festival. Greetings to Mr. Schwartz were delivered by our Public Relations Director, Rabbi Aaron Chait and a presentation of a Testimonial Plaque was made to the 80 year old "Youngster" by our Administrator, Mrs. Ethel Ingberg and General Secretary, Izaak Rybal. The Plaque contained a fit inscription along with Mr. Schwartz's photo.

Mr. Schwartz replied with a fine speech and gave a donation of $80.00 to our Home in honor of his birthday. His family matched with substantial donations that added up to a sizeable amount.

Mr. Schwartz is one of our old timers, reputable in the plumbing trade. He always has a soft spot in his heart and an open hand with frequent charity for our Home.

We wish Morris many more happy returns and we hope that together with Ida and the family he will carry on his service to our Home in good health and in good luck.

Our Director, NETTIE WAGMAN *Marks Her Birthday at a Social Gathering*

We extend our warmest felicitations to our life-long member and co-worker, meritorious Director and esteemed Vice-President of the Bialystoker Ladies Auxiliary, Mrs. Nettie Wagman, upon her birthday observed at a well attended meeting of the "Gemilus Chesed Ladies" where Nettie serves as president.

Our Home was represented by a distinguished committee. One of our pioneers and veterans, Mrs. Wagman, is among the pillars of our Ladies Auxiliary. Her annual luncheon, a fund raising function, is one of our most important social events and brings substantial funds to our Home.

We wish Nettie many more happy returns and her daughter, our Board member, Pearl Wilensky, good health and lots of luck.

UNDER PUBLIC SPOTLIGHT

(Review of the Season)

by AARON CHAIT
Director of Public Relations

Facing the World, our Institution has tied a knot of friendship with organizations and individuals of value and merit throughout the globe in the bygone Season.

Bialystoker Film—Part of a Visual Peagant on Jewish Life in America

Through the courtesy and service of a casual bypasser who identified himself as Mr. Jack Barnett, General Secretary of the British Section, World Jewish Congress in London, England, our Institution was enriched with a multi-color film of our premises, residents and activities.

Mr. Barnett was kind enough to comply with our request and he spinned a film that will become part of his visual pageant on Jewish life in America. He sent us the tape of the film as a gift.

The film will be shown to our membership at various occasions. It portrays vividly our reconstructed building, floor by floor, our residents, staff, our facilities and services.

We thank Mr. Barnett for his kind service and gracious gift, and we hope that the film will evoke interest, when shown in England.

An International Culture Congress With Bialystoker Participants

The third International Culture Congress of the Yiddish Language and Literature, held past winter in New York, brought to our City among delegates from all over the world also a considerable number of noted Bialystoker personalities from Argentina, Israel etc. The Bialystoker representation was most welcome.

World-Wide Contacts

We receive correspondence from every corner of the globe. Our Institution is also honorably mentioned in foreign press organs.

We were approached from an individual in Sweden for musical records to brighten the life of Jewish post-war refugees who were stranded there after the holocaust and who crave for the sound of Yiddish word and music. We are trying to make the proper connections and comply with this request.

Bialystoker Library and Archives in Israel

In connection with the Historic First Bialystoker Convention Tour to Israel and Dedication of the "David Sohn Memorial Hall" at the adopted Bialystoker High School in Tel Aviv, as reported on a different spot in this issue, we were requested to set up there a Bialystoker Library and Archives to be known as "Bialystocana," and we intend to substantiate such project by supplying books, scripts, documents and photos on Yiddish Bialystok.

Our Illustrated Manual of Our Institution, A Guided Tour in Word and Photo

In compliance with a pressing public demand, we are publishing an enlightening brochure, an Illustrated Manual of our Institution that will portray in word and photo our Bialystoker Center, Home and Infirmary for the Aged and feature our building, facilities, activities, service and care.

The Pamphlet will contain descriptive material, harmoniously blended with attractive pictures from our daily routine, will explain our admission policy, and serve as a valuable digest for everyone interested in our Institution or seeking admission.

The Manual is now in print, and when ready, it will be supplied on request to all concerned.

ISIDORE TIMONER

Passed to Eternity

At midnight on March 25, 1970 our esteemed director, donor and lifelong ardent coworker, Isidore Timoner of Brooklyn, passed away at the age of 76 years. His departure occurred only 3 months after he was honored by the Israel Bonds Division of the Temple Beth El of Boro Park upon his 75th birthday.

Mr. Timoner, a perfect gentleman, communal leader and philanthropist, was the husband of the late Rebecca Timoner who excelled in her functions as the Secretary-Treasurer of the Bialystoker Ladies Auxiliary of Boro Park. He assisted her while alive and carried on the good work for our Home after her demise. We owed him the arrangement of classic concerts with the late Cantor Berele Chagy in our Home, as fund-raising medium for our Institution. He also collected for us substantial funds from the Yom Kippur plates at the Temple Beth El, where he served as Executive Vice-President.

Isidore Timoner is survived by his wife, Anna, from the second marriage. With him passed to the Great Beyond a communal leader of great merit and a dedicated kinsman of rare calibre of our philanthropic elite who gradually vanish from the American Jewish scene.

THE GROSS GRANDCHILDREN

Laud Our Home

A generous donation in memory of grandparents, Zoltan and Helen Gross, our late residents, was received from the grandchildren, Ellen and Norman Nirenblatt, along with a favorable comment on "the wonderful care given to their grandparents."

We appreciate this vote of recognition.

In Memoriam

We pay tribute to the blessed memories of our members and friends who passed to Eternity during the bygone season.

BENNETT ARONOWSKY
passed to Eternity on December 2, 1969, at the age of 84.

The deceased, one of the pioneers of our Institution held the high office of honorary Vice-Presi-

Bennett Aronowsky

dency for a number of years. A philanthropist and man of genuine character he was also active in many other worthy causes. Mr. Aronowsky who previously was married into the Eisenstadt and Lutenberg Families is survived by his present widow, Sadye; sons Sam, Irving, and daughter Sadye Pershen, 7 grandchildren and 8 great grandchildren. Charity in his memory was extended to our Home.

With Mr. Aronowsky passed to the Great Beyond, a genuine Bialystoker kinsman and dedicated public servant, a veteran of our rank and file, and distinguished officer, one of a glorious generation of communal leaders who gradually vanish from the American Jewish Scene.

NATHAN SCHWARTZ
succumbed on December 2, 1969.

The deceased, a man of fine qualities, was the nephew of our late President and First Lady, Philip and Mamie Rosenthal. He was brought into our rank and file by his cousins, our Chairman of the Board of Directors and our Vice-President, Counsellor David J. and Mrs. Rose Goldberg, and served for some time on our Board of Governors. Prior to his death he was elected into our Board of Directors. A charitable man who always warmly responded with a substantial contribution to the annual Rose Goldberg Luncheon, Mr. Schwartz is survived by his bereaved family: daughter, Arlene Harris of New York, and son, Eugene Schwartz of Englewood Cliffs, N. J. Charity in his memory was given to our Home.

ABRAHAM OKIN
died on April 12, 1969.

Survived by his son, Jacob Okin of New York who perpetuated the names of his parents, Abraham and Nettie, on memorial tablets in our synagogue.

RUBIN MEDOFF
died on December 18, 1969.

Survived by his brothers: Harry and Jack, perpetuated on a memorial tablet in our synagogue.

HARRY MEDOW
passed to Eternity on October 17, 1969.

Survived by his sisters: Mrs. Audrey Williams of Miami, Fla., and Mrs. L. Raizen of Eastontown, N. J.

Harry's name was perpetuated by the family on a tablet in the synagogue of our Home next to his late kin, Jennie and David Medow. He was related to our esteemed member and donor, Mollie Manne, who was instrumental in making the above memorial arrangement.

ABRAHAM BAIMAN

Our esteemed member and excellent volunteer campaigner passed to Eternity on December 6, 1969, at a ripe age after a prolonged illness.

Abraham Baiman

Abie, as we intimately called him, was an unmatched public spirited communal leader who dedicated his life and efforts to the Lomzer Landsmanshaft and to our Home as well. As one of the "5 Baiman Brothers," he was part-and-parcel of a dynamic team engaged in the pre-Passover fund-raising campaign for our Institution. President of the "Lomzer Young Mens Benevolent Association" for a number of years, he brought his organization into the orbit of our work, enlisted their annual support and turned them into a faithful affiliate of our Institution. In defiance of ill health, even prior to his death, he conducted mail and telephone drives in the pre-Passover season for our Home and Infirmary.

Mr. Baiman also perpetuated the names and memory of his late kin, such as his wife, Sarah, his brother, Harry; and his sister-in-law, Beckie, on memorial tablets in the synagogue of our Home, and brought in a number of members from his friends in Long Beach.

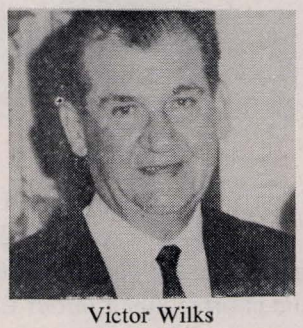
Abraham Baiman is survived by his 2 brothers, Morris and Sam Baiman, of Brooklyn.

With Mr. Baiman passed to Eternity a public servant of high caliber, a communal leader, a traditional Jew and fine American, a dedicated landsman and good neighbor, a philanthropist and humanitarian of rare standard, one of the few who gradually vanish from the American Jewish Scene.

VICTOR WILKS

passed away on November 19, 1969.

The deceased, a public-spirited individual and Bialystoker patriot, was a member of the "Club Bialystoker Friends" and of our Institution. He is survived by his wife,

Victor Wilks

Frieda. Mrs. Wilks perpetuated the name of her husband in the synagogue of our Home and collected a substantial donation from friends for a set of prayer-books in our synagogue, dedicated in her husband's memory.

HYMAN SIMONOWITZ

resident of our Home, died on November 14, 1969.

He was brought to eternal rest on our burial grounds, Montefiore Cemetery, and his name was perpetuated on a memorial tablet in our synagogue.

JACOB KATZ,
Our Patersoniaan Coworker Passed to the Great Beyond

On October 1, 1969 sad news tossed in grief the family, the "Bialystoker Relief Society" in Paterson, N. J. and our Institution in New York, when word reached about the passing of our worthy director and ardent coworker over the years, Mr. Jacob Katz. The funeral rites were attended by a committee from our Home and Infirmary in defiance of inclement weather.

The 78-year old Jacob Katz served for a number of years as the Adbook Manager and Treasurer of the "Bialystoker Relief Society" of Paterson and helped raise funds for the Organization's local needs as well as for our Institution in New York. A highly-intelligent man, he personified the finest human traits in combination with true Bialystoker qualities of charity, public spirit and sense of duty.

Mr. Katz is survived by his wife, Rose; daughter, Libby Saltzman; son Seymour Katz and 5 grandchildren, as well as by a brother, Barney Katz.

With Jacob Katz passed to Eternity one of Bialystok's finest communal workers in our rank and file.

JULIUS ZABLOWITZ

died on November 4, 1969.

The deceased is survived by his wife, Feiga, and family. He was the son of our kinsman and member, Abraham Zablowitz, and the nephew of our Director, Julius Zabludowsky. He was also related to our Vice-President of the Ladies Auxiliary, Mrs. Nettie Wagman. Charity for the soul of the deceased was given to our Home by his family. Kaddish and yahrzeit were arranged in our synagogue.

MORRIS SHILLING

passed away on January 29, 1970.

A charitable man of Bialystoker descent, he is survived by his wife, Sylvia, children and grandchildren.

THE HANOVERS,
A Bialystoker Couple, Perish in a Car-Accident

A reckless ride of a hit-and-run driver took the lives of our dear kinsmen good neighbors and esteemed members and donors, Tobias and Pauline Hanover, on December 7, 1969, when they crossed the street and were hit by this car.

The Hanovers were the proprietors of a candy store on the corner of Grand and Clinton Streets in New York. They participated in the congregational services in our synagogue, and their seat number on a high holiday congregational ticket, issued by our synagogue, was the clue and lead to identify their mutilated bodies.

The couple, very nice and gentle folks, pious and charitable, are survived by a son, Dr. J. Hanover of St. James, L.I., and a sister-in-law, Mrs. S. J. Hanover of New York.

Dr. Hanover perpetuated the names of his parents on memorial tablets in the synagogue of our Home.

BARNEY BLUMENTHAL

died on May 13, 1969.

Survived by his sisters: our esteemed member and donor, Mrs. Gussie Miller of Brooklyn; Mrs. Ida Blumenthal of New York and brother, Jacok Blumenthal of the Bronx.

The name of the deceased was perpetuated on a memorial tablet in our synagogue.

THOMAS BRENNER

passed away on December 5, 1969, at the age of 80 years.

Mr. Brenner was an active member in our Home over the years. He is survived by his wife, Beatrice, of Jamaica, N. Y., and 4 sons, Charles, Harry, Abe, and Leo and a daughter, Mrs. Miriam B. Singer of Jamaica Estates, N. Y.

Charity was given to our Home by the family in memory of the deceased.

ETHEL ADLER

passed away on February 4, 1970, at the age of 86 years.

The deceased, one of our founders, member of our Board of Directors, was the widow of Philip Adler, a Bialystoker bricklayer who helped us in the erection of our building, brick by brick. She was also a member of the "Bialystoker Bricklayers Ass'n."

Ethel Adler

A charitable lady, kind and gentle, Mrs. Adler is survived by 4 sons: Harry, Julius, Eli and Abe, with their families; daughter Vivian Silverstein with her husband, Jack; 9 grandchildren and 5 great grandchildren; sister Rose Katz and brother, William Korn.

The funeral rites were attended by a committee from our Home, Ladies Auxiliary and the "Bialystoker Bricklayers Ass'n."

Mrs. Adler was the sister-in-law of our Board Secretary, the late Celia Lazar-Berger, and the aunt of our Trustee, Hyman Lazar.

The family has perpetuated Mrs. Adler's name on a memorial tablet in the synagogue of our Home alongside the nameplates of her husband, Philip and the other late kin of the Adlers and the Lazars.

CHINKA COHEN

died on November 30, 1969.

Survived by daughter, Mrs. Rose Henkin of Brooklyn; perpetuated on a memorial tablet in our synagogue.

LILLY EPSTEIN

passed away on September 28, 1969, at the age of 69 years. The

Lily Epstein

deceased, a lady of valor and merit, a native of Bialystok, a daughter of the reputable merchant, Zalmon Poswientynski, was a member of our Home and of the Bialystoker Ladies Auxiliary where she served as Chairlady of the Raffle Committee.

She is survived by her married children: Milton and Ruth Noble of Valley Stream, N. Y.; Alfred and Toby Shatkin of Uniondale, N. Y., and a son, Arthur Epps of East Hills, Roslyn, N. Y., and by 7 grandchildren, Larry, Steven, David, Barbara, Ellen, Michael and Susan.

The family has perpetuated Mrs. Epstein's name on a memorial tablet in the synagogue of our Home.

CELIA RYBAK

passed away in 1969 at an advanced age.

The deceased hailed from Bialystok. Though living in the provincial town of Reading, Pa., she was—heart and soul—dedicated to our Home and she helped us with substantial donations from her own funds, as well as from her friends. Celia Rybak was a sympathetic and lovable individual. With her went to Eternity a Bialystoker "eyshes chayil" in the finest sense of the word.

ROSE LANDSMAN
Our Worthy Director, Passed to Eternity

On November 1, 1969, death took a heavy toll from the Lands-

Rose Landsman

man Family by claiming their dear wife, mother and grandmother, Mrs. Rose Landsman who parted from our mortal world at the age of 82.

Mrs. Landsman hails from Bialystok: she was the daughter of Jacob Moshe Farbstein, a weaver in our hometown.

One of our pioneers, Rose joined her husband Jacob H. Landsman on our Board of Directors for many years. She was also very active on her own, as efficient member of the "Bronx League" and belonged to the idealistic generation of the Bialystoker ladies who volunteered their services as waitresses and as nurses in our Home and Infirmary in times of financial strain and stress.

Aside from her husband Jacob H., our esteemed director and donor, Mrs. Landsman is survived by 2 married daughters: Sylvia Brodsky of New York and Gloria and Martin Gelbart of Scarsdale, N. Y.; a son Dr. Harold and Mrs. Ann Landsman of No. Little Rock, Ark., and 6 grandchildren.

A Memorial Meeting for Mrs. Landsman was held by the Bronx League in our Home, and charity was donated in memory of the deceased.

The family perpetuated mother's name on a memorial tablet in our synagogue and also dedicated in her name a bed in our Infirmary.

LISA AIZENBERG

passed away on October 24, 1969, following a prolonged illness.

Lisa Aizenberg

Intelligent, kind and gentle, pretty Lisa and her daughter, Rita, survived the Nazi holocaust due to the life-saving effort of a gentile friend. To her Savior Lisa dedicated a documentary brochure, composed in English and in Russian, titled "One in a Million" and published in California.

Upon arrival to New York, she joined the "Club Bialystoker Friends," as well as our Institution and served on our Board of Directors for a few years.

Lisa who lost her husband, Jacob Aizenberg, in the holocaust, is survived by her daughter, Rita, son-in-law, Michael Feitler and granddaughter Jaqueline whom she loved dearly and did not live long to watch this darling grow and thrive.

The family perpetuated mother's name on a memorial tablet in the synagogue of our Home near the nameplate of their father, Jacob, as per Last Will and Testament of the deceased.

With Lisa Aizenberg passed to Eternity a noble remnant of Bialystoker aristocracy, reminiscent of the bygone glory of our cherished hometown that went up in smoke and flames.

NETTIE WEINSTEIN

passed away on October 15, 1969.

The deceased, a charitable lady, was brought into the orbit of our Institution by Mrs. Nettie Wagman, Vice-President of the Bialystoker Ladies Auxiliary.

Nettie Weinstein made several donations to our Home and had her name inscribed in our Book of Life.

She is survived by 4 brothers: Archie Papai of Forest Hills, Nat and Morris Weinstein of Brooklyn, Herman Weinstein of Long Beach and Theodore Weinstein of the Bronx.

ROSE FREEDENBERG

passed away on August 27, 1969, at the age of 55 years.

The deceased, a public-spirited individual, teacher and guidance counsellor at the Abe Lincoln High School in Brooklyn, member of our Home, is survived by her husband, Morris Freedenberg, Principal of P.S. 328 in Brooklyn, and 2 sons: Philip and Leonard.

She was the daughter-in-law of our meritorious late director and coworker, Secretary of the Bial. Unt. Verein "Somach Noflim" and Bial.

FANNIE SIVEN

died on September 29, 1969.

The deceased, a charitable individual, is survived by her brother, our member and volunteer-coworker, Philip Siven of the "Bialystoker Painters Club."

Mr. Siven perpetuated his sister's memory on a memorial tablet in our synagogue, along with the names of his parents, Abraham Z. and Breina R. Siven.

ROSE KASTAN

passed away on October 24, 1969.

The deceased, a member and donor of our Home, is survived by her sisters, Mrs. Lucille Fial, of Los Angeles, Calif.; Mrs. Kate Heller, of Detroit, Michigan; and brothers, Frank and Joseph Seidman, of Brooklyn, N.Y.

The family gave charity to our Home in memory of the deceased whose name was perpetuated on a Memorial Tablet in our synagogue next to her husband, Frank Kastan.

IDA (CHAYA REVA) KLEINMAN

passed away on December 12, 1969.

A member of our Home, kind and charitable, Mrs. Kleinman is survived by her husband, Julius; daughter, Selma and son-in-law, William, and 2 grandchildren, sister Frances and sister-in-law, our esteemed member and donor, Eva Weaver. The deceased was a member of the Kleinman Family Circle, tracing their origin to Kniszhyn, near Bialystok. The names of the family's late kin, such as Kleinman, Millner, Godson, are perpetuated on memorial tablets in the synagogue of our Home.

GERTRUDE (DIAMOND) KRAUSER

died on September 26, 1969, in Monticello, N. Y., following the demise of her brother, Jerome Diamond but a few days earlier.

Daughter of our dedicated members, the late David and Fanny Weisberg Diamond, Mrs. Krauser is survived by her husband, Herman; sister, Mrs. Celia Berkowitz of Monticello, and 2 brothers: Herbert Diamond of Monticello and Harold Diamond of New York. Mrs. Krauser left us a generous bequest in her Last Will and Testament.

Gertrude's passing left an irreparable void in the Diamond family, a Bialystoker clan involved in our Institution with membership and financial aid over the years.

MARTIN and TILLIE WEINER of Clifton, N. J. Passed to Eternity

The faithful Weiner couple, our members and benefactors, Martin

and Tillie Weiner, passed away but a few weeks apart from each other. Tillie died on August 14, 1969 and Martin followed her into the Great Beyond on August 28. The Weiners are the children of our grand benefactor, the late Louis Weiner of Paterson, and nephew and niece of our Honorary Vice-President and meritorious pioneer and veteran, ardent coworker, William Weiner, Chairman of the "Bialystoker Relief Society" of Paterson.

The Weiners have dedicated a room in our reconstructed building on the 7th floor in memory of their father and in honor of their uncle. With the Weiners passed to Eternity a couple of reputable Jewish Americans of Bialystoker descent.

KATE ZAKIM HOFFMAN

died on October 5, 1969 in Philadelphia, Pa.

The deceased, a very charitable woman, was a member and donor to our Home. She is survived by her daughter, Mrs. Milton Edelman of Wyncote, Pa.; brother and sister-in-law, our esteemed Vice-Presidents, David and Gussie Zakim of East Paterson, N. J.; and by 2 sisters: Bertha Goodman of Philadelphia and Ida Fisher-Becker of New York.

The family perpetuated Kate's name on a memorial tablet in the synagogue of our Home and on the "David Sohn Menorah" in the lobby of our building.

BENI LEWITTE

died on March 15, 1969.

Survived by his daughter, Mrs. Harry Kane of Riverdale, N. Y., who perpetuated his name on a memorial plaque in our synagogue.

JOSEPH KOSIDOY

resident of our Home, died on November 15, 1969.

A pious Jew, for many years a sexton in the synagogue of Mount Freedom, N. J., he was brought to eternal rest on our burial grounds on Montefiore Cemetery and his name was perpetuated on a memorial tablet in our synagogue.

ISIDORE COOPER

died on February 22, 1970 at the age of 92.

The deceased, a resident of our Home, was a very lovable individual and pious Jew. He helped us maintain the daily "minyan" in our synagogue and was one of the first to rise at dawn, say "tehilim," and attend the services.

Mr. Cooper is survived by his only son, Harry, daughter-in-law, Molly, another daughter-in-law, Tzivia Cooper, 4 grandchildren and 2 grandchildren.

Charity in his memory was given to our Home by family and friends.

GUSSIE GORDON

passed away on March 10, 1970, in our Home, at the age of 83 years.

The deceased hailed from Bialystok and was the widow of our esteemed kinsman, member and coworker, Philip Gordon of blessed memory. She was a weaver by trade and helped restore this Bialystoker specialty on the American soil, when she joined the founders of the textile industry by Bialystoker immigrants in Paterson, N. J.

The Gordons belonged to the "Bialystoker Bricklayers Ass'n." Mr. Philip Gordon was the supervising manager of the bricklaying work in our building, and also joined his trade mates in the actual construction work.

Mrs. Gordon, a lovable individual, is survived by a fine offspring: son and daughter-in-law, our worthy Trustee, Abraham and Sally Gordon; daughter and son-in-law, Sylvia and Harry Ehrlich, 6 grandchildren, 8 great grandchildren, and a sister, Lottis Holstein. Her son, Abe, is also very active at the "Bialystoker Bricklayers."

Charity in Mrs. Gordon's memory was given to our Home.

DINKA GOODMAN

died on March 7, 1970, at a ripe age.

The deceased, a life-long member of our Home and the Bialystoker Ladies Auxiliary, was among our old-time veterans and coworkers.

She is survived by her son, Ben Goodman; daughter, Shirley Sklar; 4 grandchildren, 4 great grandchildren, and 2 brothers: Irving and Daniel Abelson.

Charity in her memory was given to our Home by members of the family.

ZOLTAN and HELEN GROSS

a lovely couple, well-liked residents of our Home, departed but a short time apart from each other: Zoltan, on December 19, 1969, and Helen, on March 7, 1970.

Mr. Gross helped us by regular attendance of the services in our synagogue; Mrs. Gross took part in the Home's activities.

The Gross folk are survived by a fine offspring: 3 married daughters: Gladys Braunfield, Ruth Skolnik and Shirley Davidson, with their families.

The children contributed generously to our Home and also exhibited great respect and love for their parents.

Substantial charity in memory of the Gross couple was given to our Home by the family and their friends.

BESSIE RABKIN

died on February 26, 1970, survived by 3 sons: Hyman, Harry and Ben Galloway, their wives and families.

The family arranged for a memorial tablet kaddish and yahrzeit in our synagogue, upon approach by our member, Mrs. Beatrice Sachs.

ריגער עהרען־סאַליסיטאָר און וויכטיגער טוער פון „ביאַליסטאָקער צענטער" אין מעלבורן. אַגב, זיין פאָטער, יהודה סלאָנים, איז געווען צו באַזוך אין „ביאַליסטאָקער צענטער" אין ניו־יאָרק.

משה סלאָנים לאָזט איבער אין טרויער זיינע עלטערן, יהודה און צילע סלאָנים, זיין פרוי, אַן אַקטיוע ישראל־טוערין, שרה; קינדער: לאה, רות, יהונתן און אדם; ברידער: בענ און לעאָן און משפחה.

אסתר גודמאַן ע"ה

דעם 22טען אָקטאָבער, 1969, איז געשטאָרבען **אסתר גודמאַן**, ע"ה.

אסתר גודמאַן ע"ה

די פאַרשטאָרבענע, אַ האַרציגע וואויל־טעטיגע פרוי, האָט געשטאַמט פון טרעס־טינע, נעבען ביאַליסטאָק, און איז געווען די פרוי פון אונזער לאַנדסמאַן און פריינט, הערי גודמאַן, וועלכער איז אַ געבאָרענער אין ברעזשין, בייַ טרעסטינע. דאָס פאָר־פאַלק האָט זיך געלאָזט פיין געפינען פאַר אונזער אינסטיטוציע דורך די „גאָניאָנדז־טרעסטינער יאָנגס פרענדס".

די גודמאַנס זיינען געווען פאַרהיראָט 54 יאָר. מרס. גודמאַן לאָזט איבער אין טיפען טרויער, אויסער איר געטרייען מאַן, אויך אַ פיינע פאַמיליע פון 3 קינדער און 9 איניקלעך, וועלכע זיינען פאַרשפרייט איבער גאַנץ אַמעריקע.

הערי גודמאַן האָט געגעבען צדקה צו אונזער אינסטיטוציע אין אַנדענק פון זיין פרוי.

סימע גליק ע"ה

אין טיפען עלטער איז ענדע פעברואַר, 1970 געשטאָרבען אין מדינת ישראל די חשובע ביאַליסטאָקער אשת־חיל, סימע גליק ע"ה. די לוויה איז פאָרגעקומען כ' אדר א', תש"ל (דעם 26־טען פעברואַר) אויף דעם בית החיים אין קרית שאול.

די נפטרת איז געווען די אלמנה פון דעם אַנגעזעענעם ביאַליסטאָקער בעל־הבית און כלל־טוער, ר' משה אהרן גליק

סימע גליק ע"ה

ע"ה, וועלכער איז באַקאַנט צו די לאַנדס־לייט פון זיין וואַפנע־געשעפט אין שטאָט מרס. גליק איז געווען אַ צדקנית און וואוילטעטיגע צדקה־גבאי'טע. זי איז געווען אַקטיוו אין „הכנסת אורחים", מאכל כשר, לינת הצדק, און אַנדערע וויכטיגע אינסטיטוציעס.

זי לאָזט איבער אַ שיינעם דור קינדער און קינדס־קינדער: 5 פאַרהיראָטע זין: פאָול — אין ניו־יאָרק, חיים — אין ישראל, דזשעק — אין ראָאָווי, נ. י. בענדזשאַמין — אין לאָס אַנדזשעלעס און בערל גליק — אין ברוקלין, און 3 פאָר־הייראָטע טעכטער: איווא סאַקס, אַ מיט־גליד פון אונזער אינסטיטוציע, מיט איר מאַן, וועלווע — אין די בראָנקס, פרומע נקדימון מיט איר מאַן שרגא — אין ישראל און אידע ירדני מיט איר מאַן משה, אין די בראָנקס — מיט זייערע פאַמיליעס.

יצחק וואסילקאָווסקי־גוטמאַן ע"ה

געשטאָרבען דעם 10־טען מערץ, 1970.

דער נפטר, אַ ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן, האָט געשטאַמט פון דער פאַמיליע וואַסיל־קאָווסקי אין דער אַלטער היים.

ער לאָזט איבער: אַ זון, אייבערהעם, און אַ ברודער, סעם וואַסילקאָווסקי, און פאַמיליע.

די משפחה האָט פאַראייביגט דעם נאָ־מען פון פאַרשטאָרבענעם אויף דעם מע־מאָריאַל־טאַפעל אין אונזער שול.

געדענקט אונזער אינסטיטוציע פסח צו „יזכור"!

אחרון של פסח, דעם 28־טען אַפּריל, וועט אין אונזער שוהל פאָרגעבראַכט ווע־רען די תפילות יזכור מיטן צוועק צו הייר־ליגען דעם אָנדענק פון די נפטרים וועמענס נעמען עס זיינען פאַראייביגט אויף אונזערע טאַפעלס און פאַר וועמען מיר היטען אָפּ קדיש און יאָרצייטען.

אייער אייגענע ליסטע און בעסטע וועל־טען דערמאָנט ווערען אין דער תפילה.

מיר האָבען אייך אין זינען, אָבער מיר בעטען אייך גלייכצייטיג, אַז אויך איר זאָלט אונז האָבען אין זינען מיט אייערע „יזכור"־דאָניישאָנס, און דאָס וועט זיין אַ וויכטיגע הילף פאַר אונז אַן אַ זכות פאַר אייערע גאָטזעליגע אין הימעל.

אונזערע מעמאָריאַל־טאַפעלס

מיר לאָדען אייך אין צו קומען אין אונ־זער שוהל און זען די שיינע מאָמאָריאַל־טאַפעלס, אַ זכר עולם פאַר די יענידע, וואָס זיינען אָפּגעשיידט פון אונז אין דער איי־ביקייט, אָבער לעבען ווייטער אין אונזערע געדאַנקען און הערצער. מיר האָפען, אַז איר וועט מאַכען די נויטיגע אַראַנזשירונ־גען צו פאַראייביגען ביי אונז אייערע ליב־סטע און בעסטע מיט קדיש, יאָרצייט און די נעמען אויף די טאַפעלס. מיר היטען די יאָרצייטען און לאָזען וויסען די פאַמי־ליעס וועגען דער טרויעריגער און היילי־גער דאַטע.

לאַנדסמאַנשאַפטליכע פאַרלוסטען אין אויסטראַליע

מען האָט אונז געלאָזט וויסען, אַז פאָל־גענדע לאַנדסלייט זיינען לעצטענס גע־שטאָרבען אין אויסטראַליע:

אליהו אַבראַמסקי ע"ה, שרה מלכה באַנ־טשעווסקי ע"ה, חלאוונע לאַפידוס ע"ה, יחזקאל מונץ ע"ה, לעאָן מירקין ע"ה, יע־טע סאָקאָל ע"ה, משה סלאָנים ע"ה, לאה סלאָנימסקי ע"ה, ארטור סיבעל ע"ה, יעקב עפראַן ע"ה, מאַשע פינק ע"ה, וואָלף פאָ־פאָף ע"ה, ישראל פרינץ ע"ה, באָריס קאָר־נאָן ע"ה, לעאָן קאַלמאַנאָוויץ ע"ה, רבקה ראַכאָוויץ ע"ה, סאָניא שפילקאָוויץ ע"ה, זיגמונט קאָלפעניצקי ע"ה.

עהרע זייער אַנדענק!

פאַרדינסטפולער לאַנדסמאַן אליהו גרינהויז ע"ה אַוועק אין דער אייביקייט

ראש השנה תש"ל, דעם 13-טען סעפּטעמבער, איז פלוצלינג געשטאָרבען אין יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפריקע, אונזער חשובער און פאַרדינסטפולער לאַנדסמאַן און טוער, אליהו גרינהויז ע"ה.

אליהו גרינהויז ע"ה

דער נפטר איז געווען איינער פון די אידעאַלסטע אידישע כל־טוער פון אַמאָליגען שניט און שטייגער און דער אמת'ער „ביאַליסטאָקער אַמבאַסאַדאָר" אין דער העט־וויייטער דרום־אַפריקע.

זון פון דעם ביאַליסטאָקער טעקסטיל־פאַבריקאַנט, חשוב'ען כלל־טוער און בעל־צדקה, אויסאַרבעטער און עקספאָרטער פון „פוץ־גארען" פאַר באַנעז אָוש אין טיפען רוסלאַנד, ר' פּסח גרינהויז ע"ה, האָט זיין זון, אליהו, נאָכגעפאָלגט דעם טאַטנס פוס־טריט, אין געשעפט ווי אויך אין דער מידה פון צדקה. שוין פאַר דעם אויסברוך פון דער צווייטער וועלט־מלחמה האָט ער אָנגעפירט מיט זיין פאָטערס פאַבריק אין ביאַליסטאָק. ער האָט געהייראַט די געראָטענע און חנ'עוודיגע חנה זיל־בערמאַן, טאָכטער פון דעם באַוואוסטען ביאַליסטאָקער פאַבריקאַנט ,ר' יעקב זיל־בערמאַן, וועמענס פאַבריק „באבעלע" אויף פאָלנער גאַס איז אויך געווען אַ שם־דבר אין שטאָט.

דעם יונגען פאַבריקאַנטן־פאָרעל איז אַבער ניט באַשערט געווען לאַנג צו געניסען פון נחת און וואוילטאָג אין דער אַמאָליגער ביאַליסטאָק. דער היטלער־שטורעם האָט זיי אויסגעריסען פון וואָרצעל און פאַרוואָרפען אין דער העט־וויייטער דרום־אַפריקע, אַבער אויך דאָ האָט דער פּעאיגער ביאַליסטאָקער יונגערמאַן, אלי גרינהויז, פאַרלייגט אַ נעץ פאַבריקען און געשפּטען, געווארען אַ דערפאָלגרייכער עקספּאָרטער און געשאַפען פאַרבינדונגען מיט אַנדערע קאָנטינענטען, איינשליסענדיג אַמעריקע. זיין דערפאָלג אין מסחר און אויפשטייג אין די „הויכע פענסטער" אין לאַנד, אַלס איינער פון די אידישע פינאַנץ־מאַגנאַטען, האָט אין אים אַבער ניט אויסגעלאָשען דעם ביאַליסטאָקער פונק, און ער איז געבליבען טריי צום מקור. כאָטש ער האָט געגרינדעט און אָנגעפירט מיט אַן ערשטקלאַסיגער היים פאַר עלטערע אידען אין יאָהאַנעסבורג, אַלס פּרעזידענט פון דער באַרימטער אינסטיטוציע, האָט ער אָבער אויך אין אונז ניט פאַרגעסען און פלעגט אונז שטיצען מיט אַן אָפענער האַנט. ער איז געווען אַ געטרייער לעזער פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע", פלעגט אונז אָפּשטאַטען אַ וויזיט, ווען צו־באַזוך אין אַמעריקע, און אויך לעצטענס אַ קורצע צייט פאַר זיין טויט איז ער און זיין ליבע פרוי, חוה, געווען די עהרען־געסט פון אונזער אינסטיטוציע אויף זייער צוריקקער פון אַ טור איבער ישראל און איראָפּע. אין ישראל האָט ער זיך באַטייליגט אין דער פאַר־קאַנפּערענץ צום ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאַר.

אליהו גרינהויז האָט זיך מיט אונז געטיילט ביי דער שמחה פון זיין בן־יחיד'ס, פסח'לס בר־מצוה, און געשיקט אין זיין כבוד אַ פיינע מתנה צו אונזער אינסטיטוציע. ביי זיין וויזיט אין אונזער „צענטער" האָט ער נאָכגעפאָלגט זיין אַפּיל פאַר „נצח ביאַליסטאָק" מיט אַ פערזענליכקייט פיינעם ביישפּיל, וועו ער האָט געלאָזט אויסקריצען זיין נאָמען און די נעמען פון זיין פרוי און זון אויף דער „דוד סאָהן־מנורה" אין דער לאָבי פון אונזער אינסטיטוציע.

מר. גרינהויז האָט איבערגעלאָזען אין טיפען טרויער זיין אלמנה, חוה, און פאַר־יתומ'ט זיין בן־יחיד, פּסח.

זיין נאָמען וועט אויף שטענדיג בליבען איינגעקריצט אין אונזערע הערצער.

עהרע זיין אָנדענק!

משה סלאָנים, פאַרדינסטפולער ביאַליסטאָקער טוער, אַוועק אין דער אייביקייט

דעם 12טען אויגוסט 1969 איז אין מעלבורן, אויסטראַליע, געשטאָרבען אונזער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן און פאַרדינסטפולער כלל־טוער, משה סלאָנים, ע"ה.

אַ זון פון דעם שיינעם ביאַליסטאָקער בעל־הבית און בעל־צדקה, ר' יהודה סלאָנים, איז משה געגאַנגען אין זיין פאָטער'ס פוסטריט. שוין אַלס סטודענט פון אויסטראַלישען אוניווערזיטעט, האָט ער זיך פרייוויליג געמאָלדען אין דער אַרמיי צו קעמפען געגען נאַציזם. נאָך דער מלחמה האָט ער באַקומען דעם דיפּלאָם פון אַ יוריסט.

דער פאַרשטאַרבענער איז געווען טעטיג אין דעם קהל'שען לעבען פון אויסטראַלישען אידענטום, אַלס פרעזידענט פון דעם באַארד אָף דעפּיוטיס אין וויקטאָריע, טוער פאַר דעם פאַראייניגטען ישראל־אַפּיל און זיין פעדעראַלער פרעזידענט און אָנגעזעענער עסקן פאַר אידישע ענינים. ער האָט זיך אומעטום אויסגעצייכענט מיט זיין ביאַליסטאָקער אידיש.

דער פאַרשטאַרבענער איז געווען טעטיג צווישען די ביאַליסטאָקער, אַלס לאָנגיאָ־

אונזער לאַנדסמאַן, מאַגיסטער נ. ליכטענשטיין-לעשטשינסקי, היסטאָריקער פון אונזער שארית הפליטה

עס איז פאַר אונז געווען אַן אָנגענעמע איבעראַשונג צו באַקומען אַ געצירקעלטען בריוו אין אַ זאַפּטיגען אידיש פון דעם כאָראָשטשער לאַנדסמאַן, אַ שטעטל ביי ביאַליסטאָק, מאַגיסטער נתן לעשטשינסקי, זון פון דעם כאָראָשטשער אַפּטייקער, בירגער-מייסטער פון שטעטל, יעקב ליכטענשטיין און דער דענטיסטין, אידאַ גאָלדשטיין, אייניקעל פון אברהם ליכטענשטיין, פֿרעזעס פון דעם סוחרים-פאַראיין. מאַגיסטער נתן לעשטשינסקי האָט איבערגעלעבט דעם חורבן און אַרבעט איצט אין דעם אידישען היסטאָרישען אינסטיטוט צוזאַמען מיט אונזער פאַרדינסטפולען לאַנדסמאַן און מיטאַרבעטער דר. שמעון דאַטנער.

לעשטשינסקי האָט געוואוינט אין ביאַליסטאָק אויף דאָמ-בראָווסקיגאַ 14 און געלערנט אין גימנאַזיע פון דר. גוטמאַן. די פאַמיליע האָט זיך אין 1935 אַריבערגעצויגען אין ביאַליסטאָק, וואו לעשטשינסקי׳ס פאָטער האָט געאַרבעט אין אַן אַפּטייק אויף דאָמבראָווסקיגאַ און ליפֿאָווע און זיין מוטער האָט געאַרבעט אַלס דענטיסט אין דער „בארביקאַנער מיסיע" אויף שוויענטעגאַ ראכא, וואו עס איז אַרגאַניזירט געוואָרען אַ פֿאַליקליניק. דער יונגער בחור האָט געענדיגט דעם ביאַליסטאָקער ליצעאום און אין דער צייט פון דער מלחמה געקעמפט אין דער רויטער אַרמיי. אין יאָר 1944 איז ער צוריקגעקומען אין דער חרובער ביאַליס-טאָק און שוין קיינעם פון זיין משפּחה ניט געטראָפֿען. ער האָט געענדיגט אַ הויכשולע און איצט איז ער באַשעפטיגט ביים פאָרשען די געשיכטע פון אידען אין פוילען. ער איז אויך אַ מיטגליד פון פויילישען זשורנאַליסטען-פאַראיין.

מאַגיסטער לעשטשינסקי פאַרנעמט זיך מיט זאַמלען מא-טעריאַלען וועגען דער חרובער כאָראָשטש און אירע אידען און זוכט אינפאָרמאַציע וועגען דער מאַרטיראָלאָגיע פון די כאָרא-שטשער אידען אין נאָוועמבער 1942 ער בעט יעדען איינעם, אַרגאַניזאַציעס און יחידים, וועלכע האָבען געוויסע אויסקונפטען וועגען דער טעמע, צו פאַרשטענדיגען אונזער רעדאַקציע און מיר וועלען אים שוין איבערשיקען די באַקומענע פרטים.

מאַגיסטער לעשטשינסקי האָט אויף דער וועגדונג פון דר. דאַטנער זיך אונטערגענומען צו שרייבען פאַר אונזער זשורנאַל אַ רעפֿאָרטאַזש וועגען דער איצטיגער ביאַליסטאָק און אירע גע-ציילטע אידען און וועט עס טאָן אין דער נאָענטער צוקונפט. ער וועט עס פאַרבינדען מיט מעמואַרען וועגען ביאַליסטאָקער פאַר-גאַנגענהייט, אירע מערקווירדיגקייטען, איר באַפעלקערונג א.א.וו. מיר זיינען אים באַצייטענס זייער דאַנקבאַר. עס וועט זיין אַ „חסד של אמת".

אינטערעסאַנט, אַז מאַגיסטער לעשטשינסקי איז געווען אַ שכן פון אונזער געוועזענעם סעקרעטאַר, איסאַק ריבאַלאָווסקי, אויף שוויענטעגא ראכא און זיי זיינען געווען זייער באַפרייַנדעט. טאַקע דורך דעם בריוו צו אים האָבען מיר זיך דערוואוסט די מערק-ווירדיגע פאַקטען.

ער בעט אים צו שיקען די „ביאַליסטאָקער שטימע" און מיר וועלען עס גערן טאָן. ער פאַרלאַנגט אויך אַדרעסען פון לעבעגעבליבענע כאָראָשטשער אידען, ווי משה נאָוינסקי, איצט אין דרום-אַמעריקע, יצחק שנייַדער און זיין ברודער, גיטעל בלונ-שטיין, דעם כאָראָשטשער רב׳ס טאָכטער, וועלכע איז אַוועק-געפאָרען אין ישראל אין 1936 א.א.וו.

מיר פאַרהאָפֿען, אַז כאָראָשטשער לאַנדסלייט, צו וועמען אונ-זער רוף וועט דערגרייכען, וועלען זיך אָפרופען אויפן אַדרעס פון אונזער רעדאַקציע און נאָכקומען דעם פאַרלאַנג פון מאַגיס-טער לעשטשינסקי.

דר. שמעון דאַטנער וועט וויידער באַנייען זיין מ׳טאַרבעט אין אונזער זשורנאַל

אויף אונזער וועגדונג צו דר. שמעון דאַטנער, מחבר פון דער סעריע „חורבן ביאַליסטאָק", וועלכע האָט זיך יאָרענלאַנג גע-דרוקט אין אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע", האָט ער אונז צוגע-זאָגט צו באַנייען זיין מיטאַרבעט און שרייבען די ווייטערדיגע קאַפּיטלען פון דער איבערגעריסענער סעריע.

אין זיין בריוו שרייבט ער פאַלגענדעס:

„איך דאַנק אייך פאַר אייערע האַרציגע ווערטער. זיי ווירקען ווי אַ קוואַל מים חיים אין אַ מדבר. איך דאַנק אייך פאַר דער אויפמונטערונג ממשיך צו זיין דאָס וואָס איך האָב אָנגעהויבען מיט 24 יאָר צוריק מיט דער באַשרייבונג פון „חורבן ביאַליס-טאָק", פאַר וועלכער די רעדאַקציע פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע" האָט אַזוי ברייטהאַרציג געגעבען איר הסכמה. איך גלויב אין די נאָענטסטע וואָכען אייך צושיקען אַ המשך-אַרטיקעל".

דר. דאַטנער איז איצט דער אָנפירער פון דעם „אידישען היסטאָרישען אינסטיטוט" אין וואַרשע. ער האָט געשפּילט אַ היסטאָרישע ראָל ביי דער פאַראורטיילונג פון דעם ביאַליסטאָ-קער גאַצי-תליון, פרידעל, ימ״ש.

ביאַל. צענטער אין מעלבורן, אויסטראַליע

(יעור־ליכער טעטיקייט־באַריכט פון יאָר 1969)

הילף

איינע פון די וויכטיקסטע אויפגאַבען פון אונזער הילפס-אָר-בעט איז צו געבען רעגולערע הילף פאַר אַלטע און קראַנקע לאַנדסלייט. אין משך פון דעם יאָר האָט זיך שטאַרק פאַרגרעס-סערט די צאָל הילף־וועגדונגען. די אַלגעמיינע סומע פון אונזער דירעקטער הילף באַטרעפט איבער 4 טויזענט דאָלאָר.

הלוואות

במשך דעם יאָר איז געוואָרען אַרויסגעגעבען הלוואות צו לאַנדסלייט פון „אסתר פיט פאָנד" איבער 6 טויזענט דאָלאָר.

באָל

דער יערליכער ביאַליסטאָקער באָל, ביי אַ גרויסער באַטיילי-גונג פון געסט, האָט אַריינגעבראַכט ריינע הכנסה 1,365 דאָלאָר.

פאַראייניקטער ישראל אַפּיל

דער ביאַליסטאָקער צענטער האָט איינגעאָרדנט, אונטער דעם פאָרזיץ פון פרעזידענט, מר. מ. פיט, דעם ערשטען אָוועט פאַרן 1969 פאַראייניקטען ישראל־אַפּיל, ביי אַ באַטייליגונג פון 150 לאַנדסלייט און פרייַנט, מיטן אַנטייל פון ישראל־שליח, מר. א. כספי. דער דורכגעפירטער אַפּיל האָט אַריינגעבראַכט 110 טוי-זענט דאָלאָר.

פ. אַלבערט, סעקרעטאַר

טויער פון „קלוב ביאַליסטאָקער פרייַנט" ביים אַמבולאַנס

פון רעכטס צו לינקס: היימאַן באַביטש, איסאַק ריבאַלאָווסקי, סעם סאלאש (אין פענסטער), מאַשקע לין, ווילי־אַם שטשובאַק, באַבי שטשובאַק, ליסקע טשודען, בערל מעסער און יעטע אייזנער.

פּערזאָנען פון: סעם סאַלאַש, בובי שטשו־באַק, מאַשע לין און ליסקע טשודען. אַ פאַרטרעטער פון „רויטען מגן דוד" אין ניו־יאָרק, מר. ראָזענגאַרטען, האָט פון דער קאָמיטע איבערגענומען אַ טשעק אויף דעם באַלאַנס פאַר דעם אַמבולאַנס, און ער האָט דורך זייער פאַרמיטלונג פּרע־זענטירט דעם „קלוב" מיט אַ ספּעציעלען „טראָפּיי", אַ סטאַטועטקע פון אַן אַמבו־לאַנס, אויסגעשניצט אין בראָנז, מיט אַן אויפשריפט פון „רויטען מגן דוד". בובי שטשובאַק האָט דאַן באַגריסט דעם „קלוב" פאַר דעם וויכטיגען אויפטו פאַר מדינת ישראל.

דורך דעם גאַנצען נאָכמיטאָג איז דער „ערשטער ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס" מיט דער דעדיקאַציע־אויפשריפט פון „קלוב ביאַליסטאָקער פרייַנט" ביי דעם ביאַליס־טאָקער צענטער געווויזען געוואָרען פאַר עפענטליכען אָנבליק אין פראָנט פון דעם בנין פון אונזער אינסטיטוציע, און עס זיי־נען געווען געוואָרען גרופּען־בילדער ביי דעם אַמבולאַנס.

זאָל דאָ דערמאָנט ווערען מיט פיל אָנערקענונג דאָס פּאַרפּאָלק, סעם און ראָזע סאַלאַש. סעם, אַן אָנגעזעענער געשעפּטס־מאַן אין דער פּליש־בראַנזשע, און איי־נער פון די אַריבערגעקומענע ביאַליס־טאָקער פון אינגערן דור, אַן ענערגישער טוער, האָט זיך איינגעשפּאַנט מיט לייב און לעבען אין קאַמפּיין און געשאַפען פון זיינע פרייַנט ווי אויך דערלייגט פון זיין אייגענער קעשענע אַ ביז־גאָר באַדייטנ־דע סומע.

אין פילאַדעלפיע קומט אַ האַרציגער יישר־כח דער חשובער טוערין, מרס. ב. סילעסקי, וועלכע האָט אַרומגעפירט די אַמבולאַנס־קאָמיטע איבערן שטאָט צו שאַ־פען געלט.

דער אַמבולאַנס איז ווידער געווייזען געוואָרען ביי דעם יערליכען ביאַליסטאַ־קער יזכור־מיטינג פון „קלוב" זונטאָג, דעם 8־טען פעברואַר, וועו אָט דער „רע־טונגס־וואָגען" איז אַ גאַנצען נאָכמיטאָג אויסגעשטעלט געוואָרען אין פראָנט פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער.

נאָך אָט דער צווייטער אויסשטעלונג איז דער אַמבולאַנס, מיט מזל, אָפּגעשיקט געוואָרען קיין ישראל מיט די ברכות פון דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פרייַנט", דעם „ביאַליסטאָקער צענטער" אין ניו־יאָרק, אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און פון דעם אַמעריקאַנער אידענטום צו ברענגען גיכע הילף פאַר די העלדישע קעמפּער פאַר פֿאָלק און לאַנד.

דער שיינער נאַציאָנאַלער זשעסט פון „קלוב ביאַליסטאָקער פרייַנט" האָט אַרויס־גערופן גרויס אָנזען אין דער גאַנצער הי־גער אידישער עפענטליכקייט, אַלס באַווייז פון דער טראַדיציאָנעלער טרייהייט פון די ביאַליסטאָקער אין אַמעריקע צו מדינת ישראל.

„קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" מיטן פנים צו ישראל

דער ערשטער ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס פאַר מדינת ישראל, פֿרעזענטירט אַלס מתנה פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", ביים ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק

דער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" האָט אין 1969 פאַרצייכענט צו זיין קרעדיט אַ היסטאָרישע דערגרייכונג, דעם איינקויף און פרעזענטאַציע פון דעם ערשטן ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס צו מדינת ישראל.

דער קאַמפּיין פאַר דעם אַמבולאַנס מיט אַלע נויטיגע אויסשטאַטונגען, וואָס באַטרעפט 7,000 דאָלאַר, איז נאָך אַנגעהויבן אין מאַנאַט מאַי, וועו עס זיינען געשאַפֿען געוואָרען די ערשטע עטליכע טויזענט דאָלאַר. שפּעטער דורך דעם זומער איז דורכגעפירט געוואָרען אַ דערפאָלגרייכער ראַפּעל פאַר דעם אַמבולאַנס; עס איז אַראַנזשירט געוואָרען אַ באַזוך פון אַ ספּעציעלער קאָמיטע, די חשובע פֿאַרפֿאַלקען, מר. און מרס. סעם טשודין און מר. און מרס. גערי ליז, אין פילאַדעלפיע, וואו די לאַנדסלייט האָבען זיך זייער וואַרעם אָפּגערופען פאַר דעם פאָנד. מען האָט זיך געוועדעט צו די אַריבערגעקומענע ביאַליסטאָקער אין שיקאַגאָ, וועלכע גרופּירען זיך אַרום דעם „ביאַליסטאָקער פאָמיליען־קלוב", מיט דעם דיכטער, בנימין אַבעלסקי אין דער שפּיץ, און עס איז פון דאָרט אַריינגעקומען אַ גאָר באַדייטענדע סומע.

דעם 25־טען אָקטאָבער, ביים דערעפֿענונגס־מיטינג פון סעזאָן, האָט דער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" ווידער דורכגעפירט אַן אַפּיל פאַר דעם אַמבולאַנס און געשאַפֿען דעם נויטיגען באַלאַנס צו דעקן פולשטענדיג די קאָסטען פון דעם „ביאַליסטאָקער שפּיטאָל אויף רעדער".

ביי אָט דעם מיטינג איז אויך דורכגעפירט געוואָרען אַ שיינער קינסטלערישער פּראָגראַם מיט דעם אַנטייל פון צוויי לי־בע געסט, לאַנדסלייט פון מעקסיקע, די ברידער־חזנים חיים און וועלוועל איצקאָוויטש, וועלכע זיינען דאָ געקומען פאַר אַ באַזוך צו זייער ברודער און אונזער טויער און דירעקטאָר, אלי איצקאָוויטש פון ניו־הייוון. די חזנים האָבען זיך אַליין איבערגעטראָפען מיט זייער פיינעם טאַלאַנט.

עס איז אין פּראָגראַם אויך אויפגעטראָטען אונזער באַליבטער טויער, וויצע־פאָרזיצער פון באָארד אָוו דירעקטאָרען פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל, דער „חזן מיט דער גאָלדענער שטימע", הערי פיינבערג. די קינסטלער זיינען באַגלייט געוואָרען דורך דעם ישראל־שפּילער, יוסי ווייסגלעס, אויפן אַקאָרדיאָן.

דער עולם האָט גענומען מיט אַ גרויסן אינטערעס צו הערן די ווונדערלעכע קולות פון די חזנים, וואָס האָבען זיך אויסגעוויזן מיט אַ גאַנץ נייער זייט פון זייער טאַלענט. דער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" האָט אַ גרויסן דאַנק צו אַלע וואָס האָבען אַרבעט אין דעם פּראָיעקט, ספּעציעל צו דעם קאָמיטע, וואָס האָט אָרגאַניזירט דעם פּראָגראַם.

דער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" האָט אויך אַ גרויסן דאַנק צו אַלע וואָס האָבען אַנטיל גענומען אין דעם פּראָגראַם, ספּעציעל צו דעם חזן מיט דער גאָלדענער שטימע, וואָס האָט אַזוי ווונדערלעך אונטערגעהאַלטן דעם פּראָגראַם מיט זיין ווונדערלעכן קול.

דער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" וועט אין דער נאָענטער צוקונפט אָנהייבן מיט אַ נייער אַקטיוויטעט, אַ פּראָיעקט וואָס וועט אויך זיין פֿאַר דעם ביאַליסטאָקער צענטער, אַ פּראָיעקט וואָס וועט אויך זיין אַ גרויסער הילף פאַר דעם ביאַליסטאָקער שפּיטאָל אין ישראל.

דער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" וועט אין דער נאָענטער צוקונפט אָנהייבן מיט אַ נייער אַקטיוויטעט, אַ פּראָיעקט וואָס וועט אויך זיין פֿאַר דעם ביאַליסטאָקער צענטער, אַ פּראָיעקט וואָס וועט אויך זיין אַ גרויסער הילף פאַר דעם ביאַליסטאָקער שפּיטאָל אין ישראל.

27-טער יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק אָפּגעריכט פון דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט"

טריי דער אָנגענומענער יאָרענלאַנגער טראַדיציע צו הייליגען דעם אָנדענק פון אונזער חרובער הײמשטאָט און אירע אומגעבראַכטע קדושים אין דעם גייסט פון „המשך ביאַליסטאָק" און „נצח ביאַליסטאָק", האָט דער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" דורכגעפירט זונטאָג דעם 8טן פעברואַר אַן אימפּאָזאַנטע טרויער־אַקאַדעמיע אין אוידיטאָריום פון אונזער „צענטער" צום איצטיגען 27סטען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק.

צו דער „יזכור"־פאַרזאַמלונג, איז ווי שטענדיג געקומען אַ גרויסער עולם פון ניו־יאָרק און פון די אַרומיגע פּראָווינץ־שטעט, דערין פיל אַריבערגעקומענע ביאַליסטאָקער פון אינגערן דור, וועלכע האָבען אַליין איבערגעלעבט דעם חורבן.

פאַר דעם אָפּיציעלן טרויער־פּראָגראַם איז פאָרגעקומען די פרעזענטאַציע פון אַן אַמבולאַנס־סטאַטוטקע דורך מר. ראָדזשער ראָזענגאָרטען, אַדמיניסטראַטיווער דירעקטאָר פון „רויטען מגן־דוד", צו אַ קאָמיטע פון דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" אין די פערזאָנען פון: סעם סאָלאַש פון ניו־יאָרק, חאַצקעל סידער און מרס. ראָזע סילעסקי פון פילאַדעלפיע, וועלכע האָבען פיל מיטגעווירקט מיט אָרבעט און פינאַנציעלער הילף ביים שאַפען די נויטיגע פאָנדען פאַר דעם איינקויף פון דעם ערשטען ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס פאַר ישראל דורך דעם „קלוב". דער אַמבולאַנס איז, אָגב, געווען אויסגעשטעלט אין פּראָנט פון אונזער בילדינג פאַר עפענטליכער אויפמערקזאַמקייט.

דער טרויער־מיטינג איז דורכגעפירט געוואָרען אונטער דעם פאָרזיץ פון דעם גענעראַל־סעקרעטאַר פון אונזער אינסטיטוציע און פאַרדינסטפולען טויער פון „קלוב", פריינט איסאַק ריבאַלאָווסקי.

פריינט ריבאַלאָווסקי האָט אָנגעשלאָגען דעם פאָסיגען טאָן פון עהרע און עהר־פורכט אין איינקלאַנג מיט דער אַלגעמיינער פאָנאָראַמע פון דעם אין שוואַרץ־איינגעהילטען אוידיטאָריום, אָנדענק־טראַנספּאָראַנטען אויף דער פּלאַטפאָרם, די 27 יאָרצייט־ליכט, דעם פאַרטרויערטן עולם און אַטמאָספער פון קאָלעקטיווער אבילות.

ער האָט געמאַנט פון אונז „ניט צו פאַרגעסען און ניט צו פאַרגעבען".

ער האָט פאָרגעשטעלט דעם גאַסט־רעדנער, אונזער קולטור־דירעקטאָר, חשובטן לאַנדסמאַן, לואיס סילווער, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער אַרבעטער־רינג היים, וועלכער האָט אין פלאַמיגע ווערטער געשילדערט די קאָנסטראַפּע פון חורבן ביאַליסטאָק און געפונען די פאַרזאַמלטע אָנצוהאַלטען די ירושה פון אונזער הײמשטאָט און קדושים דורך שטיצען אונזער ביאַליסטאָקער צענטער, אַלס לעבעדיגען מאָנומענט נאָך אידיש ביאַליסטאָק, און מדינת ישראל, אַלס נאַציאָנאַלע היים פאַר אונזער געפלאָגט פאָלק.

נאָך דער רירענדער רעדע פון פריינט סילווער איז דורכגעפירט געוואָרען אַן ערפאָלגרייכער אַפּיל דורך פריינט ריבאַלאָווסקי פאַר אונזער אינסטיטוציע ווי אויך פאַר מדינת ישראל און די פאַרזאַמלטע האָבען זיך זייער וואַרים אָפּגערופען, עס איז געפאַלען אַ היפּשע סומע געלט.

עס זיינען דאָן אַרויסגערופען געוואָרען אויף דער פלאַטפאָרם אַ צאָל פון אונזערע דירעקטאָרען און טויער ווי אויך אַריבערגעקומענע ביאַליסטאָקער רעשטלעך פון אונזער על־פי־נס־גערעטעוועטער שארית הפליטה, וועלכע האָבען אָנגעצונדען די 27 יאָרצייט־ליכט.

ביים שיין פון די ליכט האָט אונזער ביאַליסטאָקער חזן, הערי פיינבערג, געמאַכט די הזכרה און געזאָגט קדיש, נאָכגעפאָלגט פון דעם גאַנצען עולם.

עס איז דאָן דורכגעפירט געוואָרען דער קינסטלערישער פּראָגראַם. חזן פיינבערג ווי אויך אונזער לאַנדסמאַנשאַפטליכער גאַסט פון אַרגענטינע, חזן מרדכי פורמאַנסקי, זיינען אויפגעטראָטען אין אַ פאַסיגען רעפּערטואָר פון חורבן־מאָטיוון און געטאָ־לידער. ביידע עמוד־קינסטלער זיינען באַגלייט געוואָרען אויף דער פּיאַנאָ פון חזן פיינבערג׳ס באַגאַבטער טעכטערל, דזשאַיס.

מיט די טענער פון „התקוה" און אין אַ געהויבענער שטימונג פון פעסטער אַנטשלאָסענהייט וווייטער צו ציען די גאָלדענע קייט פון אידיש ביאַליסטאָק איז די טרויער־אַקאַדעמיע געשלאָסען געוואָרען.

עהרע דעם אָנדענק פון אונזער הײמשטאָט און אירע קדושים!

דאַנקזאָגונג פון פרידא בראַמסאָן

מיין האַרציגען דאַנק צו דער פאַמיליע גאָלדבערג: פרידא און מילאַ און זייער ברודער יאָקאָב, פאַר זייער וואַרימער אויפנאַמע און צערטליכער באַגעמונג ביי מיין באַזוך אין מאָנטעווידעאָ, אורוגוואַי.

מיין בעסטען דאַנק צו דר. נעלי דעהאַלענדער און איר ליבען מאַן, איזאַק, פאַר זייער גאַסטפריינטליכקייט צו מיר דורך באַגעסטיגונג אין זייער „שאַלעט" אין אַטלאַנטידאַ (מרס. האָלענדער איז די טאָכטער פון דעם בארימטען אידישען פאַרלאַמענטאַריער, פריידיגער אָן פאַלקסטריבון, פירער פון פּוילישען אידענטום, דר. יהושע טהאָן, ע״ה, און זי אַליין איז אויך פון די לייטענדע פיגורען אין דעם אידישען וועלט־קאָנגרעס אין מאָנטעווידעאָ, וואו זי פאַרנעמט אַ הויכען אמט).

אַ באַזונדער דאַנק צו די אַלע, וועלכע זיינען געקומען זיך געזעגענען מיט מיר ביי דער „באָן וואָיאַזש" אויפנאַמע, וואָס די גאָלדבערגס האָבען אַראַנזשירט אין מיין כבוד. איך האָף צו קענען זיך אָפּדינען אין גוטע אופנים.

ביאַליסטאָקער נאַצי־הענקער פאַר־משפט צו שווערער ארבעט

דאָס הויפּט־געריכט אין קאַרלסרוע, דייטשלאַנד, האָט צוריקגעוויזען דעם אַפּיל פון דעם נאַצי־תליון, דר. ווילהעלם אַלטענלאָ וואָס איז געפונען געוואָרען שולדיג אין דער דעפּאָרטאַציע פון 46 טויזענט אידען פון ביאַליסטאָק און פון גראָדנע קיין טרעבלינקע און אין אַנדערע מאָרד־לאַגערן.

דר. אַלטענלאָ איז געווען הויפּט פון דער געשטאַפּאָ אין ביאַליסטאָק. ער איז פאַר־משפט געוואָרען צו אַכט יאָר שווערער ארבעט.

פאַרטרעטער פון אויסטראַליע ביים ביאַל. וועלט־צוזאַמענפאָר

פון אויסטראַליע לאָזט מען אונז וויסען, אַז 3 לאַנדסמאַנשאַפטליכע טוער וועלען פאַרטרעטען די ביאַליסטאָקער אין אויסטראַליע ביים ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאָר אין תל־אביב.

מנורות פון דער אינסטיטוציע, און אונזער ביאַליסטאָקער עמוד־קינסטלער, חזן הערי פיינבערג, האָט געבעטן חנוכה־ליכט. ער האָט דאַן, צוזאַמען מיט דער באַגאַב־טער סאָפראַנאָ־זינגערין, אונזער אייגענע ביאַליסטאָקער יעטע אייזנער, די פרוי פון אונזער חשובן דירעקטאָר, סידני אייז־נער, דורכגעפירט אַ פיינעם קאָנצערט, באַגלייט פון דעם פיאַניסט, אונזער יונגען געניאַלען ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן, מיי־קל רובין, וועלכער האָט אויך געשפּילט עטליכע סאָלאָ־נומערן.

אונזער באַליבטער פריינט און באַליב־טער הומאָריסט, הערשעל געגדעל, האָט פאַרווייילט דעם עולם מיט שפּאַס און וויץ.

אויף אַ רירענדען אָפּיל פון געגנעראַל־סעקרעטאַר, פריינט איסאַק ריבאַלאָווסקי, האָט זיך דער עולם אָפּגערופען מיט אַ שטראָם פון דאַנקישאָנס פאַר די אָנגעצונ־דענע מנורות ווי אויך חנוכה־געלט פאַר אונזער אינסטיטוציע.

דער טשערמאַן פון דער נאָמיניישאַן־קאָמיטע האָט דאַן פאָרגעלייענט די ליס־טע פון די נייע דירעקטאָרען און באַאַמטע פאַר דעם יאָר 1970, וועלכע וועט פאָר־געשלאָגען פון דער קאָמיטע. אַלע נעמען זיינען גוטגעהייסען געוואָרען אַלס דער נייער באָארד אָף דירעקטאָרען און די באַאַמטע פון אונזער אינסטיטוציע.

דער עולם האָט געמיטליך פאַרברענגט אַרום שיין־געדעקטע טישען, געגאָסען פון חנוכה־לאָטקעס און אָנגעפילט מיט יום־טוב'דיגע מאכלים.

פּורים־פייערונג אין אונזער אינסטיטוציע

זונטאָג, דעם 22טען מערץ 1970, איז אין אונזער אוידיטאָריום דורכגעפירט גע־ווָארן אויף אַ גרויסאַרטיגען אופן די יערליכע פּורים־פייערונג און סעודה.

ס'איז דורכגעפירט געווָארן אַ רייכער קינסטלערישער פּראָגראַם מיט דער בא־טייליקונג פון דעם ביאַליסטאָקער קינסט־לער, חזן הערי פיינבערג, הומאָריסט און וויצלינג, הערשל געגדעל, און דעם מוזי־קער, מר. קיזן.

דער אָפּיל פאַר שלח־מנות און מעות־חיטים האָט אַריינגעבראַכט אַ היפשע סומע.

דער עולם האָט גענאָסען פון געשמאַקע ביאַליסטאָקער המן־טאַשען און אַנדערע יום־טוב'דיגע מאכלים.

אונזער שוהל — אַ פּרעכטיגער מקום קדוש

מיר זיינען זייער שטאָלץ מיט אונזער שוהל, וועלכע פאַרכאַפּט דאָס אויג מיט איר שיינקייט און רייניליכקייט, און צייי־כענט זיך אויס מיט איר גייסטיגער אַט־מאָספער, ווי עס פּאַסט פאַר אַ מקום קדוש.

אין אונזער שוהל ווערען געלערנט טעג־ליכע שיעורים פון הרב מאיר ווייגשטיין. נאָכן לערנען ווערען דערמאָנט די נעמען פון די נפטרים און מען זאָגט קדיש בצבור.

ספּעציעלער דאַנק צו מאַקס טאָבייעש, פּרעזידענט פון שוהל

מיר דריקען אויס אַן עפענטליכען דאַנק צו פריינט מאַקס טאָבייעש און צו זיין פרוי, בעקי, פאַר זייער הילף אין אויפּפאַסען אויף דער שוהל.

מר. טאָבייעש, פּרעזידענט פון דער שוהל, הויבט זיך אויף באַגינען, קומט אין אַלע וועטערן צו איינשטעלען און אַכטונג געבען אויף די מניינים דריי מאָל אַ טאָג און אַרבעט באמונה שלמה פאַר דעם אויפהאַלט פון דער שוהל. ער פאַסט אויף איבער די מתפּללים, ווי אַ לייבליכער ברודער און באַפּרידיגט אַלע געסט דורך די ימים־נוראים און ימים־טובים, שבתים און ראשי חדשים מיט באַדינונג, העפליכקייט און טאַקט.

לאַנדסלייט פון ביאַליסטאָק און סעמיאַטיטש עהרען דאָס פּאַרפּאַלק מר. און מרס. לאה און ווילי רובין

אויף דער איינלאַדונג פון דעם פּרעזי־דענט פון דעם „קלוב סעמיאַטיטשער פריינט", דעם פאַרדינסטפולען „הסתד־רות"־טוער און האַרציגען פאָלקס־מענטש, אונזער חשובן דירעקטאָר און דאָנאָר, בען מאָזור, האָט זיך אַ קאָמיטע פון אונ־זער אינסטיטוציע באַטייליגט אין דער חנוכה־פייערונג, וועלכע איז געגעבען גע־ווָארן דורך די „סעמיאַטיטשער" שבת אָוונט, דעם 6טען דעצעמבער 1969, לכבוד די פאַרדינסטפולע טוער פון זייער קלוב, ווילי און לאה רובין. מיר זיינען געווען פאַרטראָטען דורך מאַלי און איסאַק ריבאַלאָווסקי, געגעראַל־סעקרעטאַר; עטעל אינגבערג, אַדמיניסטראַטאָר, און רבי אהרן חייט, פאָבליק־רילייישאַנס דירעקטאָר.

מערקווירדיג, אַז די באַטייליגונג פון די ביידע לאַנדסמאַנשאַפטען איז געווען גראָד זייער סימבאָליש, ווייל ווילי רובין איז אַ סעמיאַטיטשער, און זיין פרוי, לאה, איז אַ ביאַליסטאָקער.

צוזאַמען מיט די סעמיאַטיטשער, האָט אונזער קאָמיטע האַרציג באַגריסט די ליבע פאָר־פאָלק, די רובינס, וועלכע צייכענען זיך אויס מיט אַ רעקאָרד פון צענדליגער יאָרען געזעלשאַפטליכער אַר־בעט און הילף צווישען די סעמיאַטיטשער.

ביי דער געלעגענהייט האָט זיך אַ צאָל סעמיאַטיטשער לאַנדסלייט אָנגעשלאָסען אַלס מיטגלידער פון אונזער אינסטיטוציע.

דער האַרציגער צוזאַמענטרעף האָט פאָר־קניפט אַ בונד פון פריינטשאַפט צווישען די ביאַליסטאָקער און די סעמיאַטיטשער דורך דעם דינאַמישען פאָרמיטלער צווישען ביידע לאַנדסמאַנשאַפטען, דעם אמת'ען „גוטען ברודער" און „געזעלשאַפטליכען לעבענס־נערוו", בען מאָזור.

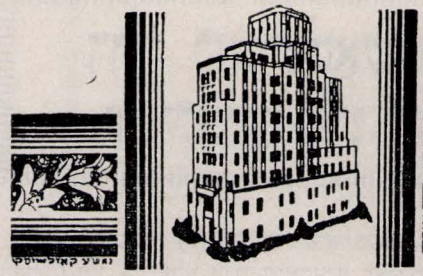
ניי־יאָר פאַרווייַלונג פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט"

די נאַכט פון ניי־יאָר, 31טען דעצעמבער 1969, איז אין אונזער אוידיטאָריום דורכ־געפירט געוואָרען פון דעם „קלוב ביא־ליסטאָקער פריינט" אַ יום־טוב'דיגע פייע־רונג צו באַגעגענען דעם ציווילען נייעם יאָר 1970.

עס איז געקומען אַ גרויסער עולם פון מיטגלידער, לאַנדסלייט און פריינט, און אַלע האָבען זיך פיין אַמוזירט אונטער די קלאַנגען פון האַרציגער מוזיק און געגאָ־סען פון אַ פיינעם מאָלצייט און אַנדערע צייטליכע אַטראַקציעס.

צווישען עולם האָט זיך אויך געמערקט אַ פאַרטרעטערשאַפט פון דעם „קלוב סעמיאַטיטשער פריינט", אַ האַרציגע לאַנדסמאַנשאַפטליכע אָרגאַניזאַציע, וועל־כע האָט זיך לעצטענס דערנענטערט צו אונז דורך דער איניציאַטיוו פון אונזער חשובען דירעקטאָר און דעם פּרעזידענט פון די „סעמיאַטיטשער", בען מאָזור.

■ שליסט זיך אָן אַלס מיטגלידער אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל!

אונזער אינסטיטוציע

זואָס מען טוט און זואָס מען פלאַנט

פּסח אין אונזער האָוּם

טריי אונזער שטייגער פון אַלע פאַרגאַנגענע יאָרן, וועט אויך דאָס מאָל דער יום־טוב פּסח געפייערט ווערן אין אונזער האָוּם מיט אַלע זיבען חג'ען פון אמת'ער אידישער טראַדיציע און פאַלקסטימליכקייט.

אונזערע עלטערע איינוואוינער וועלען פֿראָווען דעם יום־טוב אין גרויסען און ליכטיגען דייניג־רום. מען וועט זיך פּילען אינגער, האָפערדיגער און טאַקע יום־טוב'דיגער.

די סדרים וועלען אָפּגעריכט ווערן מיט גרעסערען פֿראַכט און גלאַנץ. אויך אין אונזער שוהל וועלען די זקנים און זקנות אויפנעמען דעם ליבען גאַסט מיט פֿרייד און לעבעדיגקייט, מיט די תפילות און ברכות פון שיינעם יום־טוב. און זיי וועלען טאַקע האָבען אין זינען ניט בלויז די הגדה, נאָר אויך די פּוכקע, געשמאַקע קניידלעך און די יום־טוב'דיגע מאכלים מיט ווין, פיש, עוף און אַלעם גוטען.

זיצענדיג פריילעכע ביי די סדר־טישען און הויבענדיג די כוסות מיט אַ „שהחיינו"־ וואונטש, וועלען אונזערע זקנים אויך צווינטשען אַלע מיטגלידער, מנדבים און פרייַנט פון דער אינסטיטוציע אַ פריילעכען און כשר'ן פּסח.

אַ דאַנק פאַר מעות חיטים הילף

דער זאַטער און געמיטליכער יום־טוב פּסח אין אונזער האָוּם וועט דערמעגליכט דורך דער גוטהאַרציגער מעות־חיטים־הילף פון אונזערע וואָלונטיר־קאַמפּיינער און ביישטייערער, וועלכע האָבען אַנגעשטרענגט אַלע כוחות און מיטלען צו פאַרשאַפען אונזערע זקנים און זקנות אַן עונג יום־טוב.

מיר האָבען אויך געוואָרגט פאַר אונזערע לאַנרסלייט אין מדינת ישראל און אין די אַנדערע לענדער אויף יענער זייט ים. דאָס זעלבע האָבען מיר געטאָן, באַזאָרגענדיג אַרימע אידישע פאַמיליעס דאָ אין שטאָט, ביי אונז אין דער נאַכבאַרשאַפט און אין אַנדערע געגענטען פון גרייטער ניו־יאָרק.

דער באַגרעניצטער פּלאַץ דערלויבט ניט אויסצורעכענען אַלע טויער, וועלכע האָבען צוגעלייגט אַ האַנט, געגעבען פון זייער אייגענער קעשענע און געזאַמעלט ביי זייערע פריינט און באַקאַנטע, אָבער יעדער אייגער איז אונז ליב און טייער, און מיר זיינען אַלעמען זייער דאַנקבאַר.

מיר דריקען אויך אויס גרויס אַנערקענונג צו די פריינטליכע אַרגאַניזאַציעס, ביאַליסטאָקער, ווי אויך אַנדערע הייַמשטעט, ווי אויך די אַרבעטער־רינג ברענטשעס, יוניאָנס, סאָסייעטיס, פרויען־אַרגאַניזאַציעס א.א.ו., וועלכע האָבען זיך אָפּגערופען מיט גרויסמוטיגער הילף צו אונזער פּסח־פאַנד.

דערבייַ דערמאָנען מיר די יעניגע, וועלכע האָבען נאָך ביז איצט ניט דערפילט זייער הייליגע אידיש־מענטשליכע פליכט, אַז זיי זאָלען זיך צואיילען און אַריינשיקען זייערע ביישטייערונגען צו אונזער מעות־חטים פאַנד.

אונזער יערליכע דיום

מיר פאַרצייכענען מיט פרייד, אַז דער אָפּרוף אויף אונזערע דיוס־בילס פאַר דעם יאָר 1970 איז זייער אַ דערמוטיגענדער. אַ צאָל נייַע מיטגלידער האָבען זיך אָנגעשלאָסען אין אונזער אינסטיטוציע, הויפּטזעכליך פון די לעצטענס־אַריבערגעקומענע, וועלכע זיינען געווען ביי אונזער ביאַליסטאָקער „יזכור"־פאַרזאַמלונג און האָבען זיך איבערצייגט אין אונזער וויכטיגער און הייליגער אַרבעט, ווי אויך די סעמיאַטישער לאַנדסלייט, וועלכע האָבען זיך אָנגעשלאָסען אין אונזערע רייען.

מיר דאַנקען די אַלע, וועלכע האָבען שוין איינגעצאָלט זייער יערליכען מיטגלידס־אָפּצאָל, און מיר דערמאָנען די יענע, וואָס האָבען עס נאָך ניט געטאָן, אַז זיי זאָלען עס ערלידיגען ביי דער ערשטער געלעגענהייט.

דער ביאַליסטאָקער טעאַטער־בענעפיט — אַ געלונגענע אונטערנעמונג

זונטאָג, דעם 19טען אָקטאָבער, 1969, איז אין „אַנדערסאָן־טעאַטער" אויף סעקאַנד עוועניו, נ. י., מיט גרויס דערפאָלג דורכגעפּירט געוואָרען אונזערע יערליכער טעאַטער־בענעפיט.

עס איז געגעבען געוואָרען די פּרעמיער־פאָרשטעלונג פון סעזאָן, אַ לוסטיגער ספּעקטאַקל, „אוי איז דאָס אַ חתונה", מיט דער באַטייליגונג פון די בעסטע טאַלאַנטען פון דער אידישער בינע.

דער אַפּיל אין טעאַטער, דורכגעפּירט פון אונזער עקטינג־פֿרעזידענט, פילים נאָוויק, און געשעפֿטס־סעקרעטאַר, איסאַק ריבאַלאָווסקי, מיט דער מיטהילף פון אַדמיניסטראַטאָר, עטעל אינגבערג, און דעם טראָסטי, רעוו. הערי פיינבערג, האָט אַרײַנגעבראַכט אַ באַדייטענדע סומע. עס קומט דערביי אויך אַ גרויסער דאַנק דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי, ספּעציעל דער בעסקעט־קאָמיטע, וועלכע האָט געזאַמלעט אין זאַל אַ היפּשען באַטרעף.

פון דער בינע איז אויך פאַרגעלייענט געוואָרען אַ ספּעציעלער מעסעדזש פון אונזער פּרעזידענט, אילאַי טאַרלאָפּסקי.

ביי דער אונטערנעמונג זיינען באַגריסט געוואָרען אַ צאָל גאָסט פון אויסלאַנד, ווי אויך פון אַ צאָל שטעט אויסער ניו־יאָרק.

חנוכה־פייערונג אין אונזער האָוּם

זונטאָג פאַרנאַכט, דעם 7טען דעצעמבער, 1969, איז פאַרגעקומען אונזער טראַדיציאָנעלע יערליכע חנוכה־פייערונג, קאָנצערט און מיטינג.

ס'זיינען אָנגעצונדען געוואָרען די חנוכה־

דריי לאַנדסמאַנשאַפטליכע יובילאַרען אין ניו־יאָרק

מיט שטאָלץ און פרייד פאַרצייכענען מיר דריי היסטאָרישע דאַטעס פון אונזערע אָנגעשלאָסענע לאַנדסמאַנשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס צו זייערע באַטרעפענדע יובילעאומס היינטיגען יאָר.

65־יאָריגער יובילעאום פון ביאַל. בר. 88 אַ. ר.

דער ביאַליסטאָקער ברענטש 88 א. ר. מערקט אָפּ זיין 65־יאָריגען יובילעאום זינט דער אָנטשטייאונג פון דער אָרגאַניזאַציע אין יאָר 1905. די אָרגאַניזאַציע איז געגרינדעט געווואָרען אויף דער איניציאַטיוו פון די ברידער לואיס און עקיבא קאָהען, נייטען פֿאַרמאַן, לואס ווייסבערג, דזש. גאָלדען, פילים קאָהען, א. סאָלאָמאָן און ס. בראָון.

דער אויפטו פון דעם ברענטש איז געווען צו גרופירען אַלע ביאַליסטאָקער מיטגלידער פון דעם אַרבעטער־רינג אָרדען אונטער דער געמיינזאַמער לאַנדסמאַנשאַפטליכער פאָן און צו אונטערשרייבען דעם ספּעציפישען „ביאַליסטאָקער בייטראָג" צו דער אַלגעמיינער אָרגאַניזירטער אידישער אַרבעטערשאַפט אין לאַנד.

די טוער און מיטגלידער פון דעם ברענטש האָבען זיך אָבער ניט באַגרענעצט בלויז מיט אַרבעטער־רינג־אַקטיוויטעטן, נאָר זיינען געווואָרען מיטגרינדער און מיטבויער פון אידיש ביאַליסטאָק אין אַמעריקע בכלל און פון אונזער אינסטיטוציע בפרט. די וועטעראַן־טוער פון ברענטש, די ווינערס, די קאַפּלאַנס, די גאָלדבערגס, די עסטאַנס, די קאָהענס א. א. וו. זיינען אויך געשטאַנען ביים רודער פון אונזער ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל און פאָרנומען געהויבענע פאָזיציעס צווישען די באַאמטע און אויך אויפן באָרד אָדער דירעקטאָראָן. אונזער חשובער קולטור־דירעקטאָר, פריינט לואיס סילווער, פון די ליי־טענדע פיגורען אין אַרבעטער־רינג, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער א. ר. היים, טשערמאַן פון ברענטש 88 א. ר., איז אויך צווישען די חשובסטע ערשטראַנגיג טוער פון אונזער אינסטיטוציע.

35־יאָריגער יובילאום פון ביאַליסטאָקער קאַטערס סאָשעל קלוב

דער ביאַליסטאָקער קאַטערס סאָשעל קלוב, געגרינדעט אין יאָר 1936־35, דורך אַ גרופּע ביאַליסטאָקער קאַטערס, אין וועל־כער עס האָבען זיך שפּעטער אויך אָנגעשלאָסען אַמעריקאַנער־געבאָרענע פאַכלייט פון דער בראַנשע. די אָרגאַניזאַציע האָט זיך אַלע יאָרען ביז צום היינטיגען טאָג געהאַלטען נאָענט צו אונזער אינסטיטוציע, אָפּגעהאַלטען מיטינגען אין אונזער בנין און אונז געשטיצט מיט אַן אָפּענער האָנט. אַ צאָל פון זייערע טוער פאָר־נעמען הויכע אַמטען אין אונזער ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל, ווי אונזער ווייס־פּרעזידענט, דייוויד לובין; די דירעקטאָרען: רובין פישער, אונזער פאָרבינדונגס־רינג צווי־שען ביידע קערפּערשאַפטען; מאיר זאַקהיים, מאָריס טשאַבאַט א. א. וו. זיי שאַפען די „לעבעדיגע בריק" צווישען אונזער אַמא־ליגער ביאַליסטאָקער אימיגראַציע און דעם אידיש־אַמעריקאַנער דור.

65־יאָריגער יובילאום פון „גאַניאַנדז־טרעסטינער יאָנג פרענדס"

דער „גאַניאַנדז־טרעסטינער יאָנג פרענדס" איז געגרינדעט געוואָרען אין 1905 דורך אַ הייפעל לאַנדסלייט פאַר צווועקען פון רעליף לטובת דער אַלטער היים. געטרייע שכנים פון די צוויי צווילינג־שטעט נעבען ביאַליסטאָק, האָבען די „גאַניאַנדז־טרעס־טינער" אין אַמעריקע אויך אָנגעהאַלטען זייער פריינטשאַפט אויך דאָ מיט אונזער לאַנדסמאַנשאַפט און אינסטיטוציע. זייערע גרינדער און טוער, די בינדלערס, מאַלאָוסקיס, גודמאַנס, פינ־קעלשטיינס, ראָזענס, מיירים רובין א. א. וו. זיינען פון אונזערע זייער איבערגעבענע טוער און אונטערשטיצער. פריינט רובין בינדלער, און אים צו לענגערע יאָר, זיין ברודער סאל בינדלער ע"ה, האָבען באַצירט אונזער אינסטיטוציע אַלס הויכע באַאמטע, רובין בינדלער איז צום היינטיגען טאָג איינער פון אונזערע וויי־סט־פּרעזידענטן. די „גאַניאַנדז־טרעסטינער" פלעגען ביי אונז פֿרא־ווען זייערע יערלעכע בעלער, און צו רובין בינדלערס שבת הגדול געבורטסטאָג רופען זיי זיך אָפּ מיט פיינע מתנות פאַר אונזער האָום.

יערליכער איידע איידאָק לאָנטשעאָן אַ גרויסער דערפאָלג

מיטוואָך, דעם 12טען נאָוועמבער, 1969, איז אין אונזער אינסטיטוציע פֿאַרגעקומען דער טראַדיציאָנעלער יערליכער איי־דאָ איידאָק לאָנטשעאָן, געספּאָנסאָרט פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילעריי.

אונזער אַדמיניסטראַטאָרין, מרס עטעל אינגבערג, האָט איינ־געלייטעט דעם פייערליכען טאָן און באַגריסט דעם עהרען־גאַסט און דעם עולם. רבי אהרן חיים, אונזער פאָבליק־ריליישאַנס־דריעקטאָר, האָט געשילדערט די פאַרדינסטען פון מרס. איידאָק, אַלס גרינדערין און ערשטע פּרעזידענטין פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילעריס דורך די אַלע יאָרן.

מרס. הילדע סלאָיער, ווייס־פּרעזידענטין פון דער אָוקזי־לעריי, האָט פרעזענטירט מרס. איידאָק מיט אַ קאַרטאָש, און אונזער אַדמיניסטראַטאָרין, עטעל אינגבערג, האָט פּרעזענטירט איידאָ׳ס טאָכטער, רוטה ווינסטאָן, מיט אַ קאַרטאָדזש, צו אונ־טערשטרייכען דעם ביאַליסטאָקער אידעאַל פון מוטער און טאָכ־טער אין דער זעלבער באַוועגונג. מרס. ווינסטאָן האָט אָבער איבערגעבען דעם כבוד צו דער פאַרדינסטפולער אָוקזילעריי־שוועסטער, יעטע פינקעלשטיין.

עס איז אויך דורכגעפירט געוואָרען אַ פייערליכע פּרע־זענטאַציע פון אַ גאָלדענער „לאָיף־מעמבערשיפ־פין" צו מרס. מאלי פוקס־קאָלבער פאַר אירע פאַרדינסטען צו דער אָוקזילעריי. דעם צערעמאָניאַל האָט דורכגעפירט אונזר רבי חייט. מרס. פוקס־קאָלבער האָט האַרציק געדאַנקט פאַר דעם צוגעטיילטען כבוד און זיך געלאָזט גיפּינען מיט באַדייטענדער הילף.

זייער אַ האַרציגע רעדע איז אויסגעהערט געוואָרען פון מרס. איידאָ איידאָק, וועלכע האָט אַלעמען געירירט ביז טרערען.

אַ פּאָר וואָרעמע ווערטער האָט אויך אויסגעדריקט אונזער שוועסטער בערטאַ טאָפּאַלסקי.

אונזער באַגאַבטע שוועסטער, מרס. היימאַן באַביטש, האָט אונטערגעהאַלטען דעם עולם מיט פּאַסיגען געזאַנג.

מיט אונזערע ביאַליסטאָקער אויף דעם וועסט־קאָוסט

(באַגעגענישען, געשטאַלטען, עפיזאָדען)

פון איסאַק ריבאַלאָווסקי

(געז.־סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער צענטער)

אויף דעם פאַרשלאָג פון אונזערע ליבע פריינט און דירעק־טאָרען, וויצע־פּאַרזיצער פון אונזער באָארד אף דירעקטאָרען און זיין האַרציגער פרוי, חזן הערי און מרס. גוירטרוד פיינבערג, האָבען מיר דאָס מאָל געביטען אונזער אַריגינעלען וואַקאַציע־מאַרשרוט פון מעקסיקאָ אויף קאַליפאָרניע, וואו די פיינבערגס האָבען זייערע קינדער און ערשטען אייניקעל. מיר זיינען שוין מיט דעם פאַר־פאַלק געפאָרען אייניג מאָל אויף וואַקאַציע און האָבען גערן אָנגענומען די אינלאַדונג צו פאָרען אויך דאָס מאָל צוזאַמען, וואו זיי וועלען באַזוכען פאַמיליע און מיר וועלען זיך זען מיט לאַנדסלייט און פריינט, יוגענט־חברים אין לאָס־אַנדזשע־לעס און סאַן־פראַנציסקאָ.

לאָם וועגאַס און דער וועג צו קאַליפאָרניע

דעם 3טען נאָוועמבער 1969 זיינען מיר אַרויסגעפלויגען פון ניו־יאָרק. אונזער ערשטער אָפּשטעל איז געווען אין לאָס וועגאַס, אַ שטאָט פון לעבענסלוסטיגקייט און וואויל־טאָג. דער וועטער איז געווען פיין און מיר האָבען פאַרברַאכט 5 אָנגענעמע טעג. פון דאָרט זיינען מיר אָפּגעפאָרען אין אַ קאַר צו קאַליפאָרניע. נאָך אַ צענדליגער מיילען־לאַנגער שטרעקע פון גרויען מדבר, האָבען זיך באַוויזען ישובים, שיינע שטעטלעך מיט מאָדערנע מאָטעלען, ספּעציעל די פיין־אויסגעשטאַטעטע "האַלידיי־אינס" מיט סווי־מינג־פולס און אַנדערע באַקוועמליכקייטען. מיר זיינען דורכגע־פאָרען אַזעלכע לוקסוריעזע רעזאָרטען ווי סאַנטאַ באַרבאַרא, פּאַלם ספּרינגס, קאַרמעל א. אַ.

מיט דר. אברהם סאָקאָל אין לאָס אַנדזשעלעס

אין קאַליפאָרניע איז אונזער ערשטער אָפּשטייג געווען אין לאָס אַנדזשעלעס. די פיינבערגס זיינען אַוועק באַזוכען זייער פאַמיליע, און מיין פרוי מאַלי און איך האָבען זיך פאַרבונדען מיט אונזער באַרימטען לאַנדסמאַן און אָנגעזעענעם מעדיצינער, דר. אברהם סאָקאָל.

דר. סאָקאָל האָט זיך מיט אונז זייער דערפרייט, איז אַרויס־געקומען אין אונזער האָטעל, זיך באַקאַנט אויך מיט די פיינבערגס און מיר האָבען צוזאַמען זייער געמיטליך פאַרברַאכט.

דר. סאָקאָל איז איינער פון די פּראָמינענטסטע ביאַליסטאָקער אינטעלעקטואַלען אין דער אידישער לאָס אַנדזשעלעס. ער איז אַ באַרימטער מעדיצינער, עקספּערט אין דזשעריאַטריקס און דער דירעקטאָר פון דעם געזונטהייטס־דעפּאַרטמענט אין שטאָט. ער איז אַ געהילף־קליניקעל פּראָפעסאָר ביי דער "לאָמאָ לינדאַ מעדיקאַל סקול" אין דעם אוניווערזיטעט פון דרום־קאַליפאָרניע, אַרבעט וויסנשאַפטליך אויף דעם כעמישען באַשטאַנד פון די איינאַטעמונג־סובסטאַנצען "סניפינג־סאַלוועטס" און זייער שעד־ליכער ווירקונג אויפן געזונט.

צו באַזוך ביי די גאַרניקס

מיר האָבען זיך אויך געטראָפען מיט די גאַרניקס, גאַרניצקי פון ביאַליסטאָק, און מיר זיינען צו זיי איינגעלאַדען געוואָרען אויף אָוועטבראָויט.

סעם גאַרניצקי האָט איבערגעלעבט חורבן ביאַליסטאָק, דעם געטאָ, די קאָנצענטראַציע־לאַגערן, און זיך דערשלאָגען צו די ברעגען פון אַמעריקע. צוזאַמען מיט זיין פרוי, אסתר, און טעכ־טערל גייל, לעבט ער פריי און געמיטליך אין אַ פיינער היים ביי אַ גוט־איינגעאַרדענטער פרנסה.

באַגעגעניש מיט מאיר ווייזטרויב

אַן איינדרוקספולע איבערלעבעניש איז געווען אונזער באַ־געגעניש מיט פריינט מאיר ווייזטרויב, אָפּיציעלער פאַרטרעטער פון דעם "פאַרוועראַטס" אויף דעם "וועסט קאָוסט" און אונזער האַרציגער, חשובער לאַנדסמאַן.

מר. ווייזטרויב איז אונז געקומען נעמען מיט זיין קאַר, גע־בראַכט אין לאָס־אַנדזשעלעסער אָפּיס פון "פאַרוועראַטס", וואו ער איז דער מענעדזשער. ער איז אויך געווען זייער צופרידען צו באַקענען זיך מיט די פיינבערגס.

אין אָפּיס פון "פאַרוועראַטס" האָבען מיר געטראָפען און זיך באַקאַנט מיט פריינט שמואל ווייס, וועלכער האָט אַ סך יאָרען געוואוינט אין ניו־יאָרק און נאָך זיין צוריקציאונג פון דער אַרבעט האָט ער זיך באַזעצט אין לאָס־אַנדזשעלעס און איז אַ מיטאַר־בעטער אין "פאַרוועראַטס".

פריינט ווייזטרויב האָט אונז אויך אויסגענומען אין אַ הייי־מישען כשר'ען רעסטאָראַן, וואו מיר האָבען גענאָסען פון געשמאַקע מאכלים מיט דעם עכט־אידישען טעם און געמיטליך פאַרברַאכט, אָפּפּרישענדיג אין זכרון עפּיזאָדען פון אַמאָליגער ביאַליסטאָק.

מיר באַדויערן, וואָס מרס. ווייזטרויב האָט דאָן ניט געפילט גוט און ניט געקענט פאַרברענגען מיט אונז.

אַ גרוס פון סעם נייד־אָרק

מיר האָבען גערעדט טעלעפאָניש מיט אונזער חשובען לאַנדסמאַן, סעם נייד־אָרק, אָבער ניט געהאָט די געלעגענהייט זיך מיט אים צו זען. ער שיקט איבער אַ גרוס צו אַלע ביאַליס־טאָקער אין ניו־יאָרק.

מיט אונזערע לאַנדסלייט אין סאַן פראַנציסקאָ

פון לאָס־אַנדזשעלעס זיינען מיר אָפּגעפאָרען אין סאַן־פראַנציסקאָ, וואו מיר און די פיינבערגס האָבען זיך געטראָפען מיט אונזערע טייערע לאַנדסלייט און פריינט, די האַרציגע פּאָר־פאָלקען: נייטען און בינאַ ראבינס, מאַקס און יעטע אַסטאַן און מרס. אידאַ קאַראַמינאַס מיט איר טאַכטער, סוזי.

זיי האָבען מיט עטליכע יאָר צוריק געוואוינט אין מאַנטרעאָל און מיר פלעגען צו זיי אַרויסקומען אויף די פּסח־סדרים. פון דאָרט האָבען זיי זיך אַריבערגעצויגען אין סאַן־פראַנציסקאָ. דאָס זיינען דריי שוועסטער, און אין ביאַליסטאָק האָבען זיי געהייסען וואַרשאָווסקי; זיי האָבען געוואוינט אויף שוויינטע ראך גאַס נומ. 7 ביי ניעמצאָוויטשען אין הויז און זיינען געווען אונזערע שכנים.

מיר האָבען מיט זיי זייער פיין און געמיטליך פאַרברַאכט.

חזן פיינבערג און זיין פרוי זיינען אָפּגעפאָרען קיין אוקלענד, קאַליפ., וואו עס וואוינען זייערע קינדער, בערי און סוזאַן מאַר־קאָוויץ מיט זייער אייניקעל וויהיטני.

אַן אָנגענעמע וואַקאַציע

מיר און די פיינבערגס האָבען געהאַט אַן אָנגענעמע וואַקאַ־ציע, וועלכער וועט בלייבען טיף איינגעקריצט אין אונזער זכרון.

אַ שמחה ביי די זאַקימס

אַ האַרציגען מזל־טוב דריקען מיר אויס צו אונזערע פאַרדינסטפולע טוער, דייוויד און גאַסי זאַקים, צו דער בר־מצווה פון זייער אייניקעל סטוארט.

מיר ווינטשען דעם בר־מצוה בחורל, טאַטע־מאַמע, זיידע און באָבע און דער גאַנצער פאַמיליע פיל נחת.

אונזער טרעזשורער און עדבוק־מענעדזשער, דזשייקאָב קעטץ, אַוועק אין דער אייביקייט

אַן אומערוואַרטעט פאַרלוסט האָבען מיר געליטען דורך דעם טויט פון אונזער פאַרדינסטפולען טרעזשורער און עד־בוק־מענעדזשער, דעם זייער טיכטיגען מר. דזשייקאָב קעטץ, וועלכער איז דעם 1טען אָקטאָבער 1969 אַוועק אין דער אייביקייט.

מיר ווינטשען דער אלמנה, מרס. ראָזע קעטץ, די קינדער: סימור קעטץ און ליבי זאַלצמאַן, ווי אויך דעם ברודער, באַרני קעטץ, אַז זיי זאָלען מער פון קיין צער ניט וויסען און אין פיינעם אָנדענק פון דעם נפטר אַ טרייסט געפינען.

אַ פרייליכען פּסח

די „ביאַליסטאָקער רעליף סאָסייעטי" אין פּעטערסאָן ווינטשט אירע באַאַמטע, טוער און מיטגלידער, די לאַנדסלייט אין ניו־יאָרק און איבער דער גאַנצער וועלט און אַלע אידען אַ פריילעכען, כשר׳ען פּסח.

דייוויד פינקוס

ווילקאָמען, פריינט דושאָזה סלאָון

אונזער ליבער פריינט, דירעקטאָר און טוער, דזשאָזעף סלאָון, איז ווידער מיט אונז נאָך זיין דערהאָלונג פון קראַנקהייט, מיר דריקען אויס צו אים אונזער האַרציגען ווילקאָמען.

פריינט סלאָון, פון אונזערע וועטעראַנען, איז דער געוועזענער טשערמאַן פון „ביאַל. בראָדערלי לאָוו אַסס׳ן" און האָט פיל געטאָן פאַר אונז פּערזענליך און דורך דער אָרגאַניזאַציע. ער איז אויך אַ מיטגליד אין עקזעקוטיוו־באָארד פון „יונייטעד דזשואיש אַפּיל", וואו ער לייסטעט זייער פיל.

אין ליידען און אין פריידען איז מר. סלאָון מיט אונז. מיר ווינטשען אים, מרס. סלאָון און דער פאַמיליע געזונט און גליק.

שיקאַגאָ

פריידען און ליידען ביי אונזערע לאַנדסלייט

פאַר דעם לעצטען סעזאָן זיינען פאַרגעקומען פאַסירונגען, וועלכע שפּיגלען אָפּ דאָס לעבען און שאַפען אין אונזער אָרגאַניזירטער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט.

שמחות

מיר ווינטשען אַ האַרציגען מזל־טוב צו מרס. שאָו לכבוד איר נייעם אור־אייניקעל, ווי אויך צו מרס. רחל לענבערג לכבוד איר אייניקעל׳ס חתונה.

וואַרעמסטע מזל־טוב ברכות צו אונזער פאַרדינסטפולער סעקרעטאַרין, מרס. מינע וואַלאַך צו איר אייניקעל׳ס בר־מצוה.

דערביי באַגריסען מיר מרס. וואַלאַך צו איר צוריקקער פון אַ באַזוך אין מדינת־ישראל.

לאַנדסלייט אויף וואַקאַציע

מיר באַגריסען מרס. קושנער צו איר צוריקקער פון דער אידישער מדינה. אויך מעלדען מיר מיט פרייד, אַז אונזער טוערין, רבקה פערלמאַן, פאַרברענגט איצט אין מדינת ישראל.

אונזער אומדערמידליכער פרעזידענט פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב", איז־ראַעל מינעס, און זיין ליבע פרוי, פאַר־ווייללען אין לאָס אַנדזשעלעס. אונזערע חשובע טוער, מר. און מרס. שיינמאַן אוז מרס. גאַרבער זיינען פאַרריייזט אין פלאָרידע.

מיר ווינטשען זיי אַלעמען אַן אָנגענעמע וואַקאַציע און אַז זיי זאָלען קומען געזונט־טערהייט.

רפואה שלמה וואונטשען

מיר ווינטשען אַ שנעלע און פולקאָמע דערהאָלונג צו מרס. שאָו און אונזער פי־נאַנץ־סעקרעטאַרין, מרס. מיזער, וועלכע האָבען דורכגעמאַכט שווערע אָפּעראַציעס, און אונזער רעקאָרדינג־סעקרעטאַרין, פע־ני ראַקאַף, וועלכע קומט צו זיך פון אַ האַרץ־אַטאַקע, ווי אויך אונזער וויס־פּרע־זידענטין, מרס. טאַנקוס, וועלכע איז שוין אַ לענגערע צייט קראַנק.

מיר האָפען, אַז זיי זיין אַלע אַנדערע שוועסטער, וועלכע האָבען דורכגעמאַכט קראַנקהייטען, וועלען אויפגעריכט ווערען מיט פולקאָמען געזונט און קענען אָנגיין מיט דער גוטער אַרבעט אין אונזער אָוק־זילערי.

אונזערע פאַרלוסטען

מיר דריקען אויס אונזער מיטגעפיל און טרייסט צו דער פאַמיליע גראָפיעלד איבער דעם פאַרלוסט פון זייערע ליבע עלטערן, אונזערע געטרייע טוער, דזשו־ליוס און רבקה גראָפיעלד ע״ה. זאָלען זיי שוין מער פון קיין צער ניט וויסען, און אין דער גוטער אַרבעט פאַר אונזער אָרגאַניזאַציע זאָלן זיי אַ טרייסט געפינען.

אונזערע טעטיקייטען

טראָץ די שוערקייטען, שוואָכען געזונט, טיפען עלטער און אומאנגענעמע פאַסירונגען גייט אָן אונזער אָוקזילערי מיט דער אַרבעט. מיר שטיצען די ביאַ־ליסטאָקער האָום אין ניו־יאָרק, די לאַנדס־לייט אין ישראל, די נויטבאַדערפטיקע אין שיקאַגאָ. אונזערע מיטגלידער זיינען באַ־זוכט אויף אַ צופרידענשטעלענדיגען אופן, אונטער די שוועריקייטען, און מיר טוען דאָס בעסטע אָנצוהאַלטען דעם נאַ־מען, גייסט און טראַדיציע פון אונזער היימשטאָט ביאַליסטאָק.

אַ געזונטען, פרייליכען יום־טוב

די ביאַליסטאָקער אין שיקאַגאָ, מיטגלי־דער פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב", פון דער „לייזיס אָוקזילערי", לאַנדסלייט און פריינט ווינטשען דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ביאַל. ליידיס אָוקזילערי אין ניו־יאָרק, אַלע ביאַליסטאָקער אומעטום, מדינת־ישראל און כלל ישראל אַ פרייליכען, גע־זונטען און כשר׳ן פּסח.

ראָזע צוקערמאַן

נאָכבאַמערקונג פון רעדאַקציע:

מיר ווינטשען שוועסטער ראָזע צוקער־מאַן, פרעזידענטין פון דער ביאַליסטאָקער לייזיס אָוקזילערי אין שיקאַגאָ, אַ גלוב־גענע אָפּעראַציע, רפואה שלמה און נחת פון איר פאַמיליע.

ביי אונזערע לאַנדסלייט איבער אַמעריקע

מילוואָקי, וויסק.

אונזער „ביאַליסטאָקער בענעוואָלענט סאָסייעטי" אין מילוואָקי פֿאַרצייכענט וויכטיגע אַקטיוויטעטן.

אונזער היסטאָרישער יובילעאום-באַנקעט

זונטאָג אָוונט, דעם 28-טן דעצעמבער, 1969, איז אין „בית-עם צענטער" פֿאַרגעקומען דער טראַדיציאָנעלער יערלי-כער באַנקעט, וועלכער איז דאָס מאָל גע-ווען אַ היסטאָרישער צוזאַמענקונפט לכבוד דעם 30-טן יובל פון אונזער אָרגאַניזאַ-ציע.

טראָץ דעם קאַלטן וועטער און דער מורא צו גיין בייאַכט, איז דאָך צו דער אונטערנעמונג געקומען אַ פיינער עולם פון מיטגלידער און פרייַנט. עס איז אויך געווען אַ היפשע שטערונג וואָס פיל פון אונזערע מיטגלידער זיינען געווען פֿאַר-רייזט אין פלאָרידאַ.

אונזערע חשובע טויער, פֿרעזידענט מעקס שומאַכער און זיין פֿרוי, אונזער טרעזשורער, איידע שומאַכער, האָבען זיך באַצייטענס באַוואָרענט געגען דער מעג-ליכקייט פון אַ קלענערען באַזוך ווי אַלע יאָר און נאָך פֿאַר דעם באַנקעט זיינען זיי אַרויס אין שטאָט צו שאַפֿען פאָנדען פֿאַר אונזער אָרגאַניזאַציע.

גרויס קרעדיט פֿאַר דעם דערפֿאָלג קומט אויך אונזער געוועזענעם פֿרעזידענט און איצטיגען וויס-פֿרעזידענט, אַלעקס דאַרען און זיין חשובער פֿרוי, ראַשע ליבע דאַרען, ווי אויך אונזערע טויערינס, דאָרע טורעק און בעסי באַקסענבוים מיט איר מאַן דזשאָו, וועלכע האָבען טראָץ זייער שוואַ-כען געזונט געמאַכט אַלע אָנשטרענגונגען צו זיכערען אַ פינאַנציעלען דערפֿאָלג.

ביים באַנקעט איז געשאַפֿען געוואָרען אַ היפשע סומע געלט. פון די געזאַמעלטע פאָנדען האָבען מיר איבערגעשיקט אַ באַ-דייטענדען בייטראָג צו דעם „ישראל-עמוירדזשענסי-קאַמפּיין" לכבוד דעם 83-טען געבורטסטאָג פון אונזער פֿאַרדינסט-פולען טויער, דייוויד סיגעל, וועמען מיר ווינטשען לאַנגע יאָר און אַלדאָס גוטס. מיר האָבען אויך געשיקט אַ היפשע בייי-שטייערונג צו דער ביאַליסטאָקער לייי-קאָסע אין ישראל און מיר האָבען געגע-בען אַ באַדייטענדע סומע צו דעם ביאַליס-טאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו-יאָרק.

אונזער טויער, פרייַנט אַרטור פרענק, פֿאַרוואונדעט אין קריסינעלען אָנפֿאַל

אונזער חשובער ווייס-פרעזידענט און גענטרייער טויער, אַרטור פרענק, איז באַ-פֿאַלען געוואָרען דורך באַנדיטען אין מאָ-מענט ווען ער איז אַריין אין גאַראַדזש צו נעמען זיין קאַר אויפן וועג צו אַ מי-טינג פון אונזער סאָסייעטי. זיי האָבען פון אים פֿאַרלאַנגט די קאָר, און אייַדער ער האָט געהאַט אַ געלעגענהייט נאָכצוקומען זייער פֿאָדערונג, האָבען זיי אין אים אַריינ-געשאָסען אַ צאָל קוילען און אים ערנסט פֿאַרוואונדעט. ער איז אָפּגעפֿירט געוואָ-רען אין שפּיטאָל אין אַ קריטישען צו-שטאַנד, וואו ער איז געלעגען אַ געוויסע צייט. איצט דערהאָלט ער זיך אין הויז ביז מען וועט קענען באַזייטיגען די קוילען פון זיין קערפּער.

מיר ווינטשען פרייַנט אַרטור פרענק אַ רפואה שלימה.

די פֿרעמע פּובליצירט אונזערע אונטערנעמונגען

דער „פֿאַרווערטס" האָט אין דער שי-קאָגער אָפּטיללונג אָפּגעגעבען היפש פּלאַץ פֿאַר אונזער סאָסייעטי און ספּעציעל פֿאַר דעם לעצטענס דורכגעפֿירטען יערליכען באַנקעט. מיר דאַנקען האַרציק דער פֿאַר-וואַלטונג און רעדאַקציע פון „פֿאַרווערטס" אין ניו-יאָרק פֿאַר דער האַרציגער און פריינדליכער באַציאונג.

דזשאָן רובין

די רעדאַקציע פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע" ווינטשט אונזער קאָרעספּאָנדענט, פרייַנט דזשאָן רובין, אַ רפואה שלימה אין זיין קראַנקהייט, וואָס ער האָט לעצטענס דורכגעמאַכט.

פּעטערסאָן, נ. דזש.

אונזער „ביאַליסטאָקער רעליף סאָסיי-טי" אין פּעטערסאָן איז אָנגעגאַנגען מיט אירע מיטינגען און טעטיגקייטן, טראָץ דעם וואָס דער עולם וועלט עלטער, שוואַ-כער און שיטערער, און אַ צאָל טויער זיינען געווען פֿאַרהייזט אין פלאָרידע.

אונזער פֿאַרטרעטערשאַפט ביי די באָארד-מיטינגען פון דער האָום

טראָץ די טראַנספּאָרטאַציע-שוועריגקיי-טען און קאַלטע וועטערן זיינען מיר דאָך געווען פֿאַרטראָטן ביי די באָארד-מיטינ-גען פון דער אינסטיטוציע. אונזערע באַ-ריכטען זיינען אויסגעהערט געוואָרען מיט גרויס אינטערעס און אונזערע בייטראָגען האָבען זיך שטאַרק געמערקט אויף אַלע אַפּילס.

רפואה שלימה צו אונזערע טויער

מיר ווינטשען אַ רפואה שלמה אונזערע חשובע טויער: די פֿאַרדינסטפולע טשער-ליידי, מרס. ראָזע רובין, וועלכע איז געווען קראַנק אַ לענגערע צייט; אונזער פֿראָטע-קאָל-סעקרעטאַרין, אסתר אַראַנאָוויץ, וואָס ליידט אויך פון אַ פֿאַרלענגערטער קראַנק-הייט; מרס. ווייַנער, די ליבע פרוי פון אונזער טשערמאַן, ווילי‌אַם ווייַנער, וועלכע איז כראָניש צוגעשמידט צום בעט, און אונזערע טויער, מר. און מרס. סאל גאָלד און מר. פּאָול פֿאַרסאָן, וועלכע ערהויליען זיך פון קראַנקהייט אין דעם זוניגען וועטער פון פלאָרידע.

מיט באַגריסונגען זיינען אויפגעטראָטען: דער שרייבער פון די שורות; גדליה פיינסאָד; פּראָטאָקאָל־סעקרעטאַר פון „בית ביאַליסטאָק", אברהם דיין; אין נאָמען פון די זאָבלודאָוואָר, זלמן רעזניק; ברודער פון דעם עהרען־גאָסט, יצחק טשעסלער. עס זיינען דעקלאָמירט געוואָרען לידער פון דעם עהרען־גאָסט. אין דעם קינסט־לעריש פּראָגראַם האָבען זיך באַטייליגט: רעציטאַטאָר דאָדיע זאָבלודאָווסקי, קליניצקי־ווייזער און אַנדערע. צום שלוס האָבען שמואל און שרה טשעסלער געהאַלטען וואָרעמע רעדעס און זיך האַרציג געזעגענט מיטן עולם.

געסט פון אויסלאַנד

מיר האָבען אויפגענומען אַ צאָל ביאַליסטאָקער געסט פון אויסלאַנד: ישראל, אַמעריקע, מעקסיקע, אויסטראַליע א. אַ. וו. ספּעציעל אונטערשטרייכען מיר דעם באַזוך פון אונזער לאַנדספּרוי, סולי זשוראָפּאָלסקי פון רוסלאַנד, וועמען עס איז געלונגען צו באַקומען די דערלויבענישן אויף אַ באַזוך אין אַרגענטינע.

אונזער פּרויען־קאָמיסיע

עס קומט אַן עפּענטליכער דאַנק אונזער פּרויען־קאָמיסיע, וועלכע באַשעפּטיגט זיך מיט צוגרייטען אונזערע אונטערנעמונגען, באַזאָרגען דעם כיבוד און מאַכען אונזערע לאַנדסלייט און געסט פילען ווילקאָמען און היימליך.

40 יאָר „פּאָרבאַנד" און 12 יאָר „לאַ טעקסטיל"

ביידע יובילאָרען, דער „פּאָרבאַנד", צענטראַלע קערפּערשאַפט פון די ביאַליסטאָקער אין אַרגענטינע, און „לאַ טעקסטיל" קאָאָפּעראַטיוו, דער היימישער גמילות־חסדים פאַר לאַנדסלייט און פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס פאַר אַלע היגע און אויסלענדישע אידישע צוועקען און נויטען, וועלען אין יאָר 1970 זיין גרויסע בעלי־שמחה. דער „פּאָרבאַנד" וועט פאַרצייכענען 40 יאָר עקזיסטענץ און „לאַ טעקסטיל" — 12 יאָר עקזיסטענץ.

צו דער געלעגענהייט פון דעם פאָרשטייענדיגן היסטאָרישען צווילינג יום־טוב וועט אַרויסגעגעבען ווערען אַ ספּעציעלער נומער „ביאַליסטאָקער וועגען", און לאַנדסלייט, קאָלעגען־שרייבער פון איבעראַל ווערען געבעטען באַצייטענס אַריינצושיקען זייערע מאַנוסקריפּטען.

זאָל דער יאָר 1970 ברענגען אונז, אַלע ביאַליסטאָקער און אַלע אידען איבער דער וועלט געזונט און פרייד, שלום אין ישׂראל און איבערן גאַנצען ערד־קוגעל.

ביאַליסטאָקער כראָניק

די חנוכה־אונטערנעמונג

אַן אימפּאָזאַנטע חנוכה־פייערונג איז דורכגעפירט געוואָרען ביי די ביאַליסטאָקער אין „בית ביאַליסטאָק", אונטערן פאָרזיץ פון זלמן יעוורעיסקי, פאָרזיצער פון „ביאַליסטאָקער פאָראַנד", מיט פרייַנט יצחק טשעסלער, סעקרעטאַר פון דער קולטור־קאָמיסיע, אַלס גאָסט־רעדנער. עס זיינען געצונדען געוואָרען חנוכה־ליכט. אין קינסטלערישען פּראָגראַם האָבען זיך באַטייליגט צירל ציגאַן און זיין קאָפּעליע. עס איז געוויזען געוואָרען אַ ישׂראל־פילם.

אויפנאַמע פאַר די מאַוושאָוויסקי'ס, געסט פון דרום־אַפריקע

די ביאַליסטאָקער אין בוענאָס אירעס האָבען געגעבען אַ וואַרעמע אויפנאַמע פאַר די געסט פון אויסלאַנד, אונזערע לאַנדסלייט, חייקע און חיים מאַוושאָפּסקי פון יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפריקע.

די אויפנאַמע איז פּאָרגעקומען אונטערן פאָרזיץ פון זלמן יעוורעיסקי. מיט באַגריסונגען זיינען אויפגעטראָטען די טוער: גדליה פיינסאָד, סעקרעטאַר פון „פאָרבאַנד"; יצחק טשעסלער, סעקרעטאַר פון דער קולטור־קאָמיסיע; מאָטל אייזענשטיין און אַנדערע. דער קינסטלערישער פּראָגראַם איז דורכגעפירט געוואָרען דורך הערשל ציגאַן און זיין קאָפּעליע.

חיים מאַוושאָווסקי, געווען ראש־בית"ר אין פאָר־מלחמה־דיגען ביאַליסטאָק, האָט אויפגערגעפּען אַ לעבעדיגען גרוס פון דעם אידישען לעבען אין דרום־אַפּריקע בכלל און ספּעציעל פון אונזערע דאָרטיגע לאַנדסלייט.

בן ציון ברוקער

אונזער לאַנדסמאַן, מענדיל גאָלדמאַן, פון טאַשקענט באַגליקט מיט אַן ערשטען אייניקעל

מיר שיקען איבער אונזער האַרציגסטען מזל־טוב צו אונזער ליבען לאַנדסמאַן, דיכטער און דראַמאַטורג, מענדיל גאָלדמאַן פון טאַשקענט, אוזבעקיסטאַן, אַזיאַטיש סאָוועט־רוסלאַנד, און צו זיין פרוי, וועלכע זיינען באַגליקט געוואָרען מיט זייער ערשטען אייניקעל, אַ זונעלע, געבאָרען צו זייער באַגאַבטער טאָכטער, לושיא.

די מוטער פון קינד האָט, אגב, געווואונען דעם ערשטען פרייז אין אַ שאַך־קאָנטעסט און איז טיטולירט געוואָרען אַלס דער שאַך־טשעמפּיאָן פון דער פאָלקס־רעפּובליק פון אוזבעקיסטאַן.

מענדיל גאָלדמאַן, געווען מיטאַרבעטער און טעאַטער־קאָלומניסט פון „אונזער לעבען" אין ביאַליסטאָק, אונטער דער רעדאַקציע פון פּסח קאָפּלאַן, מחבר פון דעם לירישען טאָג־בוך פון אויסדערווייל־טע לידער „היימווויי", פּריז־געווינער פון „פּאָרווערטס" פאַר זיין ליד „האַרץ־איין, האַרץ־הויז, איז אַן אָפּטער מיטאַרבעטער פון אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע".

מיר ווינטשען די עלטערן פון קינד, דעם זיידע און דער באָבע, פיל נחת און גליק.

אונזער לאַנדסמאַן, יצחק עברי, נייער רעדאַקטאָר פון „הדואר"

מיר האָבען זיך דערוואוסט, אַז אונזער חשובער לאַנדסמאַן, יצחק עברי, איז אויפגענומען געוואָרען אַלס דער נייער רעדאַקטאָר פון דעם העברעאישער וואָכענשריפט „הדואר" אין ניו־יאָרק, און מיר באַגריסען אים צו זיין נייעם אַמט.

יצחק עברי, זון פון הרב ר' חיים יעקב מישקינסקי און אייניקל פון הרב ר' דוד פאַיאַנס זצ"ל, איז אַ באַרימטער שריפּטשטעלער, רעדיאָ־קאָמענטאַטאָר און מומחה אין דער העברעאישער שפּראַך און אין רעדאַקציאָנעלער אַרבעט.

רעדאַקטאָר, פּסח קאַפּלאַן ע"ה, און אירע מיטאַרבעטער אין דער תקופה פון יאָר 1914 ביז 1939.

אויסטראַליע

טרויער־אַקאַדעמיע צום 26־טן יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק

זונטאָג, דעם 24סטן אויגוסט, 1969, איז אין מעלבורן פאַרגעקומען אַן אימפּאָזאַנטע טרויער־אַקאַדעמיע צום 26־טן יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק, פאַררופּען פון דער אַרגאַניזירטער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין שטאָט.

די אזכרה־פאַרזאַמלונג איז דורכגעפירט געוואָרען אונטער דעם פאָרזיץ פון אונזער לאַנדסמאַן, פּ. אַלבערט, סעקרעטאַר פון „ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד", וועלכער האָט געגעבען אַ כראַנאָלאָגישען איבערבליק פון דער קאָטאַסטראָפע. אַלס גאַסט־רעדנער איז אויפגעטראָטען פריינט י. לעוויטאַן, וועלכער האָט געזופּען אַנצוהאַלטען דעם נאָמען פון ביאַליסטאָק און די גייסטיגע ירושה פון די קדושים.

חזן א. שוואַרץ האָט געמאַכט די אזכרה. די יוגענטליכע שילערין, אביבה אָסטראָבורסקי, האָט רעציטירט „יזכור", און מאַרק מיאָדאָוניק האָט רעציטירט „טרעפּלינקע" פון דיכטער זוסמאַן סעגאַלאָוויטש און געזונגען „רבקה'לע די שבת'דיגע" פון פּסח קאַפּלאַן.

אַן ענליכע טרויער־אַקאַדעמיע איז אויך פאָרגעקומען דעם זעלבען טאָג אין „סערפערס פאָראַדייז", אויף דער איניציאַטיוו פון פריינט ל. ווייַנשטיין.

צווישען דעם עולם האָבען זיך ספּעציעל געמערקט די ביאַליסטאָקער טויער: איזי און ראָזאַ קאַרנאַן, וויצע־פאָרזיצער פון „ביאַליסטאָקער צענטער", פיליפּ בלאָך, דזשעק לעדערמאַן און הערי בערק. גאַסט־רעדנער איז געווען פריינט יצחק רובינשטיין. דער רב פון סידני, הרב גאַטשאַה, האָט געמאַכט די אזכרה און דער גאַנצער עולם האָט געזאָגט קדיש.

אַ באַזונדער דאַנק קומט די פריינט י. בראונער און ח. בערק פאַר זייער צוגרייטונג פון יזכור־אָוועלעך און פאַרשאַפען די סימבאָלישע יזכור־ליכט.

אונזערע ביאַליסטאָקער אין אַרגענטינע

פון יצחק גרינצווייג
סעקרעטאַר פון דער קאָאָפּעראַטיוו „לאָ טעקסטיל" אין בועמאָס איירעס

פאַר דעם פאַרגאַנגענעם סעזאָן האָבען מיר צו פאַרצייכענען וויכטיגע אַלגעמיינע געזעלשאַפטליכע, לאַנדסמאַנשאַפטליכע און קולטורעלע פאַסירונגען בייַ אונזערע ביאַליסטאָקער אין אַרגענטינע.

ביאַליסטאָקער פאַרטרעטער בייַ דעם 55־יאָריגען יובילעאום פון דער „אידישער צייטונג"

זונטאָג, דעם 16טן נאָוועמבער, 1969, איז אין בועמאָס אייראָס געפייערט געוואָרען דער חנוכת־הבית פון דעם נייעם אייגענעם בנין פון דער „אידישער צייטונג" אין בועמאָס־אייראָס, וועלכע איז אַ טריבונע פון דעם געדרוקטען אידישען וואָרט אין לאַנד און גיט אויפמערקזאַמקייט אַלע לאַנדסמאַנשאַפטען, איינגעשלאָסען אונזערע ביאַליסטאָקער, אַלס חשובען חלק פון ישוב.

די ביאַליסטאָקער זיינען ביים יום־טוב געווען פאַרטרעטען דורך דעם שרייבער פון די שורות און אונזער לאַנדסמאַן, שמואל טשעסלער, שריפטשטעלער, פּעדאַגאָג און רעדאַקטאָר פון די „ביאַליסטאָקער וועגען".

פּירמאַכער ביאַליסטאָקער יובילעאום

מיר האָבען מיט גרויס פאָמפּ און פּאַראַד געפייערט אונזער „ביאַליסטאָקער פּירלינג": דעם פּירפּאַכען יובילעאום פון 39 יאָר „ביאַליסטאָקער צענטער", 11 יאָר קאָאָפּעראַטיוו „לאָ טעקסטיל", 3 יאָר „בית ביאַליסטאָק" און די דערשיינונג פון 21־טן נומער פון די „ביאַליסטאָקער וועגען".

מיט באַגריסונגען זיינען אויפגעטראָטען: גדליה פיינסאָד, סעקרעטאַר פון „ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד"; דער שרייבער פון די שורות; אונזער וויכטיגער טוער, הירש טריוואָקס; וויצע־פאָרזיצער פון דער קאַרדאָבער קהילה, אונזער לאַנדסמאַן אברהם וויטקעס; אַ פאַרשטייער פון גראָדנער פאַרבאַנד, איזיק נאָוויק; רעדאַקטאָר פון די „ביאַליסטאָקער וועגען", שמואל טשעסלער; די טוערין שרה טורעק; פאַרטרעטערין פון דער פרויען־דיוויזיע, סאָפיע גרודסקי; סעקרעטאַר פון דער קולטור־קאָמיסיע, יצחק טשעסלער, און אַנדערע. די אונטערנעמונג איז פאַרגעקומען אונטער דעם פאָרזיץ פון זלמן יעוורעיסקי, פאָרזיצער פון „פאַרבאַנד". אין קינסטלעריישען פּראָגראַם האָבען זיך באַטייליגט: רבקה קליניצקאַ, לעאָן וויינער, שלמה גראָסמאַן און הערשל ציגאַן מיט זיין קאַפּעליע.

20־טער יאָרצייט פון אונזער דיכטער זוסמאַן סעגאַלאָוויטש ע"ה

צום 20־טן יאָרצייט פון אונזער לאַנדסמאַן און דיכטער, זוסמאַן סעגאַלאָוויטש ע"ה, איז אין „בית ביאַליסטאָק" דורכגעפירט געוואָרען אַ ספּעציעלע טרויער־אַקאַדעמיע אונטער דעם פאָרזיץ פון פריינט שמואל טשעסלער און מיט דעם באַרימטען זשורנאַליסט און אַראַטאָר, שמואל ראָזשאַנסקי, אַלס גאַסט־רעדנער. אין קינסטלעריישען פּראָגראַם האָבען זיך באַטייליגט: יצחק טשעסלער, דער רעציטאַטאָר דאָדיע זאַבלודאָווסקי און שרה אַלטער, וועלכע האָבען רעציטירט און גענגען שאָפונגען פון דעם גרויסען נפטר.

ביאַליסטאָקער פון אַרגענטינע ביים קולטור־קאָנגרעס אין ניו־יאָרק

צום דריטען וועלט־צוזאַמענפאָר פון אידישען קולטור־קאָנגרעס אין ניו־יאָרק איז דער אידישער ישוב אין אַרגענטינע, צווישען אַנדערע, אויך געווען פאַרטרעטען דורך אונזער לאַנדסמאַן, שמואל טשעסלער און זיין ליבער פרוי, וועלכע איז אויך טעטיג אין „איווא" און איז אַקטיוו אַלס סעקרעטאַרין פון אונזער פרויען־קאָמיסיע.

אָפּשייד־אָוונט פאַר די טשעסלערס

צום אָפּפאָר פון אונזערע לאַנדסלייט און טוער, שמואל און שרה טשעסלער, אַלס דעלעגאַטען צום אידישען קולטור־צוזאַמענפאָר אין ניו־יאָרק, איז דורך אונזערע לאַנדסלייט געגעבען געוואָרען לכבוד דעם פאָרפאָלק אַ האַרציגער אָפּשייד אונטער דעם פאָרזיץ פון פריינט זלמן יעוורעיסקי.

צאָל דעלעגאַטן. אַמעריקע איז געווען פֿאַרטראָטן דורך די אַביטוריענטן: ידידיה האַמבורג, מיטגליד פון דעם דירעקטאָרען־באָרד פון דער אינסטיטוציע, ציוניסטישער טוער, וועלכער האָט באַגריסט אין נאָמען פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער און דער אָרגאַניזירטער לאַנדסמאַנשאַפט אין די פֿאַראייניקטע שטאַטן; מיטגליד פון דירעקטאָרען־באָרד פון ביאַליסטאָקער צענטער, אָסקאַר בראַמסאָן; דזשוליוס י. לעווין; רחל אדאשקא; בראָנטשע וויינמאַן.

דעם מוזיקאַלישען פּראָגראַם האָבען דורכגעפֿירט געוועזענע מיטגלידער פון דעם אַמאָליגען ביאַליסטאָקער אָרקעסטער ביי דער העברעאישער גימנאַזיע, צוזאַמען מיט אַ טייל פון דעם אָרקעסטער פון פייער־בריגאַדע אין רמת־גן.

א רירענדער מאָמענט האָט זיך אָפּגעשפּילט ביי דער באַגעגעניש צווישען די מנהלים פון דער גימנאַזיע: דר. כהן און מר. רכבי (ראַקאָוויצקי), דעם לערער אורינאָווסקי און זייערע געוועזענע תלמידים, איצט צעשפּרייט איבער דער גאָרער וועלט. מען האָט זיך אַרומגעכאַפּט, געהאַלזט און געקושט, אַן אמת׳ער קיבוץ־גלויות פון דער ביאַליסטאָקער העברעאישער קולטור און אירע טרעגער אין ישראל און אין די תפוצות נאָך אַ צעשיידונג פון העכער 30 יאָר.

א פייערליכע אויפנאָמע פאָר די דעלעגאַטן איז אויך געגעבען געוואָרען דורך דעם „ארגון יוצאי ביאליסטוק" אין דער העברעאישער גימנאַזיע „תיכון ד׳", וועלכע האָט אַדאָפּטירט דעם ביאַליסטאָקער נאָמען. דער צוזאַמענקונפט איז פאָרגעקומען פון דעם 21־טען אָקטאָבער אונטער דעם פאָרזיץ פון זלמן ירושלמי, יושב־ראש פון „ארגון", און באַקאַנטען כלל־טוער און פיהאָנטראָפֿ מיט דעם אָנטייל פון דעם וויצע־מעיאָר פון תל־אביב, אדוו. צבי קלעמענטינאָווסקי, און אַנדערע אָנגעזעענע ביאַליסטאָקער פֿערזענליכקייטן אין דער מדינה.

מיט רעדעס זיינען אויפגעטראָטן דער פֿאָרלאָמענט־מיטגליד, יוסף סערלין; אַדוו. צבי קלעמענטינאָווסקי, דער גרויסער מלומד, אריה לייב פּאַיאַנס און אַנדערע.

מר. גדעון לב־ארי, פון דער ראַדיאָ־סטאַנציע „קול ישראל", האָט געגעבען די תלמידים־דעלעגאַטן אַן אינטערוויו אויף די לופט־כוואַליעס, וואָס איז דערנאָך אין בערגעגעבען געוואָרען צום פּאָלק אין אַ טראַנסמיסיע איבערן גאַנצען לאַנד. עס איז אויך דורכגעפירט געוואָרען אַ בילדער־אויסשטעלונג לזכר דער פאָרשניטער נער ביאַליסטאָק און אירע אומגעבראַכטע אידן.

אַלע רעדנער האָבען זיך אָפּגעשטעלט אויף ביאַליסטאָק, אַלס די וויגעלע פון ציוניזם, חלוציות און העברעאישער קולטור און שפּראַך.

מיט שטאָלץ דערמאָנען מיר אַ צאָל פירער פון דער מדינה אויף פֿאַרשיידענע געביטן, וועלכע זיינען אַביטוריענטן פון דער ערשטער העברעאישער גימנאַזיע אין ביאַליסטאָק, ווי: פֿאַרלאָמענט־מיטגליד, יוסף סערלין; אדוו. צבי קלעמענטינאָווסקי; נטע קאָפּלאַן, הויפּט־אינזשיניער פון פּאָרט אַשדוד; שמואל שמיר ליפשיץ, שטאָט־אינזשיניער פון כפר־סבא; שמואל וויסאָצקי, בוכהאַלטער פון דער ישראל־אָפּטיילונג פון „דזשענעראַל מאָטאָרס"; דר. צפרוני, הויפּט־דאָקטאָר פון „בית־חולים" אין צפת און דאָקטאָר פון „הדסה" שפּיטאָל אין ירושלים, און עלנד, פון די הויפּט־פיגורען אין דער ישראל־אַרמיי „צה״ל", וואו ער איז דער הויפּט־אויפּזעער פון חיל הנדסה; אברהם־לייב פּאָיאַנס, נאכומאָווסקי, פּלאָווסקי, פישמאַן און אַנדערע, וועלכע צייכענען זיך אויס אין זייערע צווייגען פון אַרבעט און דינסט פאָר פאָלק און לאַנד.

דער יום־טוב פון 50 יאָר ביאַליסטאָקער העברעאישע גימנאַזיע איז געווען אַ קאָלירפולע מאָניפעסטאַציע פון „נצח־ביאַליסטאָק", אַ שמחה של מצוה פון „ביאַליסטאָק של מעלה", וועלכע איז היינט אַ וויכטיגער פאַקטאָר אין דעם לעבען פון ישראל און פון די תפוצות.

ביאַליסטאָקער אָנטייל אין דעם וועלט־צוזאַמענפאָר פון די קאַצעטלער

אין די טעג פון דעם 8־טען ביז דעם 12־טען מערץ, 1970 איז אין ירושלים פאָרגעקומען אַ וועלט־צוזאַמענפאָר פון אידישע קאַצעטלער און קעמפער געגען די נאַציס, צו דער גלעלגענהייט פון דעם 27־טען יאָרטאָג פון דעם אויפשטאַנד אין וואַרשעווער געטאָ און 22־טען יאָרטאָג זיינט דער גרינדונג פון מדינת ישראל.

אין אָרגאַניזיר־קאָמיטעט זיינען געווען איינגעשלאָסען: ש. (סטעפאַן) גראַיעק, דר. מ. דוואָזשעצקי און אונזער אייגענער ביאַליסטאָקער דינאַמישער טוער, פּסח בור־שטיין, וועלכער איז דער וויצע־פּאָרזיצער פון דעם וועלט־פאָרבאַנד פון אידישע קאַצעטלער.

א גרויסער עולם פון דעלעגאַטען פון דער גאַנצער וועלט איז געקומען צו דעם צוזאַמענפאָר, וואו עס זיינען אָנגענומען געוואָרען באַשלוסען צו קאָנסאָלידירען אַלע לעבען־געבליבענע אידישע קאַצעטלער אין אַרגאַניזירטען פראָנט און צו פאָרפּיקסירען אין דער געשיכטע און אין אונזער אַלעמענס געדענעניש די היסטאָרישע יאָרן פון קאַמף און אומקום און דעם אידישען מוט אין דעם גרויזאַמען געראַנגעל. עס איז געשוואָרען געוואָרען „ניט צו פאַרגעסען און ניט צו פאַרגעבען" און וויטער צו בויען אידיש לעבען אין ישראל און אין די תפוצות, אַלס ענטפער צו דעם טייוועלס פאַרשווערונג געגען אידיש פאָלק און לאַנד.

אינסטיטוט צו פאָראייביגען דעם אָנדענק פון דער אידישער פּרעסע אין די תפוצות

אין מדינת ישראל איז געגרינדעט געוואָרען ביים וועלט־פאָרבאַנד פון אידישע זשורנאַליסטען אין ישראל אַן אינסטיטוט צו פאָראייביגען דעם אָנדענק פון דער פאָרניכטעטער אידישער פּרעסע אין די אָפּגעווישטע גלות־לענדער. עס איז געשאַפען געוואָרען אַ קאָמיטעט מיט משה רון, באָרימטען שריפטשטעלער און סעקרעטאָר פון דעם ליטעראַטען־און זשורנאַליסטען־פאָראיין אין תל־אביב, אַלס געזעלשאַפטלעכער סעקרעטאָר פון דעם קאָמיטעט.

דער אינסטיטוט האָט זיך געשטעלט אַלס ציל אַרויסצוגעבען אַ ווערק אין אַכט בענדער, וואָס זאָל זיין אַ דענקמאָל פאָר דער אָמאָליגער אידישער פּרעסע און זשורנאַליסטיק אין די לענדער, וואו אידיש לעבען איז פאַרווישט געוואָרען, ווי אויך אין אַנדערע לענדער איבער דער בריטער, גאָרער וועלט.

אונזער רעדאַקציע איז אינגעלאַדען געוואָרען צו מאַכען אַ בייטראָג צו דער מאָנומענטאָלער אויסגאַבע, דורך צושטעלען אַ מאַנאָגראַפּיע איבער דער צייטונג „אונזער לעבען", וואָס איז יאָרענלאַנג דערשינען אין ביאַליסטאָק, איר גרינדער און

מיט אונזערע ביאַליסטאָקער איבער דער וועלט

ישראל

(קאָרעספאָנדענץ)

פון אברהם שייקעוויטש

ביאַליסטאָקער ביים רודער פון פאָלק און לאַנד

אונזערע לאַנדסלייט האָבען זוכה געווען, אַז זיי זיינען אָנפאָרטרויט געוואָרען מיט וויכטיגע עפענטליכע אַמטען, אַלס לייטענ־דע פיגורען ביים סאַמע רודער פון מדינת ישראל.

מיר פאַרצייכענען מיט שטאָלץ און פרייד, אַז אונזערע ביאַליסטאָקער זיינען אין אַן אָנגעזענער צאָל פאַרטראָטען אין דער כנסת (פאַרלאַמענט) ווי אויך אין די מוניציפאַליטעטען און שטאָט־ראַטען פון די גרעסטע שטעט אין לאַנד.

יוסף סערלין

ביי די לעצטע וואַלען איז אונזער חשובער בן־עיר, דער וועטעראַן פון די אידישע פאַרלאַמענטאַריער, יוסף סערלין, וועלכער איז נאָך דערווייל גע־וואָרען צו דער ערשטער כנסת מיט 21 יאָר צוריק, וויידערדערווייל גע־וואָרען אין דער היינ־טיגער כנסת און דערצו דערהויבען גע־וואָרען צום אַמט פון וויצע־פאַרזיצער פון ישראל׳ס פאַרלאַמענט.

די לעגענדאַרע ביאַליסטאָקער העלדין, די פירערין פון דער „פאַרטיזאַנקע", פון די הויפט־אַרגאַניזאַטאָרין פון דער אונ־טערערדישער ווידערשטאַנד ־ באַוועגונג אונטער דער היטלעריסטישער אָקופאַציע

חיה גראָסמאַן

אין ביאַליסטאָק, חייקע גראָסמאַן, איז דערווייל געוואָרען אַלס מיטגליד פון דער כנסת אויף דער ליסטע פון דער אַרבע־טער־פאַרטיי „מערך". חייקע האָט אָנטייל געהאַט אין דעם אויפשטאַנד פון ביא־ליסטאָקער געטא. זי איז אויך די פאַר־פאַסערין פון אַ וויכטיג ווערק איבער דעם אויפשטאַנד אין ביאַליסטאָק, כדאי צו באַ־מערקען, אַז חייקע איז די שוועסטער פון מרים בורשטיין און שוועגערין פון אונזער ווירדיגען טוער, וויצע־פאַרזיצער פון אי־דישען אַלוועלטליכען קאָנגרעס ־ פאַר־באַנד, רעדנער און שרייבער, פּסח בור־שטיין.

אונזער חשובער בן־עיר, דער געוועזע־נער לעצטער ראש־הקהל פון דער פאַר־מלחמה׳דיגער ביאַליסטאָק, אַדוו. צבי קלעמענטינאָווסקי, און אייגער פון די פי־רער פון „ארגון יוצאי ביאַליסטוק" און פון דער ביאַליסטאָקער ליי־קאָסע אין ישראל, איז דערווייל געוואָרען אַלס ווי־צע־מעיאָר פון תל־אביב, וואו ער וועט אויספירען די פונקציעס פון דער מעדי־צינישער אָפּטיילונג, וואָס גיט אַכטונג אויף די שפּיטאָלען, אַמבולאַטאָריעס און אַנדערע אָנגענטורען פאַר דעם געזונט פון דער באַפעלקערונג.

פיל אַנדערע ביאַליסטאָקער זיינען דער־ווייל געוואָרען אין זייערע מוניציפּאַלי־טעטען אין פאַרשיידענע שטעט און גע־גענטען פון לאַנד.

מיר האָבען געהערט, אַז אַדוו. צבי קלע־מענטינאָווסקי איז לעצטענס געווען אין

אַדוו. צבי קלעמענטינאָווסקי

שפּיטאָל און מיר ווינטשען אים אַ רפואה שלמה.

---

50 יאָר ביאַליסטאָקער העברעאישע גימנאַזיע פאַרצייכענט ביי פייערונג

די העברעאישע גימנאַזיע אין ביאַליס־טאָק, די ערשטע פון דעם מין אין שטאָט, איז געגרינדעט געוואָרען אין יאָר 1919 און האָט עקזיסטירט ביז 1939 — דעם יאָר פון דער אָקופּאַציע דורך די היטלע־ריסטישע מערדער. צווישען די גרינדער פון דער גימנאַזיע זיינען געווען די פאַר־דינסטפולע ביאַליסטאָקער כלל־טוער און בויער פון דער העברעאישער קולטור: מענדל קאַפּלאַן, דר. מ. קאַצענעלסאָן, ליפּע פּאַט, ל. כהנא און דר. משה זימאַן. די גימנאַזיע האָט אַרויסגעגעבען פיל אָביטו־ריענטען, וועלכע שפּילען אַ וויכטיגע ראָל אין דעם לעבען פון דער אידישער מדינה ווי אויך אין אַנדערע לענדער.

דער איצטיגער 50־טער יובל פון דער גימנאַזיע איז געפייערט געוואָרען דורך אַ וועלט־צוזאַמענפאָר פון די אָביטוריענטען און איז פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ יום־טוב פון „ביאַליסטאָקער פאַר העברעאי־שען וואָרט און קולטור". די פייערונג איז דורכגעפירט געוואָרען דעם 19־טען אָקטאָבער, 1969, אין זאַל פון „ועד למען החיל" אין תל־אביב. דער אָרגאַניזיר־קאָ־מיטעט פון דער פייערונג האָט איינגע־שלאָסען: נתן קאַפּלאַן, איינעם פון די זין פון מענדל קאַפּלאַן, מיטגרינדער פון דער גימנאַזיע, מר. סוכאָוואָלסקי, יוסף אַראָן (כוואיניק פון ביאַליסטאָק) און מיכאל על־קעס. פון אויסלאַנד זיינען געקומען אַ

ערשטער ביאַליסטאָקער גרופּען-טור אין ישראל אַ היסטאָרישע געשעעניש

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אַלוועלטליכען ביאַליסטאָקער צוזאַמענפאָר אין תל-אביב אין די טעג פון דעם 27טען ביז דעם 30טען מאי 1970, האָט אונזער ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו-יאָרק אָרגאַניזירט אַ לאַנדסמאַנשאַפטליכען גרופּען-טור קיין מדינת ישראל אויף צוויי וואָכן, פון דעם 25טען מאי ביז דעם 8טען יוני. דאָס איז דער ערשטער טור פון דעם סאָרט און כאַראַקטער.

מיר האָבען וועגען דעם טור אַרויסגעשיקט בריוו צו אַלע אונזערע מיטגלידער צוזאַמען מיט קופאָנען פאַר דעפּאָזיטס און רעזערוואַציעס און אויך געמאַלדען וועגען דער עקסקורסיע פיל מאָל אין דער פּרעסע.

די עקסקורסיע וועט אַראַנזשירט דורך אונזער חשובער לאַנדספּרוי, רבקה ראָזענטאָל, פון דער ביאַליסטאָקער רייזע-אַגענטור, וועלכע פירט אונזערע לאַנדסלייט איבער דער גאָרער וועלט — און וועט פאָרקומען אויף אַן "אל-על"-עראָפּלאַן, וואָס וועט אָפּפליען פון ניו-יאָרק מאָנטאָג, דעם 25טען מאי און אָנקומען אין תל-אביב צומאָרגענס. באָסעס וועלען אָפּווארטען די פּאַסאַזשירען בייַם לופט-פעלד אין לוד און אָפּפירען די געסט צו דעם באַשטימטען האָטעל אין תל-אביב. דער טור זעט פאָרויס די לופּטע-רייזע הין און צוריק, אינקלוסיוו טרינקגעלט אין ערשט-קלאַסיגע האָטעלען אין תל-אָביב און איבערן לאַנד, צוויי מאָלצייטען אַ טאָג, באַזוכען איבער מדינת ישראל אין עיר-קאָנדישאַנעד באַסעס מיט ענגליש-רעדענדיקע וועגווייזער און אַנדערע באַקוועמליכקייטען און שליסט אין אַלע אָפּצאָלען, טיפּס א.אַ.וו. פאַר אַן פאָרויס-באַצאָלטען איינמאָליגען באַטרעף פון 700 דאָלער אַ פערזאָן.

אַ דעפּאָזיט פון 100 דאָלער אַ פערזאָן איז נויטיג צו מאַכען באַצייטענס די רעזערוואַציע פאַר דעם טור. צו די אַלע, וועלכע האָבען זיך שוין געמאַלדען און איינגעצאָלט די דעפּאָזיטס, זיינען אַרויסגעשיקט געוואָרען בראָשורען מיט אַ גענויען רייזע-פּלאַן (איטינעראַרי).

די רעגיסטרירטע פּאַסאַזשירען וועלען באַקומען גענויע אינסטרוקציעס וועגען אַלע אָנגעלעגענהייטען, פאָרמאַליטעטען, באַגאַזש א.אַ.וו., וואָס זיינען פאַרבונדען מיט דעם טור.

אַראַנזשיר-קאָמיטעט פון דעם ביאַליסטאָקער קאָנווענשאָן-טור אין ישראל

וועגען וויייטערדיגע איינצעלהייטען, פאָרמאַליטעטען אין רייזע-אינפאָרמאַציעס קען מען זיך וועגדען שריפטליך, אָדער טעלעפאָניש אין אָפיס פון אונזער ביאַליסטאָקער רייזע-אַגענטור:

FIRST BIALYSTOKER CONVENTION TOUR TO ISRAEL—A HISTORIC VENTURE

In connection with the Bialystoker World Convention in Israel, scheduled for May 27 to 30, 1970, our Bialystoker Center is launching a Group Tour to Israel for a period of 2 weeks. This is the first historic excursion of such kind and is set for a 2-week period, May 25 to June 8.

We have mailed a circular letter about this Tour to our members with a coupon therein for a deposit and reservation, if they desire to join. We have also publicized this Project in the press.

The Tour was arranged in cooperation with our Bialystoker kinslady and travel agent, Mrs. Rebecca Rosenthal and provides a non-stop air-flight on an "El Al" Jet forth and back. The plane will leave New York on Monday, May 25 and arrive in Israel next day. The Tour includes a package-deal of the air-flight, first-class hotels, 2 meals a day, sightseeing throughout Israel in air conditioned buses with English-speaking guides, tips and all incidentals for only $700.00 dollars per person, a special discount given to our Institution.

A deposit of $100.00 is required to make a reservation for the Tour. Those who have already announced their participation and remitted their deposits, received in the mail a detailed itinerary brochure for the entire duration of the Tour.

All registered passengers will receive at the time due all necessary information about formalities, luggage and other particulars.

In the pleasant anticipation of your company in the Tour to spend together 2 impressive weeks in Israel in good health, we conclude,

Sincerely yours,

Arrangements Committee of the Bialystoker Convention Tour to Israel

Information and details about the tour may be obtained by writing to or phoning the office of our:

***Bialystoker Convention Tour to Israel* at the BIALYSTOKER CENTER**

228 East Broadway, New York, N. Y. 10002 • GR 5-7755

***Bialystoker Travel Agent*, MRS. R. ROSENTHAL TRAVEL BUREAU**

"Forward" Building, Room 606 • 175 East Broadway, New York, N. Y. • OR 4-3382-3, or 4-3319

מיט ביאַליסטאָקער אין אונזער „היים" און אין דער וועלט

(באַגעגענישען און אויפנאַמען פאַר געסט אין אונזער „היים")

פון איסאַק ריבאלאָווסקי

גענעראַל־סעקרעטאַר פון ביאַל. צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל

אויף מיין גורל פאַלט אויס געווינליך די אָנגענעמע אויפגאַבע צו געבען דעם ערשטען „שלום עליכם", באַגעגענען מיט אַ האַרציגען ווילקאָמען און וואַרעם אויפנעמען געסט פון לאַנד ווי אויך פון אויס־לאַנד צוליב מיין אַמט און קאָמפּעטענץ אין דער אינסטיטוציע, און די פונקציע פאַרשאַפט מיר שטענדיג אַן אמת'ען נחת רוח.

דורך דעם פאַרגאַנגענעם סעזאָן האָבען מיר געהאַט אַ צאָל אָנגעזעענע געסט. צו דער געלעגנהייט פון דעם דריטען וועלט־צוזאַמענפאָר פון דעם אידישען קולטור־קאָנגרעס אין ניו־יאָרק האָבען מיר האַר־ציג אויפגענומען די חשובע דעלעגאַטען:

ישראל חדש, רעדאַקטאָר פון דער וואָ־כענשריפט „אידישע צייטונג" אין תל־אביב און נאָענטער פריינט פון די ביאַ־ליסטאָקער אין תל־אביב, גרינדער און פאָרזיצער פון דעם ליטעראַרישען קרייז „המשך", פאַרלעגער און אַרויסגעבער פון שלום עליכמ'ס ווערק און פון שניאור'ס קלאַסישען ווערק „גח פאַנדרע". ער האָט באַזוכט אונזער בילדינג, געזען און באַ־וואונדערט אונזער אַרבעט און צוגעזאָגט שרייבען אַ ספּעציעלען אַרטיקעל וועגען אונז אין זיין צייטנג.

הרב יהשע גראָדזיצקי, ראש־ישיבה פון דער „ביאַליסטאָקער ישיבה" אין ירושלים, צו־גאַסט אין אַמעריקע אין די אינטערע־סען פון דער ישיבה.

משה וואָלדמאַן, אָנגעזענער שרייבער אין „דאָס אידישע וואָרט" אין פּאַריז, וועלכער האָט אויך געמאַכט אַ שפּאַציר איבער אונזער בילדינג און צוגעזאָגט צו באַשרייבען אונזער אינסטיטוציע אין דעם פּרעסע־אַרגאַן, מיט וועלכען ער איז פאַר־בונדען.

דר. ישראל קאַרץ פון מאַנטעווידעאָ, אַ פריינט פון אונזערע לאַנדסלייט, ישראל און ליזאַ באבקעס, און אָנגעזעענער פּרא־פעסיאָנאַל און קולטור־טוער אין לאַנד. ער האָט געזען אונזער בילדינג, געריידט מיט די אייגנווינער און איז באַגייסטערט גע־ווארן פון אונזערע דערגרייכונגען.

שמואל טשעסלער

שרה טשעסלער

שמואל און שרה טשעסלער פון בוענאָס איירעס, אַרגענטינע, וועלכע זיינען אויך געווען אונזערע עהרען־געסט ביי אַ מי־טינג פון אונזער באַאַרד אָוו דירעקטאָרען און דאָרט אויפגעטראָטען מיט רעדעס. שמואל טשעסלער איז רעדאַקטאָר פון די „ביאַליסטאָקער וועגען", ער איז אויך אַן אָנגעזעענער דערציער און פרוכטבאַרער שרייבער און דיכטער.

אברהם ליס, גלענצענדער שרייבער און מחבר פון וויכטיגע ווערק, פאַרוואַלטער פון דעם „שלום־עליכם־הויז" אין תל־אביב און דער „מאַמע־לשון" קאָמענטא־טאָר אויף דער „קול ישראל"־ראַדיא סטאַנציע אין דער אידישער מדינה. פריינט ליס האָט אונז באַזוכט, געמאַכט אַ שפּא־ציר איבער אונזער איבערגעבויטען בנין און אויסגעדריקט באַגייסטערונג פאַר אונ־זער ארבעט. דער גאַסט דרוקט זיך אין דער „ביאַליסטאָקער שטימע" פון צייט צו צייט און ער איז לעצטענס באַזונדערס פּאָפולער געוואָרען דורך זיין וואָגיגען ווערק „אין זכות פון וואָרט".

חזן מרדכי פורמאַנסקי, אָנגעקומען פון בוענאָס איירעס, אַרגענטינע, אויף אַ גאַסטראָל דאָ אין לאַנד; אויפגעטראָטען ביי אונזער 27־טען יזכור־אָוונט מיט גרויס דערפאָלג, ווי אויך אויף דער „פאָר־ווערטס"־שטונדע פון דער היגער ראַדיא־סטאַנציע „דאָבעליו־אי־ווי־די". די פּרע־סע האָט דאָ וועגן אים געגעבען וואַרעמע רעצענזיעס. חזן פורמאַנסקי איז איינער פון אונזערע ביאַליסטאָקער עמוד־קינסט־לער, וועלכע האָבען איבערגעלעבט דעם גרויסען חורבן.

פּסח בורשטיין, דעלעגאַט פון אַנטי־נאַצי־קאָנפערענץ אין אַמסטערדאַם

אונזער חשובער מיטאַרבעטער, פּסח בורשטיין, וועט ענדע מאַי פאַרטרעטען די קאַצעטלער אין ישראל ביי דער קאָנפע־רענץ פון אינטערנאַציאָנאַלען פאָרבאַנד פון אַנטי־נאַצי קעמפער און געגנער פון פאַשיזם, וואָס וועט פאָרקומען אין אַמס־טערדאַם, האָלאַנד.

חנוכה־אונטערנעמונג אין תל־אביב

ווי עס איז אונזער טראַדיציע אַלע יאָר, האָבען מיר אויך דאָס מאָל געפּייערט דעם יום־טוב חנוכה אויפן עכט־נאַציאָנאַלען שטייגער, נוסח ביאַליסטאָק, ביי אַן אונ־טערנעמונג און צוזאַמענטרעף פון לאַנדס־לייט, וועלכע איז פאָרגעקומען דורך דער חנוכה־וואָך אין אונזער אַדאַפּטירטער ביאַליסטאָקער העברעאישער גימנאַזיע „תיכון ד'" אין תל־אָביב.

עס זיינען געקומען אונזערע מיטגלידער און טויער מיט זייערע פרויען. עס זיינען געהאַלטען געוואָרען פיינע באַגריסונגען און מען האָט סערווירט יום־טוב'דיגען כיבוד. ביים הויפּט־טיש האָבען זיך גע־מערקט אונזערע חשובע עסקנים: אַדוואָ־קאַט צבי קלעמענטינאָווסקי, שלמה גאָר־בער, זלמן נאָוואָשעלסקי און די קינסטלע־רין, פרוי עמיר, אַ ביאַליסטאָקער.

„פון כל טוב" — ניי בוך פון אַדרן חייט לעצטענס אַרויס פון דרוק

מיט עטליכע וואָכען צוריק איז דערשינען דאָס נייע בוך פון אונזער חשובן רעדאַקציע־סעקרעטאַר, שרייבער און דיכטער, אהרן חייט.

דאָס בוך, שוין דאָס פינפטע ווערק פון דעם זעלבען מחבר, מראָגט דעם נאָמען פון „כל טוב" און איז אַן אָפּקלייב פון זיינע

אהרן חייט

ליטעראַרישע שאַפונגען אין פּאָעזיע און פּראָזע דורך די יאָר־צענדליגער אויף ביידע זייטען ים.

אין וואַרט און בילד, אין שורה און פערז, און אַפילו אין נאָטען, האָט ער געבראַכט צוויי טאָוולען אונטער איין דאַך מוסטערן פון זיינע בעסטע שריפטען.

אהרן חייט ווידמעט אין דעם בוך אַ גאָר היפשען פּלאַץ צו אידיש ביאַליסטאָק אין דער אַלטער היים און דאָ אין אַמעריקע און באַזונדערס צו אונזער אינסטיטוציע. ער האָט דאָרט אַ באַ־זונדערע עלעגיע, געווידמעט אונזער אומפּאַרגעסליכען פירער, דוד סאָהן ע"ה, מיט אייגעם פון די שענסטע בילדער פון גרויסען נפטר.

דער מחבר שילדערט אויך אין זיין בוך אונזער איצטיגע מדינת ישראל אין איר קאַמף פאַר קיום און אין איר גרויסען נאַציאָנאַלען פאָרשריט.

פאַר די לעזער פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע" און מיט־גלידער און פרייַנט פון דער אינסטיטוציע, האָט אהרן חייט גע־מאַכט אַ הנחה־פרייז, בלויז 2 דאָלאָר אַן עקזעמפּלאָר און 35 סענט פּאָסט־הוצאות.

מען קען באַשטעלען דאָס בוך דורך אַריינשיקען פון פאָראויס דעם באַטראָף אויפן אַדרעס פון מחבר:

AARON CHAIT
1662 Carroll St.
Brooklyn, N. Y. 11213
Phone: HY 3-1050

אונזער ביאַליסטאָקער מאָלער, בען, אויף דער האָלענדישער און פראַנצויזישער טעלעוויזיע

הייַנטיגס יאָר וועלט 10 יאָר זינט אונזער ליבער לאַנדסמאַן און וועלט־באַרימטער מאָלער בען (בן־ציון ראַבינאָוויטש) פון פּאַריז איז באַערט געוואָרען פון דער פראַנצויזישער הויפּט־שטאָט מיט דער גרעסטער אויסצייכענונג פאַר קינסטלער „דעם גרויסען מעדאַל פון וועלט".

בן־ציון ראַבינאָוויטש („בען")

פאַר דער צייט האָט קינסטלער בען נאָך מער פּראָגרעסירט. אין פּאַריז האָט מען צוגעגרייט אַ בוך מיט 40 פּאַרביגע און 22 שוואַרץ־וויַיסע רעפּראָדוקציעס פון זיינע בילדער און געמעלען. אין בוך באַטייליגען זיך 10 באַוואוסטע פראַנצויזישע שרייבער און קונסט־קריטיקער. אין יאַנואַר 1970 זיינען דורכגעפירט גע־וואָרען 2 אויסשטעלונגען פון זיינע בילדער און ער איז דער־שינען אויף דער פראַנצויזישער טעלעוויזיע.

בען איז אייגעלאַדען געוואָרען אין אַמסטערדאַם און איז אויפגעטראָטען אין דאָרטיגען טעלעוויזיע־טעאַטער, וועלכער האָט פון אים באַשטעלט טעאַטער־קאָסטיומען.

ער האָט אויך אַרויסגעגעבען אַ נייע ניי־יאָר וואונטש־קאָרטע מיט דעם בילד פון זיין „ביבעל"־אַלבום דערויף אויף דער טעמע: „דער לייב און דער רינד עסען שטרוי".

בען האָט אויך איבערזעצט אויף אידיש דעם „שיר השירים", וועלכען ער האָט אילוסטרירט אין בילדער.

מיר ווינטשען בען און זיין „אינספּירירענדער מוזע", ליבער פרוי, געראַ, געזונט און וויַיטערדיגען דערפאָלג אין דער גרויסער קינסטלערישער קאַריערע.

ניי בוך פון נ. קאַנטאָראָוויטש אַרויס פון דרוק

עס איז דערשינען דאָס נייע בוך פון באַוואוסטען אידישען שרייבער און כראָניקער פון חורבן, געוועזענעם מיטאַרבעטער פון „מאָרגען זשורנאַל", נ. קאַנטאָראָוויטש, אונטערן נאָמען: „די ציו־ניסטישע באַוועגונג אין פוילען צווישען ביידע וועלט־קריגן" (1918—9(3).

דער מחבר דערמאָנט אויך אויף פיל שטעלען די ציוניס־טישע באַוועגונג אין ביאַליסטאָק. פּרייז פון בוך — 3 דאָלאָר. צו באַקומען בייַ:

N. KANTOROWITZ, 603 W. 111 St., New York, N. Y. 10025

שלמה זיטנער, ביאַליסטאָקער שרייבער און דערציילער, אָנגעקומען אין ישׂראל

מיט דעם שטראָם פון עולים איז אָנגעקומען אין מדינת ישׂראל פון מאָנטעווידעאָ, אורוגוואַי, דער באַקאַנטער ביאַליסטאָקער שרייבער און דערציילער, שלמה זיטנער.

אַ געוועזענער ישיבה־בחור, האָט ער אויסגעוואַנדערט פון ביאַליסטאָק אין דרום־אַמעריקע און דאָרט געוואָרן אַ באַרימטער שרייבער און פאַרפאַסער פון ביכער. ער האָט אַרויסגעגעבן אין יאָר 1958 זיין ערשטען בוך דערציילונגען „דער געראַנגעל", וואָס איז וואַרים אויפגענומען געוואָרן דורך דער קריטיק, און איצט האָט ער אַרויסגעגעבן זיין צווייט בוך דערציילונגען, עסייען און רעפּאָרטאַזשען אונטערן נאָמען: „די משפּחה", וועלכע האָט אויך אַרויסגערופען גרויס אָנזען. ער האָט דאָס בוך געווידמעט זיין פּאָטער, ר' משה, און דער גאָנצער משפּחה, קדושים פון חורבן ביאַליסטאָק.

„דער נס פון די גערעטעוועטע ביאַליסטאָקער קינדער", בוך פון יעקב טאָביאַש, שוין אין דרוק

די אויטאָביאָגראַפישע געשיכטע פון יעקב טאָביאַש, דעם מערקווירדיגען לערער און מלאך הגואל פון די ביאַליסטאָקער יתומים אויף דרוסקעניקער דאַטשע, זיין נע־ונד מיט די קינדער דורך טיף רוסלאַנד, אוראַל, איבער ימים און יבשות, זייער אָנקום אין ארץ־ישׂראל און איינאָרדענונג אין אייגענעם לאַנד, די ביאַליסטאָקער שולע אין צפת און די היים פאַר קינדער אונטער אייגענע הימלען, די קאָריערעס פון די געראַטעוועטע יונגווּאַרג און זייער ראָל אין אויפבוי, פירערשאַפט און פאַרטיידיגונג פון מדינת ישׂראל — אַ היסטאָרישע סענסאַציע וואָס קלינגט ווי אַ מעשה פון טויזענט און איין נאַכט — וועלט איצט אויפגעדעקט אין אַן אילוסטרירטען בוך פון יעקב טאָביאַש, וואָס געפינט זיך אין דרוק.

דאָס מערקווירדיגע בוך דאַרף זיך געפינען אין יעדען אידישן הויז בכלל און ביי אַלע ביאַליסטאָקער בפרט.

ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבער דער גאָרער וועלט וועלען געוויס זיך בייצושטייערען פאַר דעם בוך. אַזאַ בייטראָג פאַר די פּובליקאַציע־קאָסטען וועט באַרעכטיגען יעדען נדבן צו באַקומען דאָס בוך צוגעשיקט פריי אין הויז אַריין.

ביישטייערונגען און באַשטעלונגען פאַר דעם בוך דאַרפען געשיקט ווערען צו אונזער קאָרעספּאָנדענט אין ישׂראל:

אברהם שייקעוויטש, רחוב אלכסנדר ינאי 19, תל־אביב, ישׂראל.

„פאַרגאַנגענע יאָרען" — ביאַליסטאָקער מעמואַרען־בוך פון דוד זאַבלודאָווסקי

אין מעקסיקע איז דאָ ניט לאַנג דערשינען דאָס אינטערעסאַנטע מעמואַרען־בוך פון אונזער חשובען לאַנדסמאַן, משכיל און שרייבער, דוד זאַבלודאָווסקי.

דאָס בוך, מיט אַן אַרטיסטיש־געצייכענטער קינסטלערישער הילף, אַנטהאַלט 400 זייטען און טראָגט דעם נאָמען „פאַרגאַנגענע יאָרען". אין לידער און פּראָזע שילדערט דער שרייבער זיינע זכרונות פון דער אַמאָליגער אידישער ביאַליסטאָק, ווי אויך פון זיין וואַנדער־וועג צו דער נייער היים אין מעקסיקע און זיינע אי־בערלעבענישען אויף דער מעקסיקאַנער ערד. די באַשרייבונגען פאַרמאָגען פיל געזונטען הומאָר און לעבענס־חכמה און זיינען פאַרגעבראַכט אין אַ משכילישען סטיל.

אונזער זקן־העיר, ר' דוד, זאָל מאַריך ימים זיין, האָט, אגב, דערגרייכט דעם 80־טען מיילשטיין אין זיין לעבען, דעם עלטער פון גבורות, און מיר ווינטשען אים נאָך אַ סך געזונטע און שע־פּערישע יאָרען.

דאָס בוך איז אונז צוגעשיקט געוואָרן אַלס מתנה פאַר אונ־זער ביבליאָטעק.

אָנגעקומען אין רעדאַקציע

עס זיינען פאַר דער צייט אָנגעקומען אין אונזער רעדאַקציע אַ צאָל ביכער און זשורנאַלען:

„ביאַליסטאָקער ווענען", אָרגאַן פון דער אָרגאַניזירטער ביאַליס־טאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַרגענטינע, אַרויסגעגעבן פון דעם „ביאַליסטאָקער און אומגעגענט־פאַרבאַנד" אין בוענאָס איירעס און רעדאַגירט פון שמואל טשעסלער. אַ רייכער יזכור־נומער, געווידמעט דעם 26סטען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק. בוענאָס איירעס, 1969.

דרום־אָפריקע, צייטשריפט פון דער דרום־אַפריקאַנער אידישער קולטור־פעדעראַציע אין יאָהאַנעסבורג, זשורנאַל פאַר ליטע־ראַטור און קולטור־געזעלשאַפטליכע פראָבלעמען. ד. וואָלפּע, רעדאַקטאָר. יאָהאַנעסבורג, 1969.

יום־טוב בלעטער, אידיש־ענגלישער זשורנאַל, חנוכה־נומער. הערש שישלער, רעדאַקטאָר. יאָהאַנעסבורג, 1969.

אונזער צייט, ליטעראַרישע צייטשריפט, 1969, ניו־יאָרק. 45־יאָריגער יובל־זשורנאַל פון דער „ביאַליסטאָקער רעליף־סאָסייעטי" אין פּעטערסאָן, 1924 — 1969.

גאָלדפאָדען און גאָרדין, עסייען און ביאָגראַפיעס פון יצחק טור־קאָוו־גרודבערג, תל־אָביב, 1969.

אָרום דער וועלט מיט אידיש טעאַטער, אַ ריזיקע טעאַטער־מאַנא־גראַפיע פון הערמאַן יאַבלאָקאָוו אין 2 בענדער, ניו־יאָרק, 1968.

„ס'איז געווען אַמאָל" — דאָס ערשטע בוך פון חיים זאַקס, יאָהא־נעסבורג, דרום־אָפריקע, 1969, שילדערט דאָס אַמאָליגע אידישע קליינשטעטל, וואָס איז אַוועק מיט פלאָם און רויך אין דעם חורבן אייראָפּע, היימישע טיפען, עפיזאָדען, באַ־זונדערס דעם „בית־הרב" און לייענט זיך מיט אינטערעס.

דאָס פאָטאָלע און טראָגישע יאָר 1939, ווען די נאַצישע בלוט־כוואַליע האָט זיך צעשטראָמט איבער איראָפּע און גע־שטעלט אין געפאָר אידיש לעבען, האָב און גוטס, האָט פאַר־כאָפּט סעגאַלאָוויטש'ן אין ווַארשע. ער האָט דאָן מיט אַ גרופּע אידישע שרייבער אין איין וואַגאָן פאַרלאָזן ווַארשע, זיך אַ צייט אויפגעהאַלטן אין ווילנע, דאָן אין קאָוונע, און פון דאָרט דורך אַ וואָגעל־וועג פון נע־נד דורך רוסלאַנד, בולגאַריע, טערקיי און סיריע זיך דערשלאָגן צו די ברעגעס פון ארץ־ישראל.

סעגאַלאָוויטש האָט דורכגעווייטאָגט זיין פאָלקס חורבן און אומקום, און אָט דער לעב־יונג און פאַצעט פון „קאָזשמעזש" און „רעגינאַ", דער לירישער זינגער פון ליבע און ראָמאַנס האָט זיך פאַרוואַנדעלט אין אַ פאָלקס־מקונן. אָט פון דעם פעריאָד אין זיין לעבען שטאַמען די קינות און די „איכה" פון דעם דרי־טען אידישען חורבן, אומקום פון 6 מיליאָן פון אונזערע ברי־דער. זיינע געפילן האָט ער פאַראייביגט אין די מאַנומענטאַלע עלעגיעס: „דאָרטען", „איצטער", „געברענטע טריט", „ניטאָ" און אַנדערע.

אין ארץ־ישראל איז ער געווען 7 יאָר, געוואוינט אין תל־אביב, זיך געדרוקט אין „הבוקר", „אין הזמן". ער איז דאָרט אַרומגעגאַנגען ווי אַן אָבל נאָך זיינע פאַרשניטענע ברידער און שוועסטער, די קדושים פון אידישען שטאָם. ענדע 1947 איז ער געווען אויף באַזוכען אין פּאַריז, בריסעל, אַמסטערדאַם; פון דאָרט אַנגעקומען, אין 1948, אין ניו־יאָרק און זיך דאָ געדרוקט אין „פאָרווערטס" אין דער סעריע „מיינע זיבן יאָר אין תל־אביב". דאָ אין אַמעריקע האָט ער זיך געקלאַמערט צו אונז, פלעגט אָפט אַרייַנקומען אין אונזער „ביאַליסטאָקער צענטער" און זיך געדרוקט אין אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע". ער איז אַוועק פון דער וועלט אַ צעבראָכענער, פאַר'יאוש'טער און אַנ־טוישטער, אַן אָבל נאָך זיינע ליבסטע און בעסטע אויף יענער זייט ים, און ענדליך האָט ער זיך מיט זיי פאַראייניגט. צו זיי האָט ער געהערט ביים לעבען און מיט זיי האָט ער זיך צוריק פאַרבונדען נאָכן טויט.

צו די פּיקאַנטע „ביאַליסטאָקער מאָמענטען" אין סעגאַלאָ־ווִיטש'ס פאַרבענרייכען לעבען געהערט אַ טשיקאָוואר עפּיזאָד, ביי אַ סטרייק אין בראַנראָט'ס פאַבריק־געשעפט אין ביאַליסטאָק, וואו ער האָט געאַרבעט. בראַנראָט איז געווען אַן איינגעשפאַר־טער איד און ניט געוואָלט נאָכגעבען די אַרבעטער. ווען די פּריקאָזטשיקעס זיינען געווען אין סטרייק, פלעגט בראַנראָט אַריינענמען זיין פרוי אין געשעפט צו העלפען אים אַרבעטן. איז די סטרייקער איינגעפאַלען די אידייַע אַראָפּצונימען בראַנ־ראָט'ס דינסט פון איר פאָסטען אין אַ סימפּאָטיע־סטרייק, כדי בראַנראָט'ס פרוי זאָל מוזען בלייבען אין הויז און איר מאַן זאָל ניט האָבען קיין אַנדער ברירה, ווי טאָקע נאָכקומען די פאָדערונגען פון די סטרייקער. סעגאַלאָוויטש האָט זיך אונטער־גענומען די „שטיקעל אַרבעט", זיך געטראָפען מיט ריווע ריינע, די אַרגאַניזאַטאָרין פון די דינסט־מיידלעך, און אַראָפּגענומען בראַנראָט'ס דינסט פון איר פאָסטען. די סטרייקער האָבען גע־וואונען דעם סטרייק.

סעגאַלאָוויטש האָט איבערגעלעבט דעם חורבן, און איז גע־בליבען דאָס „מאַנענדיגע געוויסען" ביי אַ גלייכגילטיגער וועלט, דער גואל הדם פון אידיש בלוט און באַזונדערס פון זיינע ביא־ליסטאָקער לאַנדסלייט. ער האָט זיך דערהויבען צו דעם פאַטאָס פון דעם פאָלקס־מקונן, חיים נחמן ביאַליק, און זיינע ווערק זיי־נען געווארן ווי די אַמאָליגע קינות און תחינות, ווי קאַפּיטלען פון אַ נאַציאָנאַלער „איכה". זיינע עלעגיעס איבער דעם חורבן דערמאָנען אין ביאַליק'ס „שחיטה־שטאָט". אונזער אייגענער אידיש־אַמעריקאַנער ריז אויף דעם געביט פון פאָעזיע און פּראָ־זע, יעקב גלאַטשטיין, האָט באַצייכענט סעגאַלאָוויטש'ס רעטונג פון חורבן, אַלס אַ „נאַציאָנאַלען נס". מיר האַלטען טאָקע אַז ער איז פאַרבליבען לעבען בדרך־נס, כדי דורכצופירען אַ נאַ־ציאָנאַלע מיסיע פון אַ „לעבעדיגען קדיש" און אַ צאַרעגדיגער וואַרענונג „קיינמאָל ניט פאַרגעסען, קיינמאָל ניט פאַרגעבען".

אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע" האָט אים ביים לעבען גע־געבען אַ וואַרעם ווינקעל פאַר זיינע פערזען. נאָכן טויט האָט אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע" געמאַכט נאָך אים אַ ווירדיגען הספּד אין פאָרם פון געדרוקטען וואַרט, און איצט, צום 21־טען יאָרצייט, דערמאָנט אים די „ביאַליסטאָקער שטימע" מיט דרו־קען זיינע לידער און פאַרצייכענען אים מיט טיפער עהרפורכט, אַלס דעם גרויסען באַזינגער פון אונזער היימשטאָט און אירע אידען ביים לעבען און זייער באַווייַנער און באַקלאָגער נאָכן חורבן, אַלס דער ביאַליסטאָקער פאָלקס־טריבון, וועלכער וועט אייביג לעבען אין אונזער געדעכטניש.

עהרע זיין אָנדענק!

זוסמאַן סעגאַלאָוויטש

איכה־לידער

מיין ביאַליסטאָק

מיין ביאַליסטאָק, די שטאָט פון מיינע נאָענטע...
אַזוי ווי אַ בוך, וואָס פאָלט אַריין אין פלאָם;
די נעמען פון די קרובים, די דערמאָנטע,
און אַלע, אַלע צווייגען פון מיין שטאַם;
אַ שטאָט מיט נעמען פיל, מיט וועלט־באַקאַנטע,
ר' שמואל מאָהילעווער — אַ גרויסער איד,
דער דר. זאַמענהאָף, מיט עספּעראַנטאָ,
מיין שטאָט, מיין ביאַליסטאָק, מיין ערשטע ליד.

טרעבלינקע

איך בין צו קליין דעם חורבן צו דערמאָנען,
איך בין אויף שטויב צעברעקעלט פון דעם גרויל,
דו ווייסט, וואָס הייסט געשאָבטענע מיליאָנען —
מען קען עס דען אַרויסרייַדען פון מויל!?

טרעבלינקע וועט דאָך לאָזען אַ ירושה
פון קללות, וואָס די וועלט האָט ניט געהערט,
טרעבלינקע וועט פאַרגאָזונג ניט פאַרטושען,
כל־זמן דער מענטש וועט שפּרייזען אויף דער ערד.
טרעבלינקע איז דער זין־פלאָץ פון מנוול,
דער וויידערקום און דער טריאומף פון קאַניבאַל,
אַ צויג האָט אים געבוירען, דעם מנוול
אין עסטרייך ערגעץ, אין אַ חזיר־שטאַל.
טרעבלינקע וועט פאַרבלייבען אַ ירושה,
אַ מכה טיף אויף דורות און אויף איצט,
אַ שפּור אַ בלוטיקער, אַ שוואַרצע בושה,
אַ קללה־שריפט, פאַר מענטשהייט אויסגעקריצט.

שרייבער און ביכער, ליטעראַטור און קונסט

זוסמאַן סעגאַלאָוויטש, דיכטער און מקונן, דער „ביאַליסטאָקער ביאַליק" ע"ה

(צו זיין איצטיגען 21-טען יאָרצייט)

עלענד און איינזאַם איז שבת, דעם 19-טען פעברואַר, 1949, אין עלטער פון 65 יאָר, געשטאָרבען אין זיין האָטעל-צימער אין ניו-יאָרק דער ביאַליסטאָקער קלאַסיקער פון פּאָעזיע, פּראָזע און ראָמאַן, באַזינגער און באַקלאָגער פון זיין היימשטאָט און אירע קדושים, זוסמאַן סעגאַלאָוויטש ע"ה.

זוסמאַן סעגאַלאָוויטש

די לוויה איז פאַרגעקומען פון אונזער „ביאַליסטאָקער צענטער", וואו עס איז אים אויף אַ ווירדיגען אופן צוגעטיילט געוואָרען דער לעצטער כבוד מיט פּאַסיגע הספּדים, הזכרה און אַן עהרען-וואַך פון שרייבער און קינסטלער ביי זיין אָרון. צו אונז האָט ער זיך געטוליעט אין די לעצטע מאָנאַטען פון זיין לעבען און פון אונז איז ער אַוועק אין זיין אייביגער רו.

אונזער „צענטער" האָט זיך אויך באַטייליגט אין דעם ספּעציעלען פאָנד צו שטעלען אַ מצבה אויף זיין קבר אויף דער „מאָונט כרמל סעמעטערי" אין ברוקלין. דאָס איז געווען דער „חסד של אמת", וואָס מיר האָבען געטאָן אַלס לעצטען חוב צו דעם גרויסען אומפאַרגעסליכען נפטר.

* * *

סעגאַלאָוויטש'ס לעבענס-ליכט איז אויפגעגאַנגען אין ביאַליסטאָק און האָט זיך אויסגעלאָשען אין ניו-יאָרק, אָבער זיין שטורמיש לעבען האָט אויפגעבראָויזט און זיך צעכוואַליעט אין בער יבשות און ימים אין פיל לענדער און קאָנטינענטען. אומעטום איבעראַל איז ער אָבער געבליבן געטרייַ זיין היימשטאָט, זיין פאָלק, זיין באַליבטען „מאַמע-לשון" און דעם אייגנעמאַרען נעם „פּינטעלע ביאַלסטאָק".

געבאָרען דעם 26-טען פעברואַר, 1884, אין אַ לומדיש-משכיל'ישער משפּחה אין ביאַליסטאָק, און דערצויגן אויף דער רוסיש-פּוילישער ליטעראַטור, פון וועלכער ער האָט שפּעטער אַריבערגעשפּאַנט צו מאַמע-לשון, איז סעגאַלאָוויטש שוין פון זיין סאַמע פריִעסטער יוגענט געווען אַ בונטאַר, אַ רעוואָלוציאָנער און צוימען-ברעכער, איינער פון דעם פּעריאָד פון „שטורעם-און דראַנג" אין זיין צייט און דור. ער האָט אָנגעהאַלטען באַ-שעפּטיגונגען אַלס „פּריקאַזשטיק" אין אַן אייזען-געשעפט, געאַרבעט אין אַ קאָכעל-פאַבריק און דערבי געווען אַקטיוו אין „בונד" ביים אָנפירען אַרבעטער-סטרייקען אין ביאַליסטאָק. פאַר זיין רעוואָלוציאָנערער טעטיקייט איז ער אויך געזעסען פאַר-שפּאַרט אין תפיסה אַ לענגערע צייט.

שוין אַלס יונגער בחור האָט סעגאַלאָוויטש אַרויסגעוויזען אַ זעלטענעם שרייבערשען טאַלאַנט אין פּאָעזיע, ווי אויך אין פּראָזע. ער האָט זיך אָנגעהויבען דרוקען אין רוסיש און איז אַריבער צו אידיש; דעביוטירט מיט זיינע אויסגעצייכענטע לידער אין: „זאַפּאַדנאיַא אוקראַינא", „פּעטערבורגער פריינט", א. א. וו.

נאָך דעם ביאַליסטאָקער פּאָגראָם איז ער, צוזאַמען מיט די עלטערן, אַריבערגעפּאָרען קיין לאָדזש און דאָרט פאָרעפענטליכט זיינע שריפטען. ער האָט זיך אויך געדרוקט אין דער ווילנער בונדישער „פאָלקסצייטונג" און אין די זאַמלביכער „בלומען און פונקען", „די וועלט", „פּרילינג", א. א. וו. גרויס אָנזען האָבען אַרויסגערופען זיינע פּאָעמעס: „קאָזמערזש" און „רעגינא". זייער פּאָפולער איז אויך געוואָרען זיין באַלאַדע: „רייזעלע דעם שוחט'ס", וועלכע איז געזונגען געוואָרען אומעטום, ווי אויך די דראַמאַטישע פּאָעמע „די וואַנט".

סעגאַלאָוויטש האָט אַרומגעוואַנדערט איבער רוסלאַנד, געוען אין באָברויסק, אין קרים, אויפן קאָווקאַז. אין דער ערשטער וועלט-מלחמה איז ער מאָביליזירט געוואָרען אין דער רוסישער אַרמיי. נאָך דער מלחמה האָט ער געוואוינט אין קיעוו, מאָסקווע און אין אָנהויב 1919 איז ער דורך ווילנע צוריקגעקומען קיין פוילען און זיך געפונען אין וואַרשע ביז דער צווייטער וועלט-מלחמה. ער איז געווען פון די פירער פון דער אידישער אינטעליגענץ, באַזונדערס פון די ליטעראַטן, זשורנאַליסטען און קינסטלער און אויך אָנגעהאַלטען דעם אָמט פון פאַרזיצער פון דעם ליטעראַטען-און זשורנאַליסטען-פאַראיין „טלאָמאַצקע 13". ער איז אויך געווען אַ מיטאַרבעטער פון דעם וואַרשעווער „היינט" און דערנאָך אַריבער צום וואַרשעווער „מאָמענט". ער האָט זיך אויך געדרוקט אין די וואַרשעווער „ליטעראַרישע בלעטער", „לאָדזשער טאָגבלאַט", „לאָנדאָנער צייט", א. א. וו. פאַר דער צייט האָט ער אויך אייניגע מאָל באַזוכט פאַריז, לאָנדאָן, ריגע און קאָווונע.

פון יענער גלאָררייכער עפּאָכע שטאַמען זיינע אומשטערבלעכע ווערק, די אויטאָביאָגראַפישע טרילאָגיע: „ראָמאַנטישע יאָרן", „דאָס אַנארכיסטישע מיידעל" און „אייביג איינזאָם", זיין ראָמאַן „די ווילדע צילקע", די נאָווועלע „רויך פון אַ ליולקע".

און דער קאָמפּאָזיטאָר, מישע בערמאַן, זון פון כאַר־דיריגענט פון דער ביאַליסטאָקער גרויסער שוהל, און אַלס סצענאָגראַף האָט ביים אַנסאַמבעל געאַרבעט אונזער וועלט־באַרימטער ביאַליסטאָקער מאָלער, בען (בן־ציון ראַבינאָוויטש). צווישען די ביאַליס־טאָקער טאַלאַנטן פון דער „גילאָרינע" זיינען געווען: רעניע גליקמאַן, נינאַ סיבירצאָוואַ, זלמן קאָלעשניקאָוו, שמעון אָסאָ־וויצקי, יעקב זוצאַנאָוויטש.

אין דער צייט פון היטלעריסטישען רעזשים איז דאָס הויז פון די גרינהויזעס געווען די „קינסטלעריש קרעטשמע" פאַר די פאַרוואָגעלטע אידישע אַרטיסטן, וועלכע זיינען געבליבען געשטראַנדעט אין ביאַליסטאָק. ער האָט שטאַרק מקרב געווען: יצחק טורקאָוו (שפּעטער געוואָרן זיין איידעם), יוסף ווידעצקי, די משפּחה סולקעס, אַלעקס שטיין, יוליאַ פלוים, ראָז שושנה, מאָריס לאַמפּע, מאַניא מאַניעלאַ און מיכל קליין און אַנדערע באַגאַבטע אַרטיסטן, וועלכע זיינען דורך דעם היטלער־שטורעם אַרויס־געפּלאָשעט געוואָרען פון זייערע נעסטן אין פּוילענס גרויסע אידישע שטעט און צענטערן.

וועג עס איז אין ביאַליסטאָק געגרינדעט געוואָרען דער אידישער מלוכה־טעאַטער איז גרינהויז געווען אייגע פון די הויפּט־פיגורען. עס האָבען זיך באַטייליגט: גרינהויז מיט זיין טאָכטער, שורע, בערטאַ ליטווינאַ, עני ליטאַן, שפּטעל זאַק, יוסף ווידעצקי, חיים ניסענצווייג און דער דאַמאַלסטיגער אַנפאַנגער, ישראל בעקער, אונזער ביאַליסטאָקער סטאַר־אַרטיסט אין דעם „הבימה"־טעאַטער אין מדינת ישראל.

וועג היטלער איז באַפאַלען דעם ראַטען־פאַרבאַנד, איז דער ביאַליסטאָקער אידישער מלוכה־טעאַטער געווען אויף אַ גאַסט־ראָל אין מאָגילעוו ביים דניעפּער אוו דאָרט געבליבען געשטראַ־דעט אַן קיין מעגליכקייט צוריקצופאָרען אין דער אָקופּירטער היימ־שטאָט. דער אַנסאַמבעל איז פאַרוואָגעלט געוואָרען אין טיף־רוסלאַנד, סמאָלענסק, סאַראַטאָוו, פאַרשיקט געוואָרען אין אַ „קאָלכאָז", געוואָגעלט אין מיטעל־אַזיע, אוזבעקיסטאַן, פון דאָרט צו טאַשקענט אוו סאַמאַרקאַנד.

גרינהויז האָט אַן אויסגעשפּטער, קראַנקער, צעבראָכענער זיך אומגעקערט אין דער חרובער ביאַליסטאָק אין יולי 1946 אוו דאָרט געאַרבעט מיט אַ קרייז פון ליבהאָבער. פון דאָרט איז ער פאַרוואָגעלט געוואָרען אין פּאַריז אוו דאַן אין מעלבורן, אויסטראַליע, וואו ער האָט אַ היימלאָזער אוו עלנטער אויסגע־הויכט סוף 1951 זיין לעצטען אָטעם.

יהודה גרינהויז וועט פאַרבלייבען אין דער ביאַליסטאָקער כראָנאָלאָגיע אַלס דער גרעטרייער ביאַליסטאָקער שוישפילער, פאַר וועמען אידיש ביאַליסטאָק איז געווען די בינע פון זיין שווער אוו שטורמיש לעבען.

„אַרום דער וועלט מיט אידיש טעאַטער", גרויס וועלק פון הערמאַן יאַבלאָקאָוו, דערשינען

עס איז לעצטענס אַרויס פון דרוק אין 2 בענדער אַ ריזיג ווערק פון דעם באַוואוסטען אידישען שוישפילער אוו קינסטלער הערמאַן יאַבלאָקאָוו אונטער דעם נאָמען „אַרום דער וועלט מיט אידיש טעאַטער". אונזער אינסטיטוציע האָט איינגעשאַפט דאָס בוך.

אַ שם־דבר צווישען די בויער פון אידיש טעאַטער אויף ביידע זייטען ים, האָט הערמאַן יאַבלאָקאָוו אין זיין ווערק אויך געווידמעט אַ קאַפּיטעל צו אונזער אידיש ביאַליסטאָק, דערמאָ־נענדיג אינטערעסאַנטע פּרטים פון דעם דאָרטיגען טעאַטער.

מר. יאַבלאָקאָוו האָט אויפגעהויבען דעם פאָרהאַנג איבער אידישער בינע־קונסט אין דער אַלטער און נייער וועלט, איר געשיכטע אוו אַנטוויקלונג אוו איז ווערט באַגריסט צו ווערען פאַר דעם וואָגיגען בייטראָג צו אונזער ליטעראַטור אוו געדרוק־טען וואָרט.

ביאַליסטאָקער בייטראָג צו אידישער פאָלקס־מוזיק

אונזערע ביאַליסטאָקער טאַלאַנטען זיינען געווען פיין פאָר־טראָטען ביי דעם יערליכען קאָנצערט פון דעם אידישען מוזיק־פאַראיין פון פאָלקס־כאָרען אין ניו־יאָרק, וועלכער איז פאָרגע־קומען דעם 25־טען מאַי, 1969, אין „טאָון־האָל".

אונזער חשובער לאַנדסמאַן אוו באַרימטער שרייבער, וואָלף יונין, האָט געשריבען די ליריקס צו דער קאָנטאָטע „אסתר המלכה", אוו אונזערע לאַנדספּרויען: ליליען אייכלער אוו מעי מאַסקאָוויץ, האָבען זיך באַטייליגט אין כאָר.

מרס. אייכלער איז די שוועסטער פון דער פּרעזידענטין פון אונזער ביאַליסטאָקער לידיש אָוקזילערי, בעלאַ סטאָוקס, אַ באַ־וואוסטע רעציטאַטאָרין, וועלכע איז אייניגע מאָל אויפגעטראָטען מיט דערפאָלג ביי אונזערע אונטערנעמונגען. מעי מאַסקאָוויץ איז די שוועסטער פון אונזער חשובער איינוואוינערין, וועראַ סאָהן, אוו די שוועגערין פון אונזער גאָטזעליגען עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, דוד סאָהן ע"ה.

סידאָר בעלאַרסקי, וועלט־באַרימטער זינגער, שיקט דורך אונז זיינע רעקאָרדס אַלס מתנה קיין שוועדען

מיר באַגריסען עפענטליך אוו דריקען אויס אַ האַרציגען דאַנק צו אונזער ליבען פריינט, דעם געבענטשטען קינסטלער, זינגער אוו אויסטייטשער פון אידישען ניגון, סידאָר בעלאַרסקי פון ניו־יאָרק, פאַר נאָכקומען אונזער וועגדונג אוו פּרעזענטירען אַ מתנה, זיינע וואונדערליכע פּלאַטען, צו אַ פאַרוואָגעלטער אידישער מש־פּחה אין שוועדען.

אונזער „ביאַליסטאָקער צענטער" איז געווען דער גוטער שליח איבערצוגעבען צו פריינט בעלאַרסקי אַ ביטע פון פרוי אָלגאַ גוטמאַן פון שוועדען, אַז ער זאָל דערפריען אירע קינדערלעך מיט זיינע רעקאָרדס, נייע, לאַנג־שפּילענדיגע, אַלס מתנה פאַר יונג־וואַרג, וועלכע לעכצען אין אַ פרעמד לאַנד נאָך דעם אידישען קלאַנג אוו ניגון. זי האָט, אגב, באַטאָנט, אַז אירע קינדער האָבען זיך אויפגעצויגען אוו איינגעאָטעמט דאָס אידישע וואָרט אוו קול טאַקע דורך זיינע רעקאָרדס, וועלכע זיי האָבען נאָך געהאָט פון אַמאָל, אָבער זיי זיינען שוין אָפּגענוצט אוו צעריבען.

מר. בעלאַרסקי האָט אויך איבערגעגעבען דורך אונז אַ מתנה, זיינע רעקאָרדס, צו דעם אידישען שרייבער אוו קולטור־טויער, אַלטער טרוס, אין שוועדען. ער האָט אויך אונזער אינסטיטוציע פּרעזענטירט מיט דער זעלבער מתנה צו פאַרשאָפּען אונזערע זקנים אוו זקנות די הנאה פון זיין טאַלאַנט אוו פון אידישען ניגון.

דער קינסטלער האָט אויך אָנגענומען אונזער איינלאַדונג צו געבען אַ קאָנצערט, אַלס מתנה פון זיין טאַלאַנט, פאַר די איינוואוי־נער פון אונזער האָוס, באַגלייט אויף דער פּיאַנאָ דורך דעם וועלט־באַוואוסטען שפּילער, וולאַדימיר חפץ.

קולטור • פּרעסע • טעאַטער • מוזיק

ביאַליסטאָקער פּאַר „מאַמע-לשון"

אַ דערפרייענדיגע דערשיינונג איז געווען דער „ביאַליסטאָקער אָנטייל" אין דעם דריטן וועלט־צוזאַמענפּאָר פּאַר אידישער שפּראַך און קולטור, וועלכער איז דעם פּאַרגאַנגענעם וויכטער פּאַרגעקומען אין ניו־יאָרק.

אונזער לאַנדסמאַנשאַפט איז געווען ווירדיג פּאַרטרעטן דורך אָנגעזעענע פּאַרשטייער: פּריינט ש. טשעסלער, ליטעראַט און דערציער, רעדאַקטאָר פון די „ביאַליסטאָקער וועגען" אין בוענאָס אייראָס, אַרגענטינע; אברהם ליס, פּאָרוואַלטער פון דעם שלום עליכם־הויז אין תל־אביב און אידישער ראַדיאָ־קאָמענטאַטאָר אויף דער „קול ישראל" ראַדיאָ־סטאַנציע אין מדינת ישראל, ווי אויך אַ געטרייער פּריינט פון די ביאַליסטאָקער אין דער אידישער מדינה, ישראל חדש, רעדאַקטאָר פון דער וואָכענשריפט „יידישע צייטונג" אין תל־אביב.

אַלע פּאָרשטייער האָבען אַרויסגעברענגט דעם „ביאַליסטאָקער סענטימענט" פּאַר מאַמע־לשון און עפּענטליך פּאַרצייכענט דעם פּאַקט, אַז אונזער היימשטאָט און אונזער לאַנדסמאַנשאַפט האָט זיך באַצויגן מיט פּיעטעט צו דער אידישער שפּראַך, געשאַפּען אין איר וויכטיגע ווערטען, געוואָרט אין איר און אויך געלערנט דעם לשון אין די שולען, דערציענדיג אַ דור האַר־ציגע פּאָלקס־אידען. עס איז אויך אונטערגעשטראָכען געוואָרען, אַז מיר האַלטען אָן דעם פּאַראַהרונגס־געפּיל פּאַר מאַמע־לשון, און אַלס באַווייז איז ציטירט געוואָרען דער פּאַקט, אַז אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע" פּאַרצייכענט שוין אַ יובל אידישע זשורנאַליסטיק, אַלס אונזער אָרגאַן, פּאַר די לעצטע 50 יאָר.

„ביאַליסטאָקער שטימע" הויבט אָן איר פּופּציגסטען יאָרגאַנג

מיט דעם היינטיגען נומער 306 גייט אַריין אונזער לאַנדסמאַנשאַפּטליכער אָפּיציעלער אָרגאַן, די „ביאַליסטאָקער שטימע", אין איר פּופּציקסטען יאָרגאַנג, אין אַ גוטער שעה, מיט מזל אין מיט ברכה. דאָס איז אַ היסטאָרישע געשעעניש, און אונזער קאָלעקטיוון בעל־יובל, דעם ביאַליסטאָקער געדרוקטען וואָרט, קומט אַ האַרציגע גראַטולאַציע.

די „ביאַליסטאָקער שטימע", געגרינדעט און רעדאַגירט 48 יאָר נאָכאַנאַנד דורך אונזער גאָטזעליגען אומפּאַרגעסליכען פּערער, דוד סאָהן ע"ה, האָט אָנגעהויבען צו דערשיינען אין נאָוועמבער, 1920 און האָט פּאַר די אַלע יאָרן געדינט אַלס די שטאָלצע טריבונע פון דעם בעסערן אידישען וואָרט, נוסח ביאַליסטאָק. דער זשורנאַל ווערט פּאַרגעזעצט אין דעם זעלבען גייסט און טראַדיציע דורך אַ רעדאַקציע־קאָלעגיום, וואָס האַלט אָן די נאָבעלע ירושה פון דעם גרינדער פון דער צייטשריפט.

דורך די נאָענט צו 50 יאָר האָט די „ביאַליסטאָקער שטימע" געהאַלטען איר פּינגער אויף דעם פּולס פון דעם ביאַליסטאָקער און אַלגעמיינעם אידישען לעבען און ווירקליכקייט אין אַלע עקען וועלט. עס האָבען זיך ביי אונז געדרוקט די בעסטע שרייבער און דיכטער פון איבעראַל, עס זיינען געדעקט געוואָרען די פּאַסירונגען און טעטיקייטען פון דער אָרגאַניזירטער אַל־וועלטליכער ביאַליסטאָקער משפּחה אין אַלע ישובים פון איר צעשפּרייטונג מיט געניויער פּינקטליכקייט, און דער זשורנאַל האָט דערנענטערט ווייטע, פּאַרבריידערט פּרעמדע, צוזאַמענגעבראַכט צעריסענע און פּאַרנאַנדערגעשיידטע משפּחות, דינענדיג אַלס די „פּאַפּירענע בריק" פּאַר אַלע לאַנדסלייט אין דער אַל־טער היים, אין אַמעריקע, ישראל און אין די תפוצות אומעטום.

דערביי איז דער זשורנאַל געהאַלטען געוואָרען און ווערט אָנגעפּירט אויף אַ הויכען ליטעראַרישען ניוואָ. אַריבערוואַקסענדיג די ראַמען פון אַ פּאַמיליען־רעגיסטער און אַלבאָם, פון אַן אילוסטרירטען פּנקס פון אַ שטאָט און אירע אידען, איז דער זשורנאַל אויך אָט די פּלאַטפאָרם, פון וועלכער עס האָט זיך פּאַרנאַנדערגעטראָגען דאָס וואָרט און דער געדאַנק פון די בעסטע אַלגעמיינע ליטעראַרישע קרעפּטען. פּאַרשפּרייט איבער דער גאַנצער וועלט, האָט די „ביאַליסטאָקער שטימע" זיך דערדינט צו דער שטופּע און אָנערקענונג פון אַ „כלל־ישראל"־שריפט.

לאָמיר האָפּען צו קענען גיין אין זעלבען טעמפּאָ און מיט די זעלבע אידעאַלען פון ביאַליסטאָקער שטייגער און טראַדיציע און אידישער פּיאָלקסטימליכקייט דעם ליכטיגען מאָרגען אַנטקעגען.

יהודה גרינהויז — פּיאָנער פון אידיש טעאַטער אין ביאַליסטאָק

פון אַ בוך „גאָלדפאַדען און גאָרדין", פּאַרפאַסט פון דעם באַרימטען לעצטענס־פּאַרשטאַרבענעם אידישען אַרטיסט, יצחק טורקאָוו־גרודבערג ע"ה, איידעם פון דעם ביאַליסטאָקער בינע־קינסטלער, יהודה גרינהויז ע"ה, דערוויסען מיר זיך אינטערעסאַנט אייגצעלהייטען וועגען דעם לעבען און שאַפען פון זיין שוועי, „יודעל דעם ביאַליסטאָקער אַקטיאָר". דאָס בוך איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אין תל־אָביב דורך טורקאָוו'ס פרוי און יהודה גרינהויז'ס טאָכטער, שורע, אין ליכטיגען אָנדענק פון איר גרויסען פּאָטער.

יהודה גרינהויז איז געווען אַ מערקווירדיגער אידישער אַרטיסט. ער איז געבליבען טריי ניט בלויז צום שורש, נאָר אויך צו זיין היימשטאָט, ביאַליסטאָק, וואו ער האָט פּאַרברענגט און געאַרבעט דאָס גאַנצע לעבען ביז דעם לעצטען חורבן. ער איז געווען דער אמת'ער פּאָטריאָט פון דער ביאַליסטאָקער אידישער בינע. אויסער זיינע גאַסטראָלען אין ווין מיט צמח'ס „הבימה" און אַ קורצער צייט אין וואַרשע, איז ער אָבער געווען און געבליבען אַ פּאַרוואָרצעלט־ביאַליסטאָקער קינסטלער, און אין זיין היימשטאָט ווי אויך אין דער אַרומיגער פּראָווינץ האָט ער געגרינדעט דראַמאַטישע קרייזען, רעזשיסירט פּיעסען, געשאַפּען טעאַטער־גרופּעס. מיט זיין אַקטיוואָר מיטהילף איז געשאַפּען געוואָרען דער ביאַליסטאָקער אידישער קליינקונסט־טעאַטער „גילאָרינע", פּאַר וועלכען עס האָבען געשריבען די סוזשעטען: פּסח קאָפּלאַן, רעדאַקטאָר פון „אונזער לעבען", דער יונגער דיכטער און דראַמאַטורג, מענדל גאָלדמאַן, איצט אין טאָשקענט,

דער רבי און דער חסיד

(מעמואַרען פון אידישען לעבען אין אַמאַליגען פּוילען)

פון **ישראל גיטעלסאָן** (אויסטראַליע)

דער בינטעל זכרונות איז אַן אויסצוג פון דעם שרייבער׳ס ראַמאַן „די סימפאָניע פון באַלוט", וואָס גרייט זיך צום דרוק. דער שרייבער איז אַ מיטאַרבעטער פון אונזער זשורנאַל.

ר ע ד א ק צ י ע

די סאָנדזעיוועך האָנדעלס־גאָס אין סאָסנאָוועץ, וואו דער ראַדאָמסקער רבי האָט געוואוינט, איז עפּעס דעם ערב שבת חנוכה פאַרוואַנדעלט געוואָרען פון אַ וואָכעדיגער יאַריד־געגענט אין אַ שבת׳דיגען „לכה דודי" בולוואַר.

שטעטעלדיגע אידען האָבען פאַרציכטעט אויפן געשמאַקען פּדיון ערב די גויישע חגאות און זיך געגרייט פאַר דעם געהויבענעם שבת בייַם רבי׳ן. אויך די חסידישע געסט, פריש געטובל׳טע און אויסגעצוואָגענע אין די מקוואות, שטרייַמלעך און זשופּיצעס, באָרד און פּיאות, „פּני" און „עמך" פון די אַרומיגע שטעט און שטעטלעך האָבען מיט געלייטערטער דערוואַרטונג שוין אויסגעקוקט אויף דעם גליקליכען מאָמענט צו זיין אין דעם רבי׳נס ד׳ אמות אָט דעם געהויבענעם שבת.

די אָנגעצונדענע ליכט אין זילבערנע לייכטערס, די פינקעל־דיגע חנוכה־לאָמפּען האָבען אַרויסגעוואונקען מיט אַ שיינעדיגען גרוס פון יעדער אידישער היים.

אין דער אָפענער טיר צווישען רבי׳נס חדר מיוחד און דעם בית־המדרש זיינען אַרייַנגעקומען די אָנגעפּאַרענע חסידים צו נעמען פון רבי׳ן דעם האַרציגען, ברייטען „שלום עליכם".

דער רבי, זייַד און אַטלאָס, ווי אַן אמת׳ער קדוש עליון, האָט יעדען באַגריסט מיט דעם סאָמעטענעם גלעט פון זיין ליבליכען בליק.

„ווער בינסטו?"

„איך בין מאָטל, מרדכי, אפרים פישעל׳ס, חיים מאיר׳ס פון לאָדזש".

„אַזוי גאָר, אַ טייערער איד געווען דיין זיידע, אַ קדוש וטהור".

דער רבי האָט אים דורכגעשפּיזעלט מיט זיין דורכדרינגענ־דען בליק, ווי ער וואָלט געוואָלט דערגיין, וואָס עס טוט זיך אויפן דעק פון דער נשמה פון חיים מאיר׳ס אייניקעל. דער רבי׳ק האָט געבריט.

ביים טיש, אַ געפיל פון הייליגען ציטער. דער רבי זינגט זמירות, זאָגט תורה און חסידות.

„הנרות הללו קודש הם" — פאַרוואָס ווערט הייליגקייט דערמאָנט נאָר ביי די חנוכה־ליכט, ווייל די חשמונאים האָבען מיט זייער קדושה געוואָלט פאַרטרייבען די טומאה. מען דאַרף, פונקט ווי זיי, קענען באַקעמפען דעם בעל־דבר, דעם יצר־הרע".

מאָטל איז געזעסען ווי געפּלעפּט. ער האָט זיך דערפילט שולדיג, ווי דער רבי וואָלט מיט דעם מוסר גראָד אים געמיינט, ווי אָנגעדייט מיטן פינגער.

מאָטל גיט זיך אָפּ אַ דין־וחשבון. ער איז דאָך אַ רעוואָלוציאָ־נער, חבר׳ט זיך מיט די אַרבעטער, מיט די סטרייקער אין באַלוט, דאָס נעסט פון לאָדזשער אָרימקייט, און דאָ האָט ער אַ חוצפּה צו קומען צום רבי׳ן. ווי פּאַסט עס פאַר אַ פאַרגעשריטענעם פּרא־לעטאַריער צו מיטגעריסען ווערען מיט די „קלעריקאַלען". זיי, די רביים, זיינען דאָך בורזשוען, פירען גרויסע געשעפטען, וואו דער אַרבעטער ווערט עקספּלואָטירט, זיי זיינען די שונאים פון אינטערנאַציאָנאַלען פּראָלעטאַריאַט. ווי קומט ער, מאָטל, אַהער?

אַזוי טענה׳ט דער יצר־הרע. קומט אָבער דער יצר־טוב און פאַרענטפערט מאָטלען:

„איך וויס, אַז דו ליידסט, ווי איוב, און ליידען רופען אַרויס פּראָטעסט, אָבער פונוואַנען וווייסטו, אַז דער ישר איז אויף דער אַנדער זייט? וואו איז די זיכערקייט, אַז אין קאָמוניסטישען רוס־לאַנד וועט טאָקע זיין דער אמת׳ער גן־עדן אויף דער וועלט?"

פרובירט דער יצר־הרע צו אַרגומענטירען:

„אין אַ לאַנד, וואו עס איז ניטאָ קיין פריוואָט אייגענטום, קען ניט זיין קיין עקספּלואָאַטאַציע".

מישט זיך אַריין דער יצר־טוב:

„אָבער עס קען דאָך אויך זיין אַ דיקטאָטור פון פּראָלע־טאַריאַט, פון די פאָלקס־קאָמיסאָרען. וווייניג מיליאָנען קרבנות

דאָס פאַרוואָגלטע פּאָרפּאָלק פון אידישע אינטעלעקטואַלען ישראל און מרים גיטעלסאָן וועלכע פאַרצייכענען איצט זייער 25־יאָריגען חתונה־יובילעאום.

האָבען זיי געבראַכט אויפן מזבח פון פרייהייט? זיי זאָרגען בלויז פאַר זיך, ניט פאַר די מאַסן.

„זעסט דעם ראַדאָמסקער רבי׳ן: ער איז טאָקע פאַרמעגליך, האָט גרויסע געשעפטען, אָבער צי געניסט ער פון דעם? ער צעטיילט זיין פאַרמעגען אויף צדקה. ער טייטשט ׳והעושר והכבוד מלפניך׳ — דאָס רייכטום און דער כבוד דאַרף זיין ׳אַוועק פון דיר׳, ניט זיין פאַר אייגענוץ, נאָר פאַר געטליכקייט, פאַר מענ־טשען־ליבע, פאַר צדקה און וואוילטעטיגקייט".

מאָטל דערפילט זיך געלייטזעליגט. ער איז איבערצייגט, אַז דעם רבי׳נס וועג איז דער בעסערער, קלערערער, ליכטיגערער.

אָט דאָס קען אויפטאָן אַ שבת־חנוכה ביים ראַדאָמסקער רבי׳ן.

* * *

פאַרשניטען געוואָרען דאָס פּוילישע אידענטום מיט זיינע רביים, רבנים, חסידים, מתנגדים, פירער פון פאָלק און סתם־אידען, און געבליבען זיינען נאָר פיינליכע זכרונות פון דעם שיינעם, ליכטיגען אַמאָל, מיט וועלכען דער וואָגלער אין וויטער אויסטראַליע קוויקט זיך אויף זיין שווערען לעבענס־שליאַך אין אַ פרעמדער וועלט.

ביאַליסטאָקער ישיבה אין ירושלים אין נויט: הילף פאַר איר בילדינג-פאָנד דרינגענד נויטיג

ביאַליסטאָקער אידען פון עלטערן דור געדענקען געווויס אלי מיללאַכ׳ס ישיבה־בנין אויף זשאַלטא גאַס אין דער אַלטער היים, פון וואַנען עס פלעגט זיך דערטראָגען און אַרויסשוועבען אין דרויסען דער תורה־קול פון עילוויישע בחורים און יונגע־לייט־„בעזשענצעס" פון דער דערבייאיגער פראָווינץ, און בני־תורה פון שטאָט. די ישיבה, באַקאַנט אַלס ביאַליסטאָקער קיבוץ, וועלכע איז געגרינדעט געווארען אין ביאַליסטאָק אין יאָר 1917, האָט ניט געהאַט קיין אייגענע היים, געווענדערט פון איין בית־המדרש צום צווייטען, פון „אורח־חיים" צום „אַלטען בית־המדרש" און דאַן צו חברה ש״ס, ביז זי איז ענדליך איינגעאָרדענט געווארען אין ר׳ אלי׳ מיללאַכ׳ס הויז, אַ דאַנק דער גוטהאַרציקייט פון מאַדאַם בערטאַ מיללאַך און די כלל־טוער פון שטאָט.

אַ זעלטען בילד פון דער ישיבה אין ביאַליסטאָק פון יאָר תרפ״ה, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר אַ טייל פון די תלמידים מיטן ראש־הישיבה הגאון ר׳ אלחנן יאקובאָוויץ זצ״ל (פערטער פון רעכטס).

די ישיבה איז דאַן אָנגעפירט געווארען פון דעם באַרימטען גאון, ר׳ אלחנן יאקובאָוויץ זצ״ל, אַלס ראש־הישיבה, ווי אויך פון דעם ביאַליסטאָקער גדול בתורה, הגאון ר׳ יעקב מתמיד. אין דער צווייטער וועלט־מלחמה איז די ישיבה אויסגעריסען געווארען פון וואַרצעל און נאָך אַ לאַנגען נע־ונד איז זי איבער־געפלאַנצט געווארען אין ירושלים אונטער דער אָנפירונג פון ר׳ אלחנן׳ס זון, הגאון ר׳ אהרן יאַקובאָוויץ.

מיט עטליכע יאָר צוריק, צו איר 50־טען יובל, איז די ישיבה רעאָרגאַניזירט געווארען אונטערן נאָמען „די ביאַליסטאָקער ישיבה אין ירושלים" און האָט זיך אַריינגעצויגען אין אַן אַלטער שוהל אין דער געגענט פון משכנות, רחוב יעקב בי רב. אַלס ראש־הישיבה איז אויפגענומען געווארען דער דינאַמישער מרביץ תורה, הגאון ר׳ יעקב גראָדזיצקי.

אין דער היינטיגער ישיבה, וועלכע איז געווידמעט דעם אָנדענק פון די ביאַליסטאָקער קדושים, קרבנות פון דעם נאַצי־חורבן, לערנען עילוויישע בחורים און יונגעלייט, לעבען־געבלי־בענע רעשטלעך פון דער קאַטאַסטראָפע אין דער חרוב׳ער אייר־ראָפע, צוזאַמען מיט ישראל׳דיגע „סאַבראַס" און בני־תורה פון די אָריענטאַלישע לענדער. זיי זיינען פון אַרעמע היימען.

די איצטיגע צעבראָכענע חרוב׳ע שוהל, וואו די ישיבה גע־פינט זיך, איז צו ענג נאָכצוקומען דעם נאָכאָנאַנדיגען צופלוס פון תלמידים. עס נויטיגען זיך אויך דאָרמיטאָריס און קיטשענס צו קענען געבען די בני־תורה אַ היים אויפן פּלאַץ. די ישראל־רעגירונג איז גרייט צו געבען דער ישיבה אַ פרייען מגרש (פּלאַץ) פאַר אַ בנין מיט דעם באַדינג, אַז די פאַרוואַלטונג פון דער ישיבה זאָל שאַפען די פאָנדען צו בויען דאָרט די נויטיגע געבייד.

פאַר דעם צוועק איז פראָקלאַמירט געווארען אַ ישיבה־בילדינג־פאָנד און דער ראש־ישיבה, הרב גראָדזיצקי, איז גע־קומען אַהער צו שאַפען די נויטיגע פאָנדען.

די ביאַליסטאָקער ישיבה אין ירושלים איז היינט־צו־טאָג דער איינציגער לעבעדיגער תורה־מאָנומענט נאָך דער אָפּגע־וויישטער ביאַליסטאָק, די שטאָט פון תורה, אמונה און טראַדי־ציע, און נאָך אירע אומגעברַאכטע אידען, אַ דענקמאָל פון אייר־ביקייט, די „ביאַליסטאָק של מעלה".

די גרינדער פון דער ישיבה זיינען געווען תורה־ריזען, הגאון ר׳ אלחנן יאַקובאָוויץ איז געווען באַקאַנט אין דער לומדי־שער וועלט, אַלס ר׳ אלחנן גריווער, תלמיד מובהק פון חפץ־חיים, דעם „אַלטען" פון סלאָבאָדקע, הגאון ר׳ ישראל סאַלאַנטער און אַ מקורב פון פּעטערבורגער רב, הרב בלאזער. דער היינ־טיגער ראש־הישיבה, הרב גראָדזיצקי, אים צו לאַנגע, לעבעדיגע יאָר, איז אַליין אַ געראַטעוועטער פייערבראַנד פון גרויסען חורבן, אַן עילוי און גרויסער מרביץ־תורה, פון די וואויילסטע תלמי־דים אין די ישיבות פון קאַמענעץ און מיר, וועלכער האָט דורך ליטע, שאַנכאַי און יאַפּאַן, נאָך אַ לאַנגען וואַנדער־וועג, זיך דערשלאָגען צו ארץ־ישראל, און דערפילט די הייליגע מיסיע פון דעם פירער פון דער ביאַליסטאָקער ישיבה אין ירושלים. ער אַליין איז אגב אַ מחבר פון אַ וויכטיגען קונטרס אויף „תוס־פות הרא״ש" אויף בבא מציעא מיט זיינע אייגענע געניאַלע הערות און חידושי תורה.

מיר, ביאַליסטאָקער, באַטראַכטען עס אַלס כבוד, פריווילע־גיע און זכות, וואָס אונזער היימשטאָט איז אויף אַזאַ ווירדיגען אופן פאַראייביגט געווארען אין דעם נאָמען און אין די וועגט פון דער ביאַליסטאָקער ישיבה אין ירושלים.

דער ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק שטיצט דעריבער דעם אָפּיל פון דעם ביאַליסטאָקער ראש־ישיבה פאַר דרינגע־דער הילף צו קענען פאַרשאַפען דער ישיבה אַ נייע און פאַסיגע היים אין דער אייביגער שטאָט ירושלים.

הילף אויף דעם נאָמען פון דער:

BIALYSTOKER YESHIVAH OF JERUSALEM

קען געשיקט ווערען אויף אונזער אַדרעס דורך אויספילען דעם קופּאָן און צוריקשיקען צוזאַמען מיט דער באַטרעפענדער בייי־שטייערונג. מיר וועלען שוין באַזאָרגען די הילף דירעקט קיין ירושלים.

מיר פאַרהאָפען, אַז דער רוף פון הרב גראָדזיצקי וועט רירען דאָס האַרץ און דעם געוויסען פון אונזערע לאַנדסלייט אומעטום און געענטפערט ווערן מיט אַ ברייטער האַנט.

ביאַליסטאָקער צענטער פון ניו־יאָרק

BIALYSTOKER YESHIVAH APPEAL COUPON

BIALYSTOKER CENTER
228 East Broadway New York, N. Y. 10002

Gentlemen:

In response to the Appeal of the BIALYSTOKER YESHIVAH OF JERUSALEM, Israel, I (we) herewith remit our contribution of $.....

Name.....

Address.....

ביאַליסטאָקער לוח אין פאַראַד פון יאָרצענדליגער

דאָס יאָר 1970 איז געבענטשט מיט אַ מזל־ברכה פון היס־טאָרישע ביאַליסטאָקער יובילעאום־דאַטעס און וויכטיגע געשעע־נישען אין ביאַליסטאָק, אין ניו־יאָרק, איבער אַמעריקע און אויך אין אויסלאַנד, וועלכע מיר געפינען פאַר נויטיג אָפצומערקען און פאַרצייכענען פאַר דעם געשיכטליכען רעקאָרד פון דער אָר־גאַניזירטער אידישער ביאַליסטאָק איבער דער גרויסער, גאָרער וועלט.

1920 — 50 יאָר — אַ האַלבער יאָרהונדערט זינט דוד סאָהן ע״ה האָט באַזוכט די נאָך־מלחמה׳דיגע חרובֿע ביאַליסטאָק און געבראַכט פון דעם „ביאַליסטאָקער רעליף־קאָמיטעט״ אין אַמעריקע 150 טויזענט דאָלאָר פאַר דער פאַרוויסטער היימשטאָט און אירע אינסטי־טוציעס.

1920 — 50 יאָר — אַ האַלבער יאָרהונדערט זינט דער גרינ־דונג פון דעם „ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד״ אין בערלין.

1920 — 50 יאָר — אַ האַלבער יאָרהונדערט זינט דער גרינ־דונג פון דעם „ביאַליסטאָקער רעליף־קאָ־מיטעט״ אין שיקאַגאָ, איל.

1930 — 40 יאָר — זינט דער עטאַבלירונג פון דעם ביאַליס־טאָקער לאַנדסמאַנשאַפטליכען און אומגע־גענט־פאַרבאַנד אין ארגענטינע.

1940 — 30 יאָר — זינט עס איז דערשינען דוד סאָהנ׳ס ער־שטער ביאַליסטאָקער כראָנאָלאָגישער לוח, אַרויסגעגעבען פון ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו־יאָרק.

1970 — 65 יאָר — זינט דער גרינדונג פון דעם ביאַליסטאָקער ברענטש 88 אַרבעטער־רינג.

1970 — 65 יאָר — זינט דער גרינדונג פון די גאַניאָנדס־טרעס־טרעסטינער „יאָנג פרענדס״.

1970 — 35 יאָר — זינט דער גרינדונג פון „ביאַליסטאָקער קאָטערס סאָשעל קלוב״.

דאָס איז אַ סך־הכל פון 65 יאָר אין דער געשיכטע פון אי־דיש ביאַליסטאָק לויט דעם חשבון פון יאָרצענדליגער, אַ קא־לענדאַר וואָס פילט אונז אָן מיט שטאָלץ און שרייבט צו וויכ־טיגע געשעענישען צו אונזער קרעדיט און אויפטו. אונזער בא־לאַנס־בויגען איז אַ צופרידענשטעלענדער, וועו מיר זיען אונ־טער און פאַרצייכענען די אונטערשטע שורה פון אַרבעט און דערגרייכונגען.

הלוואי ווייטער!

ביאַליסטאָקער וועלט-צוזאַמענפאַרן: ניו-יאָרק, 1949 ; תל-אביב, 1970

אַ היסטאָרישער פּעריאָד פון 21 יאָר אין דער ביאַליסטאָ־קער געזעלשאַפטליכער כראַניק טיילט אָפּ צוויי צוזאַמענקונפטען: די ביאַליסטאָקער וועלט־קאָנפערענץ אין ניו־יאָרק אין 1949 און דער איצטיקער ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאָר אין תל־אביב אין 1970.

ביידע לאַנדסמאַנשאַפטליכע קיבוץ־גלויות׳ן זיינען פאַררופען געוואָרען אונטער דער לאָזונג פון ביאַליסטאָקער איניקייט פאַר געמיינשאַפטליכע אינטערעסען.

די קאָנפערענץ אין 1949 איז פאַראַנשטאַלטעט געוואָרען דורך דעם „ביאַליסטאָקער צענטער״ אין ניו־יאָרק אויף דער איניציאַטיוו פון אונזער אומפאַרגעסליכען פירער, גרינדער און עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, דוד סאָהן ע״ה, מיט דער באַטייליגונג פון דעלעגאַטען פון 12 לענדער, איינשליסענדיג מדינת ישראל. ביי דער קאָנפערענץ איז פאַרגעשלאָגען געוואָרען דער פּראָיעקט פון „קרית ביאַליסטאָק״, וועמענס גייסטיגער פאָטער איז געווען דוד סאָהן, און עס איז אויפן אָרט באַשלאָסען געוואָרען צו גרינ־דען אָט דעם ביאַליסטאָקער ישוב אין ישראל. טאָקע באַלד אויפן אָרט איז געשאַפען געוואָרען די ערשטע סומע פון 100 טויזענט דאָלאָר אין מזומן און אין הבטחות.

דער איצטיגער וועלט־צוזאַמענפאָר וועלט פאַררופען אין ישראל אויף דער איניציאַטיוו פון אונזער „ביאַליסטאָקער צע־טער״ אין ניו־יאָרק. דאָס מאָל, ליידער, ברענגען מיר בלויז דוד סאָהנ׳ס ע״ה נאָמען און אָנדענק צו דעם צוזאַמענפאָר, ווייל אים איז ניט באַשערט געווען בייצואוועינען דעם צוזאַמענקונפט. זיין גייסט וועט אָבער זיין מיט אונז.

די ביאַליסטאָקער וועלט איז מיט 21 יאָר צוריק געקומען צו אונז דאָ אַהער ;איצט קומען מיר אַהין, אין ישראל, וואו מיר האָבען אַזאַ וויכטיגען חלק. דאָס אונטערשטרייכט די פאַרבינ־דונג פון די ביאַליסטאָקער תפוצות מיטן היימלאַנד.

וויכטיגסטע ביאַליסטאָקער געשעענישען אין ערשטען פערטעל פון 1970

- די „ביאַליסטאָקער שטימע״ גייט אַריין אין איר 50־טען יאָרגאַנג.
- דער ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל פון ניו־יאָרק שרייבט אונטער קאָנטראָקט פאַר דעם אָפּקויף פון דעם דערבייאיגען בנין צו פאַרבריטערן דער אינסטיטוציע׳ס אַקטיוויטעטען און דינסט.
- ערשטער ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאָר אין תל־אביב. מיט אַן אָנגעזעענער באַטייליגונג פון אַ גרויסער ביאַליס־טאָקער דעלעגאַציע פון אַמעריקע דורך דעם ערשטען היס־טאָרישען ביאַליסטאָקער גרופּען־טור צו מדינת ישראל.
- ערשטער ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס פאַר מדינת ישראל.

אין א סדר־נאכט

(א בילד פון אונזערע אָפּגעראַטעוועטע ביאַליסטאָקער קינדער אין צייט פון מלחמה אין טיפּען אוראַל)

פון יעקב טאָביאַש

דער שרייבער יעקב טאָביאַש האָט גערעטעוועט די 85 ביאַליסטאָקער אידישע קינדער אין צייט פון אַנהויב מלחמה, וועגן וועלכען עס איז שוין בייַ אונז געווען אַ פּאָר מאָל דערמאָנט.

ווי באַוואוסט, איז יעקב טאָביאַש אַוועק מיט די קינדער קיין רוסלאַנד, פון וואַנען ער איז מיט זיי צוריקגעקומען אין יוני, 1946 קיין פוילען. ער האָט דערנאָך די קינדער געבראַכט קיין פראַנקרייך, פון וואַנען זיי זיינען שפּעטער אָפּגעשיקט געוואָרען קיין ארץ־ישראל. דאָ דערציילט ער אַן עפּיזאָד פון דער ערשטער פּסח־נאַכט מיט די קינדער אין וויטען אוראַל, אין קאַראַקולינג, ביים באַוואוסטען רוסישען טייך קאַמע, וואו ס׳איז אַמאָל אונטער דעם צאַריסטן רעזשים געווען דער פּאַרשיקונגס־אָרט פאַר פּאָליטיש אַרעסטירטע, און וואו עס איז אַמאָל אויך פאַרשיקט געוואָרען דער בארימטער רוסישער שרייבער קאָראָלענקאָ.

דאָרט, אין דער קאַראַקולינער קינדער־היים, האָבען זיך אונזערע ביאַליסטאָקער אידישע קינדער געפונען צוזאַמען מיט נאָך אַנדערע קינדער פון פאַרשידענע פעלקער, וועלכע האָבען געוווינט יעקב טאָביאַש׳ן אויפן רוסישען שטייגער, יאַקאָב סאַלאַמאַנאָוויטש. ר ע ד א ק צ י ע

די האַלב־אָפּענע טיר פון י. ס. צימער כדי צו הערען די אָוועגט־סוואָדקע האָט זיך אינגאַנצען געעפּענט. דאָס שטאַרקע־רע ליכט האָט זיך דורכן קאָרידאָר אין מיטעלסטען קינדערשען שלאָף־צימער אַרײַנגעריסען.

— וואָס פאַר אַ טומל איז דאָ איצט, קינדער? — זאָגט אונז, פרעגט פּיעטריטשוק, וואָס פאַר אַ אידישער יום־טוב איז היינט? וואָלאָדקע האָט געזאָגט, אַז היינט איז אַ אידישער יום־טוב, און זכריה, אברהמ׳ל געכט מיט מלך ביאַלען וווייסן ניט!

דער לערער
יעקב טאָביאַש
לעגענדאַרער מלאך־הגואל
פון די ביאַליסטאָקער
קינדער אין דער לעצטער
וועלט־מלחמה

— היינט אַ אידישער יום־טוב... ש... שלאָפט קינדער־לעך... דוכט... יאָ, שוין 15 מינוט נאָכן דריטען גלעקל... וואָס? אַ אידישער יום־טוב? ס׳איז... יאָ, קינדערלעך, ס׳וועט זיין... ס׳וועט זיין אַ גרויסער אידישער יום־טוב!

די פאַרשטיקטע שטימע פון ענטפערער איז איבערגעריסען געוואָרען, נאָך איר האָט זיך מער קיין פראָגע נישט געהערט. אויף די קאָמע־לבנה האָט אונטער אַ וואָלקענדעל, וואָס איז נאָר־וואָס פון צווישען די אוראַלער בערג געקומען, זיך באַהאַל־טען. אין דער געדריקטער שטילקייט זיינען טייל קינדער שנעל איינגעשלאָפען. אָבער ניט די, וועלכע האָבען פאַראַיאַרען אין אָט דער נאַכט, אַרום ליכטיג טישען, ביי די שיינעגדיגע פנימער פון זייערע ליבע טאַטע־מאַמע, טייערע שוועסטער־ברידער, די שטענדיגע פיר קשיות פון „מה נשתנה" געפרעגט...

שטאַרק פינסטער אין די שלאָף־צימערן... עס שלייכט יאָקאָוו סאַלאַמאַנאָוויטש צווישען די ענג־שטייענדיגע בעטלעך, אין בערגעבויגען.

— משה׳לע! שלאָפסט?

— ניין!

— פאַרוואָס?

— זאָגט אַליין, ווי קען איך אין דער נאַכט אַזוי גיך אַיינ־שלאָפען?

אין משה׳לעס האַנט ליגט שוין אַ שטיקעל מצה.

— אַ דאַנק אייך יאָקאָוו סאַלאַמאַנאָוויטש! — ענטפערט משה׳לע מיט אַ שטאַרק־ציטערנדיקער שטימע.

משה׳לעס שטערן ווערט באַדעקט מיט אַ הייסען קוש. משה־לע הויבט אויף זיין קעפּעל צוריקצוקושען, טרערען מישען זיך צונויף ביי משה׳לען, וועלכער זאָגט אַז זיין באָבע מוז אים איצט אַמשטאַרקסטען דערמאָנען און פון יאָקאָוו סאַלאַמאַנאָוויטש׳ן, וועלכער זעט אויך איצט זיינע וואַרטענדיגע קינדער אויף אים ביים סדר־טיש...

— אברהמ׳ל! שלאָפסט?

— וואָס איז? פאַרוואָס גייט איר עפּעס אַרום אַזוי שפּעט צווישען די בעטלעך? וואָס? איז עמיצער נישט געזונט?

— ניין, אברהמ׳לע! ניין! שאַ... שטיל... נאָ, נעם, אברהמ׳לע אַ שטיקעל מצה.

— וואָס? פּסח איז היינט? אוי וויי איז מיר און איך האָב גאָרניט געוואוסט. אוי, יאָקאָוו סאַלאַמאַנאָוויטש, ווי מיין מאַמע מוז דאָס איצט וויינען! וועז זי וויין אַז איך לעב, און עס נאָך מצה! ניין, מיין טאַטע מוז איר מסתמא נישט לאָזען וויינען, ער איז אַ פרומער. ער וויינט אויך, נאָר אין זיך. וועט קען דאָס דאָרט איצט טרינקען פון מיין כוס?

— אליהו הנביא, אברהמ׳עלע!

יאָ, מעגליך צווישען די קינדערשע בעטלעך אין דער ער־שטער סדר־נאַכט פון 1941, האָט זיך ביים טיילען די שטיקלעך מצה אויך מיטגעשלייכט אליהו הנביא...

אָט דערנענטערט זיך די סדר־נאַכט פון 1948. צו פּסח׳דיגע סדרים־טישען, צוזאַמען מיט זייערע ליבע און טייערע עלטערן, ברידער און שוועסטער, האָבען די אָפּגעראַטעוועטע טייערע ביאַ־ליסטאָקער אידישע קינדער נישט זוכה געווען. פאַר דעם האָבען שוין געזאָרגט די דייטשע חיות אין מענטשלעכע געשטאַלטען, וועלכע האָבען זיי פון אָט דער פרייד באַרויבט אויף אייביג. ניין! די פרייד פון אונזערע שונאים וועט נישט זיין קיין גאַנצע, וויל ס׳פייערן שוין היינט אַלע קינדער, דאָס ערשטע מאָל, די סדר־נאַכט אין אונזער ליב און טייער ארץ־ישראל. וועט פון זיי אין די קיבוצים פון גשר, תל־יוסף, אשדות־יעקב, כפר־סבא, און וועט פון זיי אין די ריינען פון דער העלדישער „הגנה"; וועט אין קיבוץ ביים אָקער־אייזען און האָמער, און וועט אונטער ביקס. אָבער אַלע מיט אומבויגזאַמען וויללען בייצוקומען און באַזיגען אַלע שטערונגען וועלכע געפינען זיך אויפן וועג פון אויפבויען אַן אייגענע, זעלבסטשטענדיגע אידישע מדינה פאַרן גאַנצען אי־דישען פאָלק אין אונזער היימלאַנד ארץ־ישראל.

דער קראַנקער דיכטער

(אויטאָביאָגראַפישע באַלאַדע)

פון **יעקב כהן** *

דער דיכטער, אַן איינזאַמער, קראַנקער,
איינגעטוליעט אין בעט, ליגט און טראַכט;
און ס׳באַנעמט אים אַ רעיון, אַ באַנגער,
יאָרן אַכט און זעכציג פאַרבראַכט.

דער דיכטער, אַן איינזאַמער, קראַנקער,
צוגעשמידט צו זיין בעט, ליגט און טראַכט;
אַ שיקזאַל פון פאַמעליכען צאַנקער,
יאָרן אַכט און זעכציג פאַרבראַכט.

און אַרום די נאַטור אַזוי לויטער,
אין געפליגעלטען פויגעלשען פלאַטער,
האָזען שפּרינגען זיך פריי אויפן פעלד,
פון באַהעלטעניש אַ פוקס איז צעקוועלט.

אָנגעטרונקען דער גאַנצער באַשאַף,
מיט דעם פינקעל פון גאָלד און פון ליכט;
זוכט דער דיכטער אַ צייכען צום טראַף,
שאַנס צו ענדיגען ס׳ליד, דאָס געדיכט.

נאָר פאַרלאָזען, צום בעט צוגעשמידט,
ליגט ער, ליידער, פאַרטראָגען און קראַנק;
אפשר טעג נאָך געצייטלט, אוי, באַהיט,
ניט פאַרענדיגט דאָס ליד; אַזוי באַנג.

זענען זיבען טוליפּאַנען, זיבען רויזען,
מיט זון אָנגעזויגען און בלאָ,
געקומען צו אים: „מיר זיינען דאָ".
זיי זיינען אים מבקר און מבשר,
„אומזיסטע שרעק אין דעם דמיון, דיין בלויזן,
ס׳איז נאָך ניט געקומען דיין שעה".

* אונזער חשובער מיטאַרבעטער, יעקב כהן, דיכטער און מחבר, איז אַ לעגנדערע צייט געווען ערנסט קראַנק און געלעגען אין שפּיטאָל. דאָס ליד איז אַ פאַטישער חשבון־הנפש פון זיינע געפילען און שטימונגען אויפן קראַנקען־בעט.

ר ע ד אַ ק צ י ע

אין אַ מושב־זקנים

פון **יהושע גרינבערג**

אין גאַסטצימער פון מושב זקנים,
טאַטעס, מאַמעס, באָבעס, זיידעס,
זיצען, ריידען מיט די קינדער,
און פאַרטרויען זיך מיט סודות.

ביילע, אומעטיג אין ווינקעל,
זיצט אין בענקשאַפט, וועלכע נאָגט:
„וועט איר בת־יחידה קומען,
ווי זי האָט איר צוגעזאָגט?"

און פאַרוואָלקנט איז דער הימל,
ווי ביי ביילען דאָס געמיט;
קוקט זי אויף באַגליקטע מאַמעס
מיט אַ קנאה, וועלכע בריהט:

„געקומען קינדער, מיט מתנות,
און דערפרייט די אַלטע לייט;
וועט איר בת־יחידה קומען,
אָדער ווידער ניטאָ קיין צייט?..."

זיצט זי, ביילע, אַ פאַרקלעמטע,
פון איר טאָכטער נאָר זי טראַכט:
וואָס קען טאָקע זיין די סיבה,
חלילה, עפּעס זיך געמאַכט?

אַזוי זיצט זי אַלע זונטאָג,
און איר האַרץ אין פיבער שרעקט:
„אפשר היינט וועט זי דאָך קומען?"
אַ פאַרטרויערטע זי פרעגט.

אויף דער עלטער

(אַ זקנ׳ס מאָנאָלאָג)

פון **מאָרים שוואַרץ**

אוי, ווי, ס׳רוקט זיך אַן די עלטער,
מ׳ווערט עלטער, מ׳ווערט קעלטער;
ווייטאָגען שוין דאָ און דאָרט,
און געפינסט זיך ניט קיין אָרט;
קענסט ניט זיצען, קענסט ניט שטיין,
קענסט ניט ליגען, קענסט ניט גיין;
ס׳האָט קיין טעם שוין ניט דאָס עסן,
הוסט און שלוקעכץ און קאָמפּרעסען,
פון באַהאַנדלונג, מעדיצינען,
דאָקטאָר, דראָגיסט גוט פאַרדינען,
זיי געהאָלפּען ווערען באַלד,
ווי דעם חולה, וואָס איז אַלט,
ער פאַרבלייבט מיט פיין אין לייד.

העי־זשע, ברודער, איצט די צייט,
כל־זמן ביינסט געזונט און יונג,
גוטעס טו מיט פליים און שוואונג;
העלף דעם זקנ׳ס טעג פאַרזיסען,
און ס׳וועט ריין זיין דיין געוויסען.
טו עס היינט! וואָס שייך — מאָרגן,
וועט שוין גאָט אַליין זיך זאָרגן.

דאָס פינטעלע איד

(אַ מערקווירדיגער סדר אין אַ סאָוועטישער טורמע)

פון **אהרן חייט**

באַאַרבעט לויט מאַטעריאַל אין אַ ניסן־העפט פון „שמועסן מיט קינדער", אַרויסגעגעבן פון „מרכז לעניני חינוך", נ. י.

ר׳ משה איז געווען אין ביטערן קלעם. אָט קומט שוין אָן דער פּסח, און קיין ברעקעל מצה, קיין טראָפּען ווײַן, קיין סימן פון ים־טוב. די וועכטער פון טורמע אין „רויטן גן־עדן" לאָזען קיין ברעקעל יום־טוב׳דיגע שפּײַז ניט צו. דער צוטריט איז פאַר־שלאָסען אויף זיבען שלעסער.

אין ר׳ משה׳ס זכרון וואָכט אויף די געשיכטע פון זיין „זיידע און שטראָף". מען האָט דעם „קאָנטראַ־רעוואָלוציאָנער" געכאַפּט ביים „פאַרבעכען" פון לערנען אידישקייט מיט קינדער אין געהיים, פאַר דער „פאַרשווערונג" געגען דעם סיסטעם און דער רעגירונג אים פאַרשיקט אין געפענגעניש, וואו ער זיצט צוזאַמען מיט די געמיינסטע פאַרברעכער.

זייַנע תפיסה־חברים, אידען און קריסטען, זיינען אים אַנגענאַגנ „דערגאַנגען די יאָרען", אָבער ער האָט זיי פאַרשוויגען. זיי האָבען פון אים חוזק געמאַכט, צוגעזומען זיין פּאָרציע שפּײַז, זיינע בגדים, זיך געלאָזט „וואויליגיין" איבער זיין אויסגעמאָגער־טען קערפּער, אָבער ווי אַ הייליגער מאַרטירער האָט ער פאַר־שוויגען און פאַרגעבען. „זיי וויסען, נעבעך, ניט קיין בעסערס, פאַרבלאָנדזשעטע נשמות" — האָט ער זיי פאַרענטפערט אין זיין געווויסן.

מיט דער צייט האָט זיך די באַציאונג געביטען. זיי האָבען אין אים דערפילט די דערהויבענקייט, די עקסטאַז פון אַ קדוש עליון, וועלכער שוועבט אין העכערע וועלטען, און זיי האָבען פאַר אים באַקומען גרויס רעספּעקט. ער איז געוואָרען זייער ראַט־געבער זייער וועגווייזער, זייער טרייסטער און דערמוטיגער אין מאַמענטען פון פאַרצווייפלונג.

איצט, ערב פּסח, האָבען זיינע תפיסה־ברידער אינסטינקטיוו דערפילט זיין צער און וויטאָג, און זיי זיינען צו אים צוגעשטאַנען אויסצוגעפינען די אורזאַך פון זיין באַזונדערען אומעט און צע־ברעכנקייט. ער האָט זיי פאַרטרויט, אַז ער איז צעקלעמט צוליב דעם פאַרשטערטען יום־טוב. ער וועט ניט קענען פּראָווען דעם סדר כדת וכדין.

די טעמפּע, האַמעטנע ארעסטאַנטען האָבען עס באַגומען און, מערקווירדיג, ווי עפּעס אַן איבערקערענישׂ איז פאַרגעקומען אין זייער עזיבונג, באַזונדערס די אידישע „טורמע"־בריידער. זיי האָבען געזאָרגט, אַז ר׳ משה זאָל דאָך קענען האָבען אַ שטיקעל טעם פון אַ אידישען סדר, כאָטש זיי גופא זיינען אַזוי פרעמד צו דער גאַנצער אַנגעלעגענהייט.

חברה האָבען צוזאַמענגעשטעלט פון זייערע מאַגערע אָפּגע־שפּאָרטע שפּײַז־פּאָרציעס 16 שטיקלעך צוקער, זיי האָבען פאַר־שאָפט אַ ליכט, פאַרזאָרגט פייער, באַקומען אַ טיי־זעקעלע און געמאַכט אַ קאַלטע גלאָז טיי, און זיינען געקומען צו ר׳ משה, ער זאָל פאַר זיי זאָגען די הגדה און פּראָווען דעם סדר.

ר׳ משה האָט אַנגעהויבען דעם סדר. אַוועקגעלייגט דריי שטיקלעך צוקער, ווי דריי מצות אייַנער אויפן אַנדערען, געמאַכט „קידוש" אויף דער קאַלטער גלאָז טיי און ביים קאַרגען שיין פון ליכטל געזאָגט די הגדה פון עטלעכע פאַרגעלטע בלעטלעך, וואָס ער האָט באַוויזען אַריינשמוגלען אין תפיסה. די טערערן פון זיינע אויגען, וועלכע זיינען אַריינגעפאַלען אין אַ שערבעל, האָבען געדינט אַלס „זאַלץ־וואַסער".

הערט אַ וואונדער! די פאַרגרעבטע אידישע ארעסטאַנטען האָבען מיטגעהאַלטען. ביי „עבדים היינו, וועלכע ער האָט פאַר־טייטשט אויף מאַמע־לשון, האָבען זיי זיך צעכליפּעט, ווי קינדער, אויף דעם גלות פון „רויטען מצרים", און געזאָגט און געווויין האָבען זיך געמישט אין איין גרויסער, הייליגער אידישער סימ־פאָניע פון מאַדערנע „אַנוסים", די „מאַראַנען" פון הייַנטיגען רוסלאַנד, אָפּריכטענדיג דעם סדר אין אַ סאָוועטישער תפיסה.

דאָס איז געווען דער געהיימער, קאָנספּיראַטיוועך סדר פון די „קאָנטראַ־רעוואָלוציאָנערן", די אויפוואַכונג פון „דאָס פינטעלע איד" אין די גרויע וועגט פון דער גויישער טורמע, וואָס אַפילו דער בלוטיגער רויטער שטן המשחית קען ניט באַצווינגען.

ראָזאַ נעוואַראָווסקאַ

אליהו הנביא אין פוילן

פּסח־נעכט אין פוילן,
נעכט פון די סדרים,
לאַנד פון וויסט און גרוילן,
ברוכשטיקער און שברים.

חרוב אידישע הייזער,
וואו זיינען די ליכטער?
אויפן זייגער פרירט דער ווייזער
וואו אידישע געזיכטער?

וואו די אינגלעך און די מיידלעך,
ביי די אָפּענע טירן?
נאָך די מצה, וויין און קניידלעך,
פלעגן נביא׳ס שריט דערשפּירן

זינקט אליהו׳ס טריט אין שטילקייט,
ביים זילבערליכט פון דער לבנה,
ער קוקט מיט צער און מילדקייט,
אויף דעם לויער פון סכנה.

ניטאָ קיין שיין, קיין שימער,
קיין טישען, קיין געגרייטע,
נאָר ס׳נאָגט אַ קלעם, אַ קימער,
אויף בערגלעך אַש צעשפּרייטע.

פּסח־נעכט אין פוילן,
נעכט פון די סדרים,
דורך אַש׳ן און דורך גרוילן,
שפּאַנט נביא איבער קברים.

ס׳איז זילבערליכט אַרום,
די לבנה שיינט אַ פולע,
שטוינט נביא שטיל און שטום,
פאַרנעמט זיך צום לאַנד פון גאולה.

אין אַמעריקע, און דוד סאָהן האָט צוגעזאָגט הילף אין זייערע אימיגראַציע־פּראָבלעמען, דורך דעם „ביאַליסטאָקער פּאַרבאַנד" אין בערלין, וואָס ער האָט געגרינדעט ביי זיין דורכפאָר אויפן וועג צו ביאַליסטאָק.

אַרום דוד סאָהן האָבען זיך דאַן אין און אַרום דעם ביאַליס־טאָקער קהילה־בנין פאַרזאַמלט טויזענטער אידען, בעטענדיג הילף. פיל פון זיי זיינען שוין געווען אין טיפען עלטער, און דאָך האָבען זיי אַרויפגעקוקט צו דעם יונגען דוד סאָהן, דעם ביאַליסטאָקער „אָנקעל סעם" פון אַמעריקע, ווי צו אַ טאַטען און אַ פאַרזאָרגער, ווי אַ דערלייזער פון פיין און נויט.

ביי שפּעטערדיגע געלעגענהייטען און צוזאַמענטרעפען מיט לאַנדסלייט און טוער אין אַמעריקע פלעגט דוד סאָהן איבער־חזר'ן די פינסטערע וואַרענונג און שוואַרצע נבואה פון פסח קאַפּלאָן, וועלכע ער האָט אויסגעדריקט אין ערשטען שמועס מיט אים ביים אָנקומען אין ביאַליסטאָק:

„ה' סאָהן, מיר אידען זיינען דאָ אין פוילען ווי אין אַ פּאַסט־קע; מיר קענען פון דאָנען ניט אַרויס".

די שוואַרצזאונג פון פּסח קאַפּלאָן איז ליידער מקויים גע־ווארן און דאָס גילט אויך אין אונזער צייט.

טראָץ דעם אויסערגעווייניליך־ריזיקאַלישען וואַגדער־וועג, וואָס דוד סאָהן האָט דורכגעמאַכט פון ניו־יאָרק קיין ביאַליסטאָק אין 1920; טראָץ די טויט־שרעק, וואָס ער האָט איבערגעלעבט, פאַרענדיג אין די באַנען מיט אַנטיסעמיטישע רוסישע און פוי־לישע סאַלדאַטען; טראָץ דער געפאַר, וואָס ער איז געווען אויס־געשטעלט צוליב דער גרויסער סומע געלט, וואָס ער האָט מיט זיך מיטגעפירט, איז די מיסיע זייער געלונגען.

אָט די העראָישע אַוואַנטורע פון הצלת־ישראל, אָט די לע־בענס־רעטענדע הילף צו ביאַליסטאָקער אידען, איז איינע פון די פיקאַנטסטע קאַפּיטלען אין דוד סאָהנ'ס זעלטענער געזעלשאַפט־ליכער קאַריערע אַלס פירער, רעטער און פאַרזאָרגער פון ביאַ־ליסטאָקער אידענטום אין די טעג „וועז די וועלט האָט געברענט".

צום צווייטען יאָרצייט לייגען די ביאַליסטאָקער אידען פון דער גאָרער וועלט צו די אַלע בלומענקרענץ אויף זיין קבר נאָך אַ הערליכען בוקעט; זיין רייזע אין ביאַליסטאָק אין יאָר 1920.

ביאַליסטאָקער וועבערס

פון ז. סענאַלאָוויטש ע"ה

אמאָליגע וועבערס, בריוט־בערדיגע אידען,
פאַראַרבעטע, שטומע.
איין פּלייצע אַביסל אַ קרומע —
בייטאָג און ביינאַכט און באַגינען
וועבען און וועבען
אַן זינען.

די זון פלעגט די אויגען
דורך פענסטער פאַרבלענדען,
נאָר אַרבעטען, אַרבעטען, גורטען די לענדען,
און דאָנקען דעם בורא
פאַר ברויט און פרנסה...

פון צוגאַב אויף יום־טוב
פלעגט שמייכלען דאָס פנים,
מיט בעל־הבית געלעבט, נישט ווי שונאים.
געזעסען,
געוועבט
און געצויגען אַ ניגון,
אַ רגע געקאַרגט צו פאַרטרייבען די פליגען.
איין קעטע געענדיגט,
גענומען אַ נייע
און פריי ערשט געוואָרן
צו דער לוויה...

די אויסצאָלונגען פון די אַמעריקאַנער רעליף־געלטער אין דער ביאַליסטאָקער קהילה אין 1920, דורך דעם סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער רעליף־קאָמיטעט פון ניו־יאָרק, דוד סאָהן, וועלכער האָט דאָן מיט זיך געבראַכט קיין ביאַליסטאָק $150,000.

עס זיצען פון רעכטס צו לינקס דער פערסאָנאָל: שלמה אַטלאַס, יעקב ווייגשטיין, ליפּא פּאַיאַנס און דוד סאָהן. דער ביאַליסטאָקער רעליף־קאָמיטעט אין אַמעריקע האָט אין משך פון די יאָרען 1919—1932 איבערגעשיקט קיין ביאַליסטאָק די סומע פון 5 מיליאָן דאָלאָר.

דוד סאָהן ע״ה, אַלס ביאַליסטאָקער רעליף־דעלעגאַט אין ביאַליסטאָק

(א קאַפּיטעל זכרונות)

היינטיגס יאָר, גראָד צו צווייטען יאָרצייט פון אונזער אומפאַר־
געסלעכען גרינדער, פירער און עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, דוד סאָהן
ע״ה, פאַלט זיך צונויף די 50־יאָריקע דאַטע, ווען ער האָט באַזוכט
די נאָך־מלחמה־דיגע חרובע ביאַליסטאָק, אַלס שליח פון דעם „ביא־
ליסטאָקער רעליף־קאָמיטעט״ אין אַמעריקע און אויסגעטיילט 150
טויזענט דאָלאָר אין הילף צו אינסטיטוציעס און אינדיווידועלע נויט־
באַדערפטיגע.

צו דער געלעגענהייט פאַרצייכענען מיר אַ בינטל מעמואַרען
וואָס מר. סאָהן האָט אונז איבערגעגעבען וועגען זיינע איבערלעבע־
נישען בייַ יענער היסטאָרישער שליחות און מיסיע.

ר ע ד א ק צ י ע

ביאַליסטאָק איז געלעגען אין חורבות און דער וויי־געשריי פון אַ פאַרוויסטעטער היימשטאָט און רואינירטע אידען, אַלס רע־זולטאַט פון דער ערשטער וועלט־מלחמה, האָט דערגרייכט און אַלאַרמירט די טויער פון דעם „ביאַליסטאָקער רעליף־קאָמיטעט״ און אָקאַרשט־געגרינדעטען „ביאַל. צענטער״ אין ניו־יאָרק.

דוד סאָהן ע״ה

דוד סאָהנ׳ען, וועלכער איז געווען דער גרינדער פון „רע־
ליף״ און פון „צענטער״, איז אָנפאַרטרויט געוואָרען די ריזיקא־
לישע מיסיע צו פאָרען אין ביאַליסטאָק און ברענגען די ערשטע
„גיכע הילף״. אים איז געלונגען צו באַקומען אויף אַ מערקווייר־
דיגען אופן אַ פאַספאָרט צו פאָרען אין דער „אַלטער היים״ און
ער איז געוואָרען דער מלאך הגואל פון זיין היימשטאָט אין אַ
צושטאַנד פון אַש און שטויב.

דאָס באַקומען דעם פאַספאָרט איז געווען אַ געוואָגטע אַוואַנ־
טורע און אַ קונציגער שפּיצעל, אָבער דער שלאַנקער, אַמביציע־
זער און דינאַמישער 30־יאָריגער יונגערמאַן און דעמאָלסדיגער
סעקרעטאַר פון „ביאַליסטאָקער רעליף־קאָמיטעט״ און „ביאַליס־
טאָקער צענטער״, דוד סאָהן, האָט עס באַווייזען. דאָס פאָרען
גופא איז געווען זייער ריזיקאַליש, ווייל אייראָפּע האָט נאָך דורכ־
געמאַכט די נאָכווייענישען פון דער מלחמה און ביאַליסטאָק גופא
איז געווען דער ציל־ברעט פון שיסעריין פון באָלשעוויסטישע
און פּוילישע אַרמייען. דוד סאָהן האָט זיך פאַר קיין זאַך ניט
אָפּגעשטעלט.

וועג ער איז אַנגעקומען אין ביאַליסטאָק, האָט די שטאָט
אויסגעזען ווי אַ מיליטערישער לאַגער. עס איז געווען אַ מורא
אַרויסצוגיין אין גאַס, כאָטש פאַר אַן אַמעריקאַנער דעלעגאַט
האָט מען נאָך געהאַט אַביסעל רעספּעקט.

אין האָטעל האָט שוין אויף אים געוואַרט דער רעדאַקטאָר
פון „דאָס נייע לעבען״ און געזעלשאַפטליכער טוער, פסח קאָפּ־
לאַן. ער האָט געדונגען אַ צימער נעבען דוד סאָהן, כדי צו קע־
נען מיט אים זיך טרעפען באַצייטענס, האָבען דעם ערשטען אינ־
טערוויו און אים אינפאָרמירען וועגען דער לאָגע אין שטאָט.
גראָד האָט שוין דאָן עקזיסטירט די ערשטע דעמאָקראַטישע
קהילה, און דער אַמעריקאַנער שליח האָט געדאַרפט זיך אָריענ־
טירען אין דער לאָגע פון אַ פאַרלאָסליכער קוועלע. קאַפּלאַן האָט
דאָן אַ גאַנצע נאַכט פאַרבראַכט מיט דוד סאָהן.

דער דעלעגאַט האָט אונטערזוכט די לאָגע, באַזוכט די אינ־
סטיטוציעס, זיך געטראָפען מיט די פירער און אויסגעשטעלט
אַ בודזשעט, ווי צו פאַרטיילען די הילף ישר׳דיג און ראַיעל.

דוד סאָהן האָט אויך געהאַט אַ צוזאַמענשטויס מיט אַ פאָר
ביאַליסטאָקער „אַטלעטען״, „די שטאַרקע״, אונטערוועלט־חברה,
וועלכע האָבען גענוצט אויספרעסען געלט פון דעם אַמעריקא־
נער שליח, אָבער ער האָט זיך מיט זיי גאַנץ שנעל און בריה׳דיג
געספּראָווען. זיי האָבען זיך פאַר אים דערשראָקען און זיך באַלד
אָפּגעטראָגען.

ער האָט אויך דורכגעלעבט אַ פיינליכען קוריאָז מיט דריי
באַוואָפענטע שיכור׳ע פּוילישע סאָלדאַטען, וועלכע זיינען אים
באַפאַלען, אָבער אַליין אַ שטאַרקער און בראָווער יונג, האָט ער
זיי גוט אָנגעבראָכען די ביינער און זיי האָבען שוין „פאַרזאָגט
אַ צענטען״ זיך אָנצוהויבען נאָכאַמאָל מיט דעם „יענקי״.

דוד סאָהן האָט צו זיך קאָאָפּטירט אַ שטאָטישען געזעלשאַפּט־
ליכען קאָמיטעט ביים פאַרטיילען די געלטער, אין די פערזאָנען
פון: שלמה אָטלאַס, יעקב וויינשטיין, ליפּא פאַיאַנס. די חלוקה
איז צוגעגאַנגען אָרדענונגסמעסיג, מיט פאַרשטענדעניש און
טאַקט.

דוד סאָהן האָט פרייער אָפּגעאָטעמט, וועג ער האָט דערפילט
זיין וויכטיגע היסטאָרישע מיסיע. ער האָט ממש אויפגעריכט
אידיש ביאַליסטאָק, געשטעלט אויף די פיס. אָפּגעריסענע,
נאָקעט־בּאָרוועסע אידען האָבען זיך באַקליידט, די שטאָטישע
קיכען האָבען אָנגעהויבען אַרויסצוגעבען שפּייז; געשעפטען האָ־
בען אַריינגענומען סחורה און געטאָן מסחר; קינדער האָבען אָנ־
געהויבען צו באַזוכען די געפענטע פאָלקס־שולען, וואָרשטא־
טען, און פאַבריקען האָבען אָנגעהויבען רוישען מיט אַרבעט און
אינדוסטריע; די אידישע פרעסע האָט אָנגעהויבען צו דערשיינען
און פונקציאָנירען נאָרמאַל; די שטאָט האָט אויפגעלעבט.

די יוגענט האָט זיך געריסען אין אויסלאַנד, הויפטזעכליך

טער ווײַן אויף פּסח אין די אַלטע היימען, אָן אויך דער בי־
ליגסטער, איז געווען פון אייגענעם „ווײַן־קעלער". דאָס איז
געווען דער ווײַן, וואָס די מאַמע פלעגט מיט חדשים פריער אָנ־
שטעלען פון ראָזשינקעס אָדער פון עפּעל.

אָדער לאָמיר מאַכען אַ פּאַרגלייך צווישען די אַמאָליגע און
איצטיגע אידישע קינדער, אין די טעג פּאַר פּסח. די מערסטע
אידישע קינדער אויף יענער זײַט ים זײַנען אַ גאַנץ יאָר אַרומ־
געאַנגען אין צעריסענע שיכלעך, דורך וועלכע דער רעגען און
שניי זײַנען אַריין און אַרויסגערונען. מען האָט געטראָגען אָפ־
געוצטע און אויך צעריסענע קליידער. עס איז דעריבער ניט
קיין וואונדער, וואָס די אידישע קינדער פלעגען אַרויסקוקען
אויף דעם פּסח, כדי באַקליידט און באַשוכט צו ווערען. כמעט
יעדעס אידישע קינד, אַפילו דאָס אָרעמסטע, האָט טאַקע אויף
פּסח באַקומען אָ פּאָר נייע שיך, אַ קליידעל, אַ פּאָר הייזלעך
אָדער כאָטש אַ נײַ היטעלע. דאָ אָבער, אין דער מעכטיגער און
רייכער אַמעריקע, דאַרפען אידישע קינדער ניט דווקא וואַרטען
אויף פּסח, כדי צו באַקומען פון טאַטע־מאַמע אַ נייעם מלבוש,
אַ פּאָר שיך אָדער אַנדערע נויטיגע זאַכען. דאָ האָט מען דאָס
אַ גאַנץ יאָר, עס פעלט ניט אויס.

די מערסטע צייט פון יאָר פלעגען די אידישע מאַלערס
(פּיינטערס) אין די אַלטע היימען זיך אַרומדרייען אָן אַרבעט.
ערשט וען עס איז געקומען אַרום פּורים־צייט זײַנען זיי פּאָר־
וואַרפען געוואָרען פון אַלע זייטען מיט אַרבעט. אַפילו די
אָרעמסטע אידישע היימען, וואָס זײַנען אַ גאַנץ יאָר געווען אָפ־
געלאָזט און ניט אויפגערופען, זײַנען אָבער אויף פּסח געוואָרען
אויסגעמאָלען. און אַז מען האָט שוין געמאָלען, זײַנען אויך
„אויסגעלופטערט" געוואָרען די מלבושים, וואָס מען האָט אַרויס־
געהאָנגען אויף די פענסטער. מען האָט אויך געוואָשען און גע־
שׂייערט די פּאָדלאָגעס און ערב יום־טוב זיי אויך באַשאָטען מיט
הילץ־זעגעכץ. אַלע אידישע היימען, אַפילו די סאַמע אָרעמסטע,
זײַנען אויף פּסח באַנייט און אויפגעפּרישט געוואָרען. פרייד און
יום־טוב׳דיקייט האָט אַרויסגעשיינט פון אַלע ווינקלען.

אָבער דאָ אין אַמעריקע איז אין די אידישע היימען ריין
און צײַטיג אַ גאַנץ יאָר, ניט בלויז פּאָר פּסח. אויך מיט קליי־
דונג און אַנדערע נויטיגע זאַכען פּאַרן הויז איז דאָס זעלבע. דאָ
איז דער יום־טוב פּסח אויך פאַרבונדען מיט ריזיגע אונטערנע־
מונגען און ביזנעס, ווי עס פּאַסט פּאַר אַמעריקע.

און צי געדענקט איר נאָך די חול־המועד׳ניקעס, וואָס איז
געווען אַן אייגענאַרטיגער טייל פון דעם פריליכען יום־טוב
פּסח? מען פלעגט פּאַרען פון די קליינע שטעטלעך אין די גרויסע
שטעט אַריין און פּאַרקערט, אומעטום איז געווען פול מיט לוס־
טיגע חול־המועד׳ניקעס. און איר געדענקט דאָך מסתמא אויך,
אַז פון די אַמאָליגע חול־המוד׳ניקעס, פון זייער פּאַרען איבער
שטעט און שטעלעך אין מזרח־אייראָפּע, זיינען ביי אידען שטענ־
דיג אַרויסגעוואָקסען נייע אומצאָליגע פּאַרלעך. עס זיינען אויפ־
געקומען נייע דורות מיט אַ פאַרצווייגט אידיש לעבען...

יאָ, דער אונטערשייד פון דעם יום־טוב פּסח אין די אַלטע
היימען אויף יענער זײַט ים ביז אַמעריקע איז זייער אַ גרויסער.
דאָס איז דערפּאָר, ווייל די גאַנצע וועלט און אונזער לעבען אין
דער מיטן האָט זיך אויך פולשטענדיג געענדערט. אָבער ניט
געקוקט אויף דעם אַלעם בלייבט דער אינהאַלט פון פּסח, די
געשיכטע וועגען יציאת־מצרים, שטענדיג דער זעלבער. און
שטענדיג, ביי אַלע אידישע דורות און אומעטום, האָבען אידען

באַגיסטערונג

פון **מענדל גאָלדמאַן**

(טאַשקענט)

...און ס׳טרעפט צומאָל —
ניט וויסט פּאַרוואָס
און ווילסט פּאַרוואָס ניט ווייסען,
ווי מיטאַמאָל
רייסט אויף דיר פון געלעגער זיסן
נאַגענדיקע,
גאָרניט זאָגענדיקע פרייד.
און ס׳שפּאַרט
און ס׳שפּאַרט
די פרייד פון דיר,
ווי פון אַן אויפגעפּראַלטער פּאַס
צעעפענט זיך אַליין די טיר
און ס׳פּאַרשלינגט דיך גאָס!

ווי וואויל איז אין אַזאַ־אַ־שעה —
עס זינגט דיר זים דער קראָק פון קראָ,
עס גריסט דיך יעדער קלייטן־שילד
און טראַמווייַ־גרילין עם קלינגט דיר מילד.
ניט דו וויסט —
עס טראָגט דיר ווער;
אַ שטומע טרייסט,
אַ פרומע טרער
אויף אַלעמענס געזיכטער —
יאָ!
מיר זיינען אַלע דיכטער
אין אַזאַ געבענטשטער שעה!

געהאַט — אויסער די הגדה וועגען יציאת־מצרים — אויך אַ „מאַדערנע" הגדה.

הייַ־יאָר, וועט מיר פּראַווען פּסח, איז פונקט 25 יאָר זינט אין אייראָפּע האָט זיך פאַרענדיגט די גרויזאַמע צווייטע וועלט־מלחמה. עס איז 25 יאָר זינט די היטלער־רוצחים האָבען אומ־געבראַכט זעקס מיליאָן אידען, צווישען זיי אַ מיליאָן קינדער; עס איז 25 יאָר זינט די נאַצי־מערדער האָבען פאַרניכטעט טוי־זענטער בליענדע אידישע קהילות, און אָפּגעווישט קנאַפּע טוי־זענט יאָר אידיש לעבען אין מזרח־אייראָפּע. היינטיגען פּסח, וועט מיר לייענען די הגדה וועגען פּרעה׳ן פון מיט העכער דריי טויזענט יאָר צוריק, און וועגען דעם היטלער־פּרעה פון מיט העכער 25 יאָר צוריק, קומט צו נאָך אַ קאַפּיטעל אין דער הגדה. אין די איצטיגע טעג האָבען מיר אַ גאָר נייעם פּרעה, נאַסער, און אים צו־הילף אַנדערע פּרעה׳ס, וועלכע העלפען זיך געגענזייטיג אין דעם פאַרמעסט קעגען מדינת ישראל, וואָס עס מיינט אויך קעגען דעם אידישען פאָלק.

לאָמיר אָבער האָפען, אַז פונקט ווי די אַמאָליגע פּרעה׳ס, וועלען אויך די היינטיגע ליידען אַ מפלה, אין זייער פאַרמעסט קעגען דעם אידישען פאָלק.

אַ פריליכען פּסח אַלעמען!

פּסח אין דער אַלטער היים אָון אין אַמעריקע

פון י. שמולעוויטש

פּסח איז ביי אונז שטענדיג געווען דער יום־טוב פון פרייד אין דערהויבונג, אַ יום־טוב וואָס סימבאָליזירט פרייהייט קעגן שקלאַפֿערײ, דער יום־טוב וואָס דערמאָנט אונז אידען, אָון אויך די וועלט, אין יציאת מצרים. עס איז דעריבער ניט קיין וואונ־דער, וואָס אידען גרייטען זיך אויך מיט אַ ספּעציעלען פּאַרנעם ביים אויפנעמען דעם דאָזיגען גרויסען יום־טוב. אַזוי איז דאָס געווען אין אַלע צייטען, אין אַלע טיילען וועלט ביי אידען אָון אַזוי איז דאָס אויך איצט. אָבער —

ווי אַנדערש האָט דער לאַנגער אָון פּריליכער יום־טוב פּסח אויסגעזען אַמאָל, אין אונזערע אַלטע היימען אויף יענער זייט ים, אָון ווי אַנדערש זעט דאָס אויס דאָ, אין דער מעכטיגער אַמע־ריקע. נייַן, ליבע אידען, עס איז ניט דאָס זעלבע, עס האָט זיך פיל געענדערט אין דער הינזיכט. פיל זאָכען האָבען זיך אַזוי געענדערט, אַז דאָס איז ממש ניט צום דערקענען. לאָמיר, אדרבא, אַנהויבען מיט דעם ערב פּסח. אין אונזערע אַמאָליגע אַלטע היי־מען אויף יענער זייט ים, וואָס איז אויף אַזאַ אכזריות׳דיגען אופן פאַרניכטעט געווארען פון די היטלער־רוצחים, פלעגט מען זיך צום יום־טוב פּסח נעמען גרייטען פיל וואָכען פריער, אָון אפילו אויך חדשים.

גלייך נאָכדעם ווי דער בייזער ווינטער איז אַוועק, וועט עס האָבען אָנגעהויבען אָנקומען די פרילינג־ווינטען, האָט זיך אין די שטעט אָון שטעטלעך ביי אידען אין מזרח־אייראָפּע געמומען אויסשפּרייטען דער ערב יום־טוב. דאָס איז אַריינגעדרונגען אין די גאַסען אָון געסלעך פון דער אידישער באַפעלקערונג, אָו־מעטום אָון ביי גרויס אָון קליין, אָון מיט זיך אויך געבראַכט היבשע זאַרגען. מיר געדענקען דאָך נאָך גוט, אַז די מערהייט אידען אין די אַלטע היימען אויף יענער זייט ים, האָבען אפילו ניט געוואוסט פון וואָנען אָון ווי אַזוי מען וועט צונויפשלעפּען דעם יום־טוב פּסח. יאָ, אונזערע ליבע טאַטעס אָון מאַמעס פלע־גען אָפּגעבען גענוג זאָרג אָון מי אָון אויך שלאָפלאָזע נעכט, כדי ניט צו בלייבען פאַרשעמט פאַר אַנדערע.

אין דער צייט וועז דאָ, אין דער רייכער אָון זאַטער אַמעריקע, וועלט דער פּסח אַריינגעבראַכט אין הויז מיט איין מאָל, אין פאַרלויף פון איין טאָג אַדער אפילו געציילטע שעה׳ן, האָט דאָס אין דער אַלטער היים געדויערט וואָכען מיט וואָכען. מיר גע־דענקען דאָך נאָך אַלע גוט די אַמאָליגע אידישע אַרעמקייט אין די אַלטע אידישע היימען, וואָס פאַר די די איצטיגע נייַע דורות דאָ איז דאָס אַן אומבאַגרייפליכע זאַך. אוי פלעגט מען זיך מא־טערן, אוי איז געווען ביטער אָון טרויעריג פאַר פיל אידישע פאַמיליעס, וועז עס האָבען זיך אָנגעזרוקט די יום־טוב׳דיגע טעג!

דאָ אין אַמעריקע איז ניט פון די גאָר גרויסע זאַכען איינצו־קויפען די נויטיגע פראָדוקטען פאַר פּסח. עס איז ענגוג אַריין־צוגיין אין אַ סטאָר, צונויפשטעלען אָון איבערלאָזען אַ געהעריגע ליסטע פון די נויטיג זאַכען, אָון באַלד וועט דאָס איין אָפּגע־שיקט אין הויז אַריין. אָבער ווי אַנדערש איז דאָס געווען אין אידישען לעבען אין די שטעט אָון שטעטלעך אין די אַלטע היי־מען. דאָרט איז דאָס צוגרייטען דעם יום־טוב פּסח פאַרגעקומען ביי אידען שטופענווייז, צוביסלעך אָון שטיקלעך, וויל מען האָט ניט געהאַט קיין אַנדערן אויסוועג. דאָס צוגרייטען דעם פּסח אויף אַ העפּטיגען אופן האָט זיך אין דער אַלטער היים אָנגע־הויבען גלייך נאָך פּורים.

צומאָרגנס נאָך פּורים טאַקע, ווי נאָר מען איז פאַרטיג גע־ווארן מיט דער מגילת־אסתר אָון מיט דער יום־טוב׳דיגער סעודה, האָט מען אָנגעהויבען „אַריינפירען" אין הויז דעם פּסח. אָט אַזוי ,צוביסלעך, האָט מען דעם יום־טוב צונויפגעשטעלט אין פאַרלויף פון אַ גאַנצען חודש. אָון אַפילו וועז עס איז גע־קומען ערב פּסח, איז מען נאָך אויך אַלץ ניט גענוג מיט אַלע־מען גרייט. יעדעס מאָל האָט אין דער לעצטער מינוט נאָך עפּעס צוגעפעלט. באַלד נאָך פּורים האָט זיך אָנגעהויבען טומלען מיטן באַקען מצות. אידישע בעקערס, וועלכע האָבען אַ גאַנץ יאָר געבאַקען ברויט, זעמעל, חלות אָון אַנדער זאַכען, האָבען אויסגערייניגט אָון גע׳כשר׳ט זייערע קליינע, נעבעכדיגע בע־קעריין אָון זיך גענומען באַקען מצות. אידישע פרויען פון פיינע היימען, אָבער אַרעמע, האָבען פאַרבויגען זייער כבוד אָון זיך פאַרדונגען אַלס „וועלגעריגס". זיי פלעגען שווער אַרבעטען לאַנגע שעה׳ן אין טאָג אָון אויך ביינאַכט, צונויפשטעלען פון דעם שטיקעל פאַרדינסט, וואָס איז טאַקע שטאַרק צונוץ־געקו־מען אויף יום־טוב. עס פלעגען אויך שווער אַרבעטען אָון שווי־צען די „קנעטער" ביים אויסקנעטען אָון דערלאַנגען די „מיי־רעס"; עס האָבן געשווויצט ביים אויוועז די „שיבערס" אָון אַ־דערע. די גרעסטע פרייד האָבען אויך געהאַט אינגלעך, וואָס פלעגען אַוועק פון חדר אָון זיך אַריינכאַפּען אין בעקעריי צום „רעדלען" די מצות.

פאַר פּורים האָבען די פויערים שוין געוואוסט, אַז אידען גרייטען זיך צו פּסח. האָבען די פויערים אָנגעהויבען ברענגען אין שטאָט אַריין קאַרטאָפּעל, אייער, ציבעל, בוראַקעס אָון נאָך אַנדערע זאַכען, וואָס אידען פלעגען אינקויפען ביסלעכווייז. אָבער דאָס אַלץ איז ניט אָנגעקומען אַזוי לייכט, ווי עס שרייבט זיך איצט. יאָ, שיער פאַרגעסען צו דערמאָנען נאָך אַ זאַך אין פאַרבינדונג מיט פּסח, וואָס געווען איז דאָס אויף יענער זייט ים; נאָך מיט חדשים פאַר פּסח, וואָס געווען איז דאָס אין די טעג פון חנוכה, איז שוין אין דער קאָמער געשטאַנען אַ גאַנז, מען האָט איר אומאויפהערליך געשטאָפּט מיט פּעטע קלוסקעס, פון וואָס די גאַנז איז געווען זייער צופרידען. אָבער זי האָט נע־בעך ניט געוואוסט, אַז מען מאַכט איר פּעט, כדי איר שפּעטער צו טראָגען צום שוחט. וועז די חנוכה־ליכטלעך האָבען גע־ברענט אויפן פענסטער, האָט די גאַנז זיך שוין געפרעגעלט אין אַ פאַן. עס האָט פון דער גאַנז געטריפט דאָס שמאַלץ, פעטער שמאַלץ אויף פּסח. און דערווייל האָבען די קינדער אין הויז אויך אַריינגעכראָפּט אַ פּעטע פאַרציץ „גריוועז".

דאָ, ביי אונז אין אַמעריקע, זיינען די סטאָרס פול מיט אַלעם גוטען, אידען קויפען איין וואָס דאָס האַרץ גלוסט, דער יום־טוב וועלט צוגעגרייט מיט אַ ברייטען פאַרנעם. עס איז גאָר אַן אַנ־דערע וועלט, עס איז קיין פאַרגלייך מיט דעם, וואָס איז געווען אַמאָל. נעמט, למשל, אַזאַ זאַך ווי ווין. פאַר פּסח זעט מען דאָ אין די געשעפטען צענדליקער סאָרטען ווין אויף יום־טוב. אידן דאָ ווייסען אַליין ניט וואָס אויסצוקלייבען, וואָס איינצוקויפען. פון אַזעלכע סאָרטען פּסח׳דיגע ווייַנען ווי עס איז דאָ, האָבען אין די אַמאָליגע אַלטע היימען געוואוסט בלויז יחידים, גבירים וואָס האָבען זיך אויף אַזעלכעס געקענט דערלויבען. דער בעס־

זייט באַגריסט, ליבע לאַנדסלייט!

פון לואים סילווער

קולטור־פאָרזיצער פון דער ביאַל. לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע

אין די איצטיגע טעג, ווען מיר גרייטען זיך צו באַגעגענען דעם גרויסען יום־טוב פּסח, דער יום־טוב וואָס סימבאָליזירט אין אַלע צייטען די שטרעבונג צו פרייהייט, דעם ווילען זיך צו באַפרייען פון שקלאָפערײַ, ניט בלויז פאַר אידען, נאָר אויך פאַר דער גאַנצער מענטשהייט; אין די איצטיגע טעג, ווען מדינת־ישראל וואָס ראַנגעלט זיך כסדר מיט אירע שונאים גרייט זיך אַריינצושפּאַנען אין דעם 22־טען יאָר פון איר עקזיסטענץ, גרייטען זיך אויך מיר, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, צו אַ צוזאַמענקונפט וואָס איז פון גאָר גרויסער באַדייטונג. די באַדייטונג פון דעם איז טאַקע פון באַזונדערער וויכטיקייט, ווייל דאָס וועט פאַרקומען אין מדינת ישראל.

דער וועלט־צוזאַמענפאָר פון ביאַליסטאָקער אידן, וואָס וועט פאַרקומען היינטיגען חודש מאַי אין אידישען היימלאַנד, איז פון גרויסער היסטאָרישער באַדייטונג. צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, אין זייער צעשפּרייטקייט איבער פאַרשידענע וועלט־טיילן, וועלען מיר אַלע, קינדער פון דער אַזוי־טראַגיש־פאַרשניטענער אידישער ביאַליסטאָק, זיך צונויפקומען אויף דער ערד און אין לאַנד פון אונזער שווער־געפּיניגטען פאָלק, אין דעם לאַנד וואָס איז געוואָרן אַ חלום פון אומצאָליגע אידישע דורות.

צו דעם וועלט־צוזאַמענפאָר פון די ביאַליסטאָקער אידען אין מדינת ישראל, וואָס וועט פאַרקומען אין סוף מאַי, 1970, וועלען זיך צונויפקומען לאַנדסלייט פון אומעטום. אָבער ניט געקוקט אויף דעם, וואָס מיר וועלען קומען פון פאַרשידענע לענדער, מיט פאַרשידענע שפּראַכען און פירונגען, וועט דאָס זיין אַ צוזאַמענקום ווי פון אַיין גרויסער טרייער משפּחה. אונזער שפּראַך, די שפּראַך פון די געקומענע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט פון פאַרשידענע טיילען וועלט, וועט זיין די זעלבע, די אייגענע און אַיינהייטלישע.

דאָס וועט זיין די שפּראַך פון דער אַמאָליגער אידישער ביאַליסטאָק! לייַדער, צו אונזער גרויסען וויי־טאָג, איז די אַמאָליגע האַרציגע אידישע ביאַליסטאָק, וואָס האָט געצויגען אַ לאַנגען און דערהויבענעם יחוס, פאַרשניטען געוואָרען, אַלץ וואָס איז געווען פאַרבונדען מיט אידען און אידישקייט אין ביאַליסטאָק, איז אָפּגעווישט געוואָרען מיטן וואָרצעל דורך די נאַצישע רוצחים מיט זייערע מיטהעלפערס. ניטאָ מער די ליבע אידישע ביאַליסטאָק.

אָבער ניט געקוקט אויף דעם, וואָס עס איז מער ניטאָ די פיזישע אידישע ביאַליסטאָק, איז אָבער וועלט דאָ דאָס גייסטיגע פון אונזער אַלטער היים. די אידישע ביאַליסטאָק, מיט אירע דערהויבענע טראַדיציעס פון דעם לאַנגען יחוס, עקזיסטירט וועלט און שפּרייט אויס אויף אידישקייט אין ביאַליסטאָקער גייסט, אומעטום וואו עס לעבען איצט אידען. נייַן, טויזענט מאָל נייַן, די היטלעריסטישע רוצחים מיט זייערע אָרטיקע מיטהעלפערס איז ניט געלונגען אָפּצואווישען דעם גאָלדענעם יחוס פון הונדערטער יאָרן אידיש ביאַליסטאָק!

דאָס איז דערפאַר, וויל אומעטום אין דער וועלט, וואו עס זיינען פאַראַן אידישע ישובים, זיינען די אַקטיוסטע און אַנטוזיאַסטישע צווישען זיי ביאַליסטאָקער אידען. דאָס איז דערפאַר, וויל די טרייַע זין און טעכטער פון דער אַזוי טראַגישפאַרשניטענער אידישער ביאַליסטאָק ציען וועלט דעם יחוס פון זייערע עלטערן, זיידעס און עלטער־זיידעס. מיר, ביאַליסטאָקער אידען, אומעטום וואו מיר לעבען איצט אין דער וועלט, גרויסען זיך מיט דער רומפּולער פאַרגאַנגענהייט פון דער אידישער ביאַליסטאָק.

און מיט אָט דעם גרויסען און גייסטיג־רייכען באַגאַזש, וואָס ביאַליסטאָקער אידען טראָגען מיט זיך איצט אומעטום, וועלען מיר קומען צום גרויסען וועלט־צוזאַמענפאָר אין מדינת ישראל. איך בין זיכער, און עס איז וועגען דעם קיין ספק ניט, אַז דער ביאַליסטאָקער צוזאַמענפאָר אין ישראל וועט האָבען אַ גאָר גרויסען אָפּקלאַנג. דער וועלט־צוזאַמענפאָר איז פון וויכטיגער באַדייטונג צוליב עטליכע זאַכען.

אין דער ערשטער רייַ איז דאָס וויכטיג, וויל ביאַליסטאָקער אידען פון אַלע טיילען וועלט וועלען צום ערשטען מאָל זיך באַגעגענען ווי אַיין טרייַע משפּחה, און דאָס אין דעם אידישען היימלאַנד. דאָס איז באַזונדערס וויכטיג טאַקע אין דער איצטיגער צייט, ווען די שונאים פון מדינת ישראל און אויך פון אידישען פאָלק, ווילען אָנוואַרפן אַ שרעק אויף אידען, אַז מען זאָל ניט פאָרען קיין ישראל.

צווייטענס, בייַ דעם וועלט־צוזאַמענפאָר וועלען געהערט ווערן וויכטיג באַריכטען וועגען די אַקטיוויטעטען פון ביאַליסטאָקער אידען אין פאַרשידענע לענדער. און ווי מיר וויסען, האָבען מיר אַלע מיט וואָס צו שטאָלצירען. עס איז אַ באַקאַנטע זאַך, אַז די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט פירען איצט פאַרצווייגטע אַקטיוויטעטען אין אַמעריקע, מדינת ישראל, אויסטראַליע, אַרגענטינע און אין אַנדערע לענדער. ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט האָבען אומעטום אויפגעבויט וויכטיגע אייגענע און נוצליכע אינסטיטוציעס, ווי אויך געהאַלפען אויסבויען און מען העלפט אויסהאַלטען אַלגעמיינע אידישע אינסטיטוציעס.

דאָ איז ניט דער פּלאַץ דאָס אַלץ אויסצורעכענען. וועגען דעם אַלעם וועט מען טאַקע הערען וויכטיגע באַריכטען בייַ דעם איצטיגען וועלט־צוזאַמענפאָר אין מדינת ישראל. און ווי עס איז דער שטייגער פון די שטענדיק ענערגישע און דינאַמישע ביאַליסטאָקער אידען, וועט מען ניט בלויז זיך באַנוגענען מיט באַריכטען. עס וועלען בייַם צוזאַמענפאָר אויך דורכגעפירט ווערן געהעריגע דעבאַטעס אין אַ חבר'ישען וועג, ווי דאָס פאַסט פאַר ביאַליסטאָקער אידען. מען וועט אויך אויסאַרבעטען נייַע וויכטיגע פּלענער פאַר וויטערדיגע צילען און אויפגאַבען. דאָס אַלץ וועט העלפען, אַז די ביאַליסטאָקער אַקטיוויטעטען אומעטום זאָלען נאָך מער פאַרשטאַרקט און אויסגעברייטערט ווערען. דאָס וועט אויך העלפען נאָך בעסער און שטאַרקער ציען וויטער דעם גאָלדענעם פאָדעם, וואָס בינדט אונז אַלעמען צוזאַמען, דער פאָדעם פון דער — אידישער ביאַליסטאָק.

זייט באַגריסט, ליבע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, צו אונזער וועלט־צוזאַמענפאָר אין מדינת ישראל! לאָמיר אַלע, מיט געמיינזאַמע און נייַע פאַרשטאַרקטע כוחות, אויך אויף וויטער אויסשפּרייטען און פאַרטיפען דעם גייסט פון דער אידישער ביאַליסטאָק, ניט בלויז פאַר אונזער צייט, נאָר אויך פאַר די קומענדיקע אידישע דורות.

ביאַליסטאָקער וועלט-צוזאַמענפאָר און דער ערשטער לאַנדסמאַנשאַפטליכער טור קיין מדינת ישראל

גרויס אַנזען אין דער ביאַליסטאָקער וועלט און אין דער אידישער עפענטליכקייט האָט אַרויסגערופען די נייעס וועגען דעם ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאָר אין מדינת ישראל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט אויך געצויגען אַלעמענס אויפמערקזאַמקייט די איניציאַטיוו פון די ביאַליסטאָקער אין אַמעריקע, אונטער דער פירערשאַפט פון אונזער „ביאַליסטאָקער צענטער" אין ניו־יאָרק, צו אָרגאַניזירען און דורכפירען אַ קאָנ־ווענשאָן־טור פון אַמעריקע אין ישראל פאַר באַטייליגונג אין דעם היסטאָרישען צוזאַמענפאָר ענדע מאַי, 1970.

דאָס איז אויך צום ערשטען מאָל, וואָס עס ווערט איינגע־אָרדענט אַ ביאַליסטאָקער גרופען־עקסקורסיע פון די פאַראיי־ניקטע שטאַטען צו דער אידישער מדינה; אַ געלעגענהייט, וואו ניט בלויז יחידים, נאָר דער ביאַליסטאָקער קהל פון איבעראַל וועט זיך באַגעגענען מיט זייערע אַמעריקאַנער לאַנדסלייט אויפן באָדען פון אונזער אַלט־נייער נאַציאַנאַלער היים.

דער „דוד סאָהן מעמאָריאַל־קלוב" אין תל־אביב

ווי עס איז באַצייטענס אַראַנזשירט געוואָרען, וועט צו דעם ביאַליסטאָקער וועלט־צוזאַמענפאָר שוין זיין פאַרטיג און אָפּען דער ספּעציעל־אויפגעבויטער ביאַליסטאָקער „דוד סאָהן ע"ה מעמאָריאַל־קלוב" ביי דער העברעאישער גימנאַזיע, תיכון ד', אין תל־אביב, די מיטעל־שולע, וואָס האָט אַדאָפּטירט דעם נאָמען: ביאַליסטאָק.

דער אויפטו איז ווערט באַגריסט צו ווערען, ווייל דאָרט וועט פאַראייביגט ווערען אויף אַ פּראָמינענטען אופן דער נאָמען און גייסט פון דוד סאָהן, דעם אומפאַרגעסליכען אַרכיטעקט פון אידיש ביאַליסטאָק איבער דער גאָרער וועלט. ער האָט געבויט ביאַליסטאָקער ישובים ביים לעבען, און זיין אָנדענק ווערט פאַר־פיקסירט אין דער אידישער געשיכטע דורך אַ בוי־אונטערנע־מונג, דעם „מועדון" אין ישראל. זיין לעצטער וועג האָט געפירט „אַהיים", אונזער אַלעמענס היים.

עהרע זיין אָנדענק אונטער דעם דאַך און אין די פיר וועלט פון „ביאַליסטאָק של מטה" און אין דער אייביקייט פון „ביאַ־ליסטאָק של מעלה"!

ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס פאַר ישראל

אונזער אינסטיטוציע און לאַנדסמאַנשאַפט פאַרצייכענען אַ היסטאָרישע דערגרייכונג דורך דער מתנה פון דעם ערשטען ביאַליסטאָקער אַמבולאַנס צו מדינת ישראל. דער פּראָיעקט איז דורכגעפירט געוואָרען דורך דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט" אונטער דער פאָן פון אונזער „ביאַליסטאָקער צענטער".

אַ דערפאָלגרייכער פאַלקס־קאַמפּיין צווישען די „אייגענע", ווי אויך ביי דעם ברייטען אַלגעמיינעם אידישען עולם, האָט גע־האָלפען פאַרווירקליכען אַ וויכטיגע נאַציאָנאַלע אויפגאַבע: די „ביאַליסטאָקער גיכע הילף" אויף „רעדער", אַלס שטאַפעט צו אונזערע העלדישע פאַרטיידיגער אויף די גרענעצען פון מדינת ישראל, צו ראַטעווען לעבענס, היילען וואונדען, איינשפּריצען ניי און פריש בלוט און בייטראָגען צו דעם ענדגילטיגען זיג, און הויפּטזעכליך צו דעם אויסגעבענקטען שלום. דאָס איז געטאָן געוואָרען אין גייסט פון דער ביאַליסטאָקער ציון־טרייער טראַ־דיציע.

ישראל, ישראל

(אַ הימן צו אונזער לאַנד)

פון **בנימין אבעלסקי**

זומפּען געטריקענט, אויף שלאַנג און איר גיפּט
אויסגעשטעלט,
פּאָלק און לאַנד אויפגעפּאָרט פּאַר וואָגלער געשאַפּען
געצעלט;
און ס'האָט זיך דיין גבורה אַלץ גרעסער און שטאַרקער
פּאַרמערט,
אין אַ גן־עדן פּאַרוואַנדעלט האָסט זאַמדיגע ערד.
זיי מוטיג, ישראל, וועסט מער שוין ניט בלייבען אַליין,
פון תפוצות די איידען געטריי מיט דיר וועלען שטיין;
וי מאַמעס הארץ, וואָס צאָפּעלט מיט זאָרג פּאַר איר קינד,
אַזוי פונקט מיט ליבע און בענקשאַפט דיין גורל מיר
טיילען אַצינד.
איז זיי ניט פּאַרצווייפעלט, ישראל, דעם קאָפּ הויב
מיט שטאָלץ און מיט מוט,
פּאַר דיר, אונזער טייערסטע חיים, דיינע זין זיינען
גרייט געבען בלוט;
זיי וועלען צוריקשלאָגען בראַוו יעדען אָנפאַל פון
גרויזאַמען פיינט,
זיי האָפּערדיג, גלויביג, ווייל די זון פון גאולה שוין שיינט.

ג־ט האָט צוגעזאָגט

(לכבוד מדינת ישראל)

פון **ראָזא נעווואַדאָווסקאַ**

ג־ט האָט צוגעזאָגט אברהמ'ען אונזער לאַנד,
ג־ט האָט צוגעזאָגט אברהמ'ען אונזער לאַנד;
האָט ג־ט צוגעזאָגט אברהמ'ען,
זיינע קינדער און זיין זאָמען,
האָט ער צוגעזאָגט אברהמ'ען אונזער לאַנד.

ג־ט האָט יצחק'ן פּאַרשפּראָכן אונזער לאַנד,
ג־ט האָט יצחק'ן פּאַרשפּראָכן אונזער לאַנד,
האָט ג־ט יצחק'ן פּאַרשפּראָכען,
און זיין צוזאָג ניט געבראָכען,
האָט ער יצחק'ן פּאַרשפּראָכן אונזער לאַנד.

ג־ט האָט יעקב'ן געשוואָרען אונזער לאַנד,
ג־ט האָט יעקב'ן געשוואָרען אונזער לאַנד,
דאָרט אין לאַנד מיר וועלען וווינען,
פול ווי זאָמד, זיך שטענדיג מערען,
ג־אָט האָט יעקב'ן צוגעזאָגט אונזער לאַנד.

מקויים זיינען ביידע ברכות שוין ביינאַנד,
כ'איז ישראל אונזער פּאָלק און אונזער לאַנד,
מען וויל אונז אונזער גליק פּאַרשטערן,
מיר וועלען אין גלות זיך ניט אומקערן,
ווייל ישראל איז דאָך אונזער פּאָלק און לאַנד.

ביאַליסטאָקער שטימע

אָפּיציעלער אָרגאַן פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע

נומער 306 ■ ערב פּסח, תש"ל — ניו־יאָרק, אַפּריל, 1970 ■ 50־טער יאָרגאַנג

אין גאַנג פון צייט

געדאַנקען און נאָטיצען

פון אהרן חיות

פּסח — פרייהייט פון שרעק און זאָרג

פּאָריבער אַ יאָר און ווידער שטייען מיר שוין אויפן שוועל פון ליכטיגען, פריידיגען יום־טוב פּסח.

די וועלט, פון איין ווינקעל ביזן אַנדערן, צאַפּעלט אין קלעם פון שרעק און זאָרג פּאַרן מאָרגען. מלחמות אויף שלאַכט־פעלדער און אויף דיפּלאָמאַטישע אַרענעס ווערען נאָך פאַר־שטאַרקט דורך דער אינערליכער פּאַניק און היסטעריע פון צעשרויפּטע נערוון. אונזער מדינת ישראל, פּאַרוויקעלט אין געראַנגעל מיט דעם הייַנטיגען מצרים און איר מאָדערנעם פּרעה און מיט אַנדערע בלוטדורשטיגע אַראַבישע שכנים, קעמפט מיט ציין און נעגעל פאַר פּאָלק און לאַנד. אידען אין רוסלאַנד לעכצען נאָך פרייהייט און ווערען וויַטער געהאַלטען אין ביטערען יאָך.

אָט אין דער ערב־פּסח׳דיגער אַטמאָספער פון קאָנווואולסיוון ציטער, ווערט האָפערדיג און היימליך אויפן האַרצען, ווען מען באַנעמט דעם מערקווירדיגען קאָנטראַסט פון פּסח אין אונזער אינסטיטוציע.

מיר וועלען אָן אַלע כוחות צו געבען אונזערע זקנים און וקנות די מתנה פון פּסח: פרייהייט פון שרעק און זאָרג. זיי ציטערן ניט פאַרן הייַנט און שרעקען זיך ניט פאַרן מאָרגען, ווייל מיר פאַרשאַפען זיי אַ זיסע, רואיגע עלטער פון דער פולער האַנט און פון אַלעם גוטען, אַ געמיטליכען אַנדערוואָכען און אַן עונג יום־טוב.

מיר האָבען צוגעגרייט אַ יום־טוב פון אַלעם גוטען פאַר אונזערע גרייז־גרויע איינוואוינער, וועלכע וועלען זיך דאָ ביי אונז פילען, ווי ביי זייערע אייגענע טישען אין זייערע היימען און פאַמיליעס.

אָט די צוגרייטונגען פון דער פולער האַנט האָבען מיר אין אַ גרויסער מאָס צו פאַרדאַנקען דעם ווארימען אָפּרוף פון אונזערע מיטגלידער, לאַנדסלייט, לעזער און פרייַנט צו דעם יער־ליכען מעות־היטים קאַמפּיין. אַ שטראָם פון הילף האָט אונז דערגרייכט ניט בלויז פון די אונטערשטיצער אין אַמעריקע, נאָר אויך פון אויסלאַנד, ווייל מיר זיינען אַ וועלט־אינסטיטוציע. אונ־זער אָפענע האַנט האָט אויך דערגרייכט נויטבאַדערפטיגע ביאַ־ליסטאָקער און סתם־אידען דאָ אין ניו־יאָרק, אין ישראל און אין אַנדערע לענדער.

מיר דאַנקען אונזערע מיטגלידער, פרייַנט און אונטערשטי־צער, וועלכע האָבען געהאָלפען אַריינברענגען דעם יום־טוב אין אונזער הויז און מיר ווינטשען זיי, צוזאַמען מיט זייערע פאַמיליעס, ביאַליסטאָקער אידען איבעראַל, מדינת ישראל און כלל ישראל אַ געזונטען, פריילעכען פּסח.

אַ גוט יום־טוב, אידען! פרייהייט, רו און פרידען, נוסח ביאַליסטאָק, אין גייסט פון אידישער טראַדיציע!

אונזער ניי־געקויפטער בילדינג

אונזערע לייענער ווייסען שוין, אַז מיר האָבען איבערגעבויט און מאָדערניזירט אונזער איצטיגען בנין אויף 30־228 איסט בראָדווי, ניו־יאָרק, וואו די אינסטיטוציע געפינט זיך.

ביי דעם מאָמענט האָבען מיר פאַר אייך אַ בשורה טובה, אַז עס איז אונז געלונגען אָפּצוקויפּען דעם שכנות׳דיגען בנין און דערמיט אָנהויבען די אויסשפרייטונג פון אונזער ביאַליסטאָקער צענטער, היים און שפּיטאָל.

דאָס איז אַ היסטאָרישער אויפטו פון גרויס וויכטיקייט, ווייל די צוגעקומענע געביידע אויף 232 איסט בראָדווי וועט אונז געבען אַ גלעזענהייט צו פאַרמערן די צאָל בעטען און אַריינגענעמען די פילצאָליגע אָפּליקאַנטען, וועלכע קלאָפען אין אונזערע טירען.

דער אויסשפרייטונג־פּראָצעס איז שוין אַ געבאָרענע אייגענ־שאַפט, איינגעזאַפּט אין דעם מאָרך און בלוט פון ביאַליסטאָקער אידען, וועלכע צייכענען זיך אויס מיט אַמביציע און אונטערנע־מונגס־גייסט, און האָבען מיט זיך געבראַכט אָט די זעלטענע מידה פון דער אַלטער היים אַהער אין אַמעריקע.

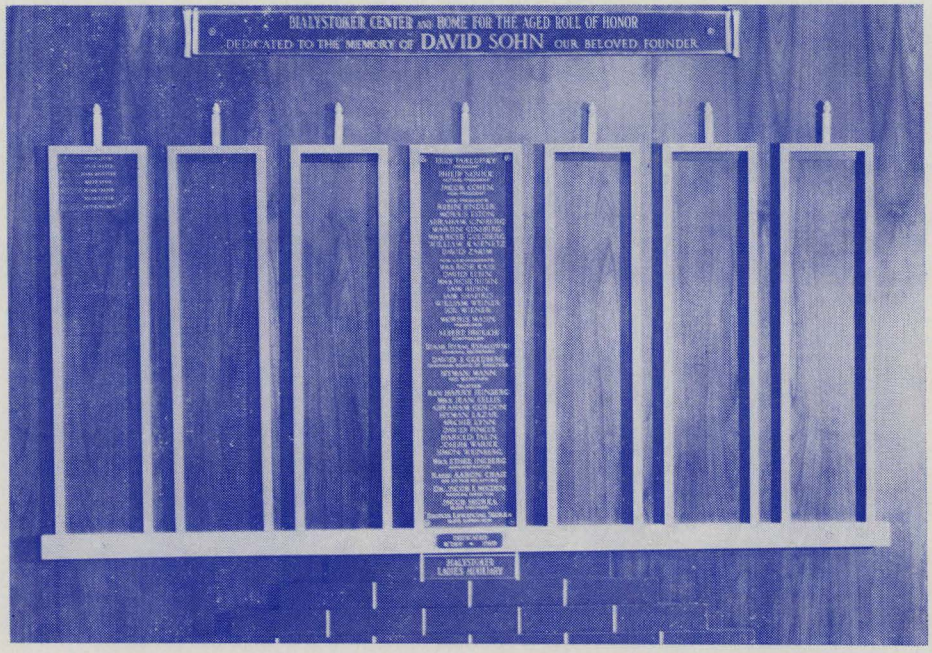
מיר האָבען עס געטאָן ניט צוליב גרויסקייט־מאַניע אָדער אייגענוץ, נאָר צוליב טובת הכלל, כדי קענען בעסער דינען דעם אַלגעמיינעם עלטערן אידישען עולם. מיר זיינען אַ כלל־ישראל־אינסטיטוציע און זאָרגען פאַר דעם וואויל און בעסטען פון אונזער פאָלק.

עס איז אונזער האָפענונג, אַז די ברייטע אידישע עפענט־ליכקייט וועט אָפּשאַצען דעם אויפטו און אונז העלפען אויסטרא־גען דעם יאָך פון דער נייער אונטערנעמונג צו קענען געבען מער היימלאָזע זקנים און זקנות אַ גראַמערע און באַקוועמערע היים אויף דער עלטער, ווי אויך אַ שפּיטאָל פאַר דעם הילפ־לאָזען און קראַנקען.

זאָל אונז אַלעמען זיין מיט מזל!

THE DAVID SOHN MENORAH

A Living Memorial

Every visitor who trespasses the portals of our building, is attracted and fascinated by our unique display within immediate reach and view in our Lobby, the artistically designed DAVID SOHN MEMORIAL MENORAH.

A public tribute to our Great Leader, the Menorah is also a Living Testimonial of Merit to all of us, Individuals and Organizations alike.

An individual nameplate on the branches is $150.00. The rate for Organizations, a tablet with their name on the base of the Menorah is $500.00.

The aim of the proceeds from the Menorah is to set our building free and clear of alteration debts that have accrued in the course of reconstruction.

Obtain your share, record your name, link it with our Immortal Leader and help our Institution in an hour of need!

Fill out and return the following coupon along with your remittance.

Give and Be Blessed. Thank You!

Sincerely yours,

BIALYSTOKER CENTER, HOME FOR THE AGED AND INFIRMARY

ETHEL INGBERG	MORRIS MASIN	E. TARLOFSKY
Administrator	*Treasurer*	*President*

BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED AND INFIRMARY
228 EAST BROADWAY
NEW YORK CITY
GR 5-7755

Gentlemen:

I (we) wish to record my (our) name(s) on the David Sohn Memorial.

A remittance of $.....is herewith enclosed.

Sincerely yours,

Name .....

Address .....

פסח נומער

BIALYSTOKER STIMME

ביאַליסטאָקער שטימע

אָפּיציעלער אָרגאַן פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע

נומער 306 ■ ערב פּסח, תש"ל — ניו־יאָרק, אַפּריל, 1970 ■ 50־טער יאָרגאַנג

אינהאַלט

3	אהרן חייט	אין גאַנג פון צייט
4	בנימין אבעלסקי	ישראל (הימן)
4	ראָזע נעווואַדאָווסקא	ג־ט האָט צוגעזאָגט (פּאָעמע)
5	לוּאים סילווער	זייט באַגריסט (לכבוד דעם ביאַל. וועלט־צוזאַמענפּאָר)
6	י. שמולעוויטש	פּסח אין דער אַלטער חיים און אין אַמעריקע (פּראָזע)
7	מענדל גאַלדמאַן, טאָשקענט (אָזיאַטיש רוסלאַנד)	באַגייסטערונג (שטימונגס־ליד)
8		דוד סאָהן ע"ה (מעמואַרען)
9	זוסמאַן סעגאַלאָוויטש ע"ה	ביאַליסטאָקער וועבערס (ליד)
10	א. חייט	דאָס פּינטעלע איד (פּסח־שילדערונג)
10	ראָזע נעווואַדאָווסקא	אליהו הנביא אין פּוילן (פּסח־געזיצ)
11	יעקב כהן	דער קראַנקער דיכטער
11	יהושע גרינבערג	אין א מושב זקנים
11	מאָרים שוואַרץ	אויף דער עלטער
12	יעקב טאָביאַש, ישראל	אין א סדר־נאַכט (מעמואַרען)
13		ביאַליסטאָקער לוח
14		ביאַליסטאָקער ישיבה אין ירושלים
15	ישראל גיטעלסאָן, אויסטראַליע	דער רבי און דער חסיד (מעמואַרען)
16		קולטור, פּרעסע, טעאַטער, מוזיק
18		שרייבער און ביכער, ליטעראַטור און קונסט
19	זוסמאַן סעגאַלאָוויטש ע"ה	ביאַליסטאָק, טרעבלינקע (איכה־לידער)
20		אויפן רעדאַקציע־טיש (נאָטיצען, רעצענזיעס)
22	איסאַק ריבאַלאָווסקי	מיט ביאַליסטאָקער אין אונזער חיים און אין דער וועלט (באַגעגענישען)
23		דער ביאַליסטאָקער גרופּען־טור אין ישראל
24	אברהם שייקעוויטש, תל־אביב	מיט אונזערע ביאַליסטאָקער אין ישראל
26	יצחק גרינצווייג, בן־ציון ברוקער	ביי אונזערע לאַנדסלייט אין ארגענטינע
	(בוענאָס איירעס)	אונזערע ביאַליסטאָקער איבער אַמעריקע:
28		דזשאָו רובין, דייוויד פינקוס, ראָזע צוקערמאַן
30	איסאַק ריבאַלאָווסקי	מיט אונזערע ביאַליסטאָקער אויף דער וועלט־קאָנגרעס (רייזע־איינדרוקען)
31		לאַנדסמאַנשאַפטליכע יובילאַרן
32		אונזער אינסטיטוציע
38-39		אונזערע פאַרלוסטען
	אהרן חייט, אילאי טאַרלאָפסקי, עטעל אינגבערג, בעלא סטאָוקס, רעי סיידערמאַן	ענגלישע אָפּטיילונג:
3—29		

אַרויסגעגעבן פון ביאַליסטאָקער צענטער, 228 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק

דוד סאָהן ע"ה, גרינדער

רעדאַקציע־קאָלעגיום: לוּאים סילווער, איסאַק ריבאַלאָווסקי, עטעל אינגבערג . אהרן חייט, רעדאַקציע־סעקרעטאַר

Published by the Bialystoker Center, 228 East Broadway, N. Y. City